



Aizsardzības ministrija

AIZSARDZĪBAS MINISTRIJAS 2017. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

SATURS

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads.....	6
1. nodaļa. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums	10
1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss	10
1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi	10
1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas	11
1.4. 2017. gada galvenie uzdevumi	11
1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes.....	12
2. nodaļa. Aizsardzības ministrijas finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	14
2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums	14
AM valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	14
AM pārskata gada budžeta programmas.....	15
Budžeta programmas “Valsts aizsardzības politikas realizācija”	17
Budžeta programmas “Militārpersonu pensiju fonds”	18
Budžeta programmas “Nozaru vadība un politikas plānošana”	18
Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti	19
2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2017. gadā	20
Aizsardzības politika	20
Baltijas valstu sadarbība.....	20
Divpusējā sadarbība	21
Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana	25
Mobilizācijas un uzņēmējvalsts atbalsta plānošana.....	26
NATO kolektīvās aizsardzības principu stiprināšana	27
Ieguldījums starptautiskajā drošībā	27
Dalība starptautiskajās operācijās un struktūrās	28
Hibrīddraudi, kibernetiskā drošība un kibernetiskā aizsardzība.....	29
Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana un īstenošana	31
Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē	32
Nodrošinājuma politika	42
Starptautiskā sadarbība	42
Nodrošinājums	43
Iepirkumi	43
Bruņojums un munīcija.....	43
Transports.....	44
Ekipējums.....	45

Citi.....	45
Medicīna.....	45
Infrastruktūra.....	45
Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana un atbalsts aizsardzības industrijai ...	46
Militārā izglītība un svešvalodu pmācība	47
Novērtējums par stratēģijas ieviešanu	47
Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	48
Iekšējais audits	48
Ģenerālinspekcija.....	49
Strukturālās reformas un reorganizācijas	49

2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t.sk. Nacionālo bruņoto spēku,

darbības galvenie virzieni un rezultāti	50
Latvijas Kara muzejs	50
Muzeja pieejamība un izglītojošā darbība	50
Pētniecības darbs.....	50
Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes	51
Krājuma darbs	51
Muzeja infrastruktūra	52
Informācija par iespējam iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem	52
Jaunsardzes un informācijas centrs.....	52
Jaunsardze	52
Militārā informācija	53
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra	54
Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs.....	57
Būvniecība	57
Apsaimniekošana	58
Vides aizsardzība.....	58
Nekustamie īpašumi	58
NBS nodrošinājums	60
Apgāde	60
Centralizētais publiskais iepirkums	61
Militārās izlūkošanas un drošības dienests	61
Nacionālie bruņotie spēki	62
Personāla apmācība.....	62
Militārās mācības	63
Sprādzienbīstamo priekšmetu neitralizēšana	64
NBS regulāro spēku vienību un Zemessardzes darbība.....	65

3. nodaļa. Aizsardzības ministrijas personāls.....71

4. nodaļa. Komunikācija ar sabiedrību.....	72
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.....	72
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	75
5. nodaļa. Aizsardzības ministrijas plāns 2018. gadam.....	77
5.1. Galvenie uzdevumi un pasākumi 2018. gadam.....	79
5.2. Plānotie sadarbības projekti un pētījumi 2018. gadam	80
5.3. Aizsardzības ministrijas 2018. gada budžets	81
Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi	82

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads



Starptautiskie notikumi 2017. gadā turpināja izaicināt pastāvošo kārtību drošības jomā, un ārējais apdraudējums Latvijai nav mazinājies. Tādēļ būtisks solis drošības stiprināšanai 2017. gadā ir bijis fakts, ka aizsardzības budžets sasniedza 1,7% no iekšzemes kopprodukta, kas ļāva īstenot vairākus nozīmīgus iepirkumus un būvniecības projektus, tādējādi paaugstinot Nacionālo bruņoto spēku spējas aizsargāt Latviju un palielinot atturēšanas potenciālu, tai skaitā, ņemot *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu Latvijā.

Krievijas Federācija turpināja mērķtiecīgi attīstīt militāro infrastruktūru un demonstrēt militāro spēku tiešā Latvijas pierobežā. Militārajās mācībās “*Zapad 2017*” tā turpināja attīstīt pilna spektra uzbrukuma spējas, uzsverot savu spēku varenību un gatavību iesaistīties reģionālā konfliktā. Vienlaikus terorisma akti Eiropā atklāja starptautiskā terorisma destruk-

tīvo un naidīgo dabu, bet cīņa pret terorismu Eiropas kaimiņu reģionos ir skārusi arī Eiropas Savienības dalībvalstis.

Lai atbildētu šiem izaicinājumiem, 2017. gadā strādājām trijos attīstības virzienos, kas apstiprināti 2016. gada Valsts aizsardzības koncepcijā: agrīnās brīdināšanas spēju paaugstināšana, kaujas gatavības paaugstināšana un spēju celšana, kā arī uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšana.

Veicinot Ziemeļatlantijas līguma organizācijas īstenoto atturēšanas politiku un stiprinot alianses aizsardzību, 2017. gadā tika sperts vēsturisks solis – Latvijā un citās reģiona valstīs tika izvietoti **Ziemeļatlantijas līguma organizācijas spēki, īstenojot** Ziemeļatlantijas līguma organizācijas paplašinātās klātbūtnes iniciatīvu. Sabiedroto spēku kaujas grupa, kura tika izveidota kopumā vairāk nekā no

1000 Kanādas, Spānijas, Itālijas, Polijas, Slovēnijas un Albānijas karavīru, pilnu kaujas gatavību sasniedza 2017. gada augustā.

Lielākā daļa no 2017. gadā aizsardzībai atvēlētā finansējuma, kas sasniedza 1,7% no iekšzemes kopprodukta jeb 450 miljonus *euro*, tika piešķirt Nacionālo bruņoto spēku **spēju attīstībai**. Tika ieguldīts Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizācijā, pretgaisa aizsardzības spējas un kaujas inženieru spējas attīstībā, kā arī Zemessardzes un speciālo uzdevumu spēju stiprināšanā. Vienlaikus tika uzsākta netiešās uguns atbalsta spējas attīstība. Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizācijas projekta gaitā Latvija turpināja saņemt no Lielbritānijas kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņumašīnas, kā arī notika nepieciešamā bruņojuma, t.sk. ložmetēju, prettanku raķešu *SPIKE*, sakaru līdzekļu, komandvadības, infrastruktūras, apmācības un nodrošinājuma sistēmas izveide. Sekmējot pretgaisa aizsardzības spējas attīstību, Latvija 2017. gadā parakstīja divpusējo līgumu ar Dāniju par bruņoto spēku rīcībā esošo pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmu “*Stinger*” iegādi. Noslēdzās 2015. gadā uzsāktās *Mk2* raķešu piegādes no Zviedrijas. Ar Austriju parakstīts līgums par pašgājējhaubiču sistēmu iegādi. Tika veikta Latvijā uzstādīto radiolokatoru modernizācija, kā arī testētas jaunās daudzfunkcionālās radaru sistēmas, kuras plānojam saņemt 2018. gadā.

Līdz ar sabiedroto ierašanos turpinājās vērīnīgs darbs pie Nacionālo bruņoto spēku attīstībai un sabiedroto uzņemšanai nepieciešamās **infrastruktūras attīstīšanas**. 2017. gadā militārās infrastruktūras attīstīšanai atvēlētais finansējums sasniedza 57,2 miljonus *euro*. Eksploatācijā tika nodotas četras modernas

kazarmu ēkas, veikta Ādažu garnizona tehniskā parka pārbūve, kā arī karavīru uzņemšanai paredzētā telšu laukuma būvniecība un pilnveidota ASV Eiropas iedrošināšanas iniciatīvas projektā paredzētā mācību infrastruktūra. Ādažu poligona teritorija tika palielināta par 5259 hektāriem, pārņemot īpašumus no Zemkopības ministrijas un valsts akciju sabiedrības “Latvijas valsts meži”.

Pārskata gadā Nacionālo bruņoto spēku profesionālā militārā dienesta karavīri piedalījās vairāk nekā 100 **militārajās mācībās** un vingrinājumos, no kuriem trešdaļa norisinājās Latvijā. Lai stiprinātu Zemessardzi, 2017. gadā tika organizētas 1945 dažāda līmeņa Zemessardzes mācības un aktivitātes. Lielākās starptautiskās militārās mācības Latvijas teritorijā bija “*Summer Shield XIV*”, ASV spēku Eiropā vadītās ikgadējās apvienotās sauszemes un gaisa spēku mācības “*Saber Strike 2017*” un “Sudraba bulta 2017”. Tajās līdz ar citiem aizsardzībā būtiskiem elementiem tika pilnveidota sadarbība ar sabiedrotajiem un demonstrēta viņu spēja ātri reaģēt un pārvietot spēkus. Savukārt ASV armijas Eiropā vadītās starptautiskās militārās mācības “*Allied Spirit VII*”, kas notika Vācijā un kurās piedalījās 500 Latvijas karavīru un 130 militārās tehnikas vienību, jāmin kā mācības ārvalstīs ar līdz šim lielāko Nacionālo bruņoto spēku iesaisti. 2017. gads bija trešais gads NBS četru gadu apvienoto militāro mācību ciklā, kas noslēgsies 2018. gadā ar Latvijā līdz šim lielākajām militārajām mācībām “Namejs”.

Nodrošinot Latvijas karavīru dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības operācijās, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ātrās reaģēšanas spēkos un ES

kaujas grupās, Latvijas karavīri piedalījās sešās **starptautiskajās operācijās** Afganistānā, Irākā un Mali, kā arī Eiropas Savienības organizētajās operācijās Vidusjūrā.

2017. gada decembrī Latvija, pievienojoties Eiropas Savienības Pastāvīgajam strukturētās drošības un aizsardzības sadarbības ietvaram, uzņēmās saistības stiprināt sadarbību Eiropas drošības un aizsardzības jautājumos. Ieņemot Baltijas valstu Aizsardzības ministru komitejas prezidējošās valsts lomu, Latvija stiprināja arī Baltijas valstu sadarbību aizsardzības jomā. Tika akcentēta operacionālās sadarbības stiprināšana, sekmējot speciālo uzdevumu vienību sadarbību, kā arī turpināts darbs pie sabiedroto spēku robežšķērsošanas procedūru vienkāršošanas Baltijas valstīs.

2017. gadā tika apstiprināta jauna Nacionālo bruņoto spēku struktūra, kura tika pielāgota operacionālās vides izaicinājumiem un veicina Nacionālo bruņoto spēku spējas reaģēt valsts apdraudējuma gadījumā.

Turpinot 2014. gadā uzsākto karavīru atlīdzības reformu, kā arī lai panāktu karavīru atlīdzības konkurētspēju darba tirgū un samazinātu atvaļināšanās tendenci, no 2017. gada 1. oktobra visu karavīru atalgojums tika paaugstināts par 50 *euro*. Lai nākotnē piesaistītu jaunus karavīrus un zemessargus, kā arī veicinātu patriotismu un izpratni par valsts aizsardzību, tika attīstīta Jaunsardzes kustība un uzlabota tās kvalitāte. Ņemot vērā nepieciešamību valsts aizsardzībā iesaistīt ikvienu sabiedrības locekli, Aizsardzības ministrija kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju analizēja iespējas valsts aizsardzībai būtiskus jautājumos integrēt obligātajā izglītības saturā, kā arī veidoja jaunā valsts aizsardzības mācības priekšmeta saturu.

Sniedzot atbalstu sabiedrībai, Nacionālie bruņotie spēki ir iesaistījušies ugunsgrēku un citu katastrofu seku likvidēšanā un sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, cilvēku glābšanā un meklēšanā. Zemessardzes Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vienība uz sauszemes neitralizēja 5855 sprādzienbīstamus priekšmetus un 16 353 vieglās strēlnieku munīcijas vienības. Sprādzienbīstami objekti iznīcināti arī jūrā. Vienlaikus Jūras spēki bijuši iesaistīti meklēšanas un glābšanas operācijās, kurās kopā tika izglābti 22 cilvēki, savukārt Gaisa spēki snieguši palīdzību desmit cilvēkiem, iesaistoties meklēšanas un glābšanas operācijās, kā arī veicot medicīnisko evakuāciju.

Esmu gandarīts, ka **2017. gadā esam veiksmīgi īstenojuši vēsturiskas pārmaiņas Latvijas aizsardzībā, apliecinot Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vienotību, spēku un solidaritāti.**

Šo attīstību turpināsim 2018. gadā, sākot pilnībā izpildīt apņemšanos atvēlēt aizsardzības izdevumiem Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ieteiktos 2% no valsts iekšzemes kopprodukta. Esam ieplānojuši nomainīt vidējās klases helikopterus, sākt četrriteņu un sešriteņu motortehnikas iegādi Nacionālo bruņoto spēku mobilitātes attīstīšanai, plānojam uzstādīt gaisa telpas radarus un saņemt pretgaisa aizsardzības sistēmas “*Stinger*”, kā arī īstenot citus pasākumus. Aktīvi strādāsim pie Zemessardzes attīstīšanas, gatavojot likumu grozījumus, kas motivēs darba devējus nodarbināt zemessargus, kā arī esam iecerējuši nodrošināt visus zemessargus ar pamatekipējumu. Prioritārs pasākums 2018. gadā būs militārās mācības “Namejs 2018”, kurās plānots iesaistīt visus Nacionālo bruņoto spēku elementus. Šīs mācības ļaus

izdarīt secinājumus par mūsu bruņoto spēku pašreizējo kaujas gatavību, kā arī mācību laikā norisināsies Zemessardzes paaugstinātās gatavības vadu sertifikācija. Turpināsim īsteno valsts aizsardzības mācības ieviešanu skolās. Politiskā līmenī strādāsim, lai nodrošinātu pastāvīgu sabiedroto klātbūtni Latvijā. 2018. gadā norisināsies Ziemeļatlantijas līguma organizācijas samits Briselē un efektīva mūsu interešu pārstāvniecība tajā ir svarīgs uzdevums.

Esmu pārliecināts, ka, mērķtiecīgi strādājot un turpinot ieguldīt Nacionālo bruņoto spēku kaujas spējās, mēs kopā ar sabiedrotajiem veiksmīgi gādāsim par Latvijas un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas drošību.

Kopā mēs esam spēks!

Ar cieņu

valsts sekretārs



Jānis Garisons

1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums

1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss

Aizsardzības ministrija (AM) ir vadošā valsts pārvaldes iestāde valsts aizsardzības nozarē. AM ir augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

AM darbu vada aizsardzības ministrs, savukārt administratīvo vadību un ministrijas funkciju izpildi nodrošina valsts sekretārs. Saikni starp ministru un Saeimu nodrošina parlamentārais sekretārs.

AM administratīvo vadību 2017. gadā nodrošināja četri valsts sekretāra vietnieki – politikas jautājumos, nodrošinājuma jautājumos, finanšu jautājumos un administratīvajos un juridiskajos jautājumos, izpildsekretārs militāro spēju attīstības jautājumos, 11 departamentu direktori un trīs patstāvīgo nodaļu vadītāji.

1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi

AM izstrādā valsts aizsardzības politiku, organizē un koordinē valsts aizsardzības politikas īstenošanu, valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, militārās izglītības un zinātnes jomā, kā arī koordinē nacionālo kiberdrošības politiku. AM plāno Nacionālo bruņoto spēku (NBS) vidēja un ilgtermiņa spēju attīstību – infrastruktūru, personālu, finanses un nodrošinājumu ar materiāltehniskajiem līdzekļiem.

AM nodrošina uzņemošās valsts atbalstu, iesaistās Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (*NATO*) un Eiropas Savienības (ES) aizsardzības veidošanā.

Lai izpildītu šīs funkcijas, ministrija veic šādus uzdevumus:

- nodrošina NBS attīstību un atbilstību *NATO* noteiktajām militārajām spējām;
- izstrādā Valsts aizsardzības koncepciju un Valsts aizsardzības plānu, NBS attīstības plānu, NBS mobilizācijas plānu un Uzņemošās valsts atbalsta (UVA) plānu;
- nodrošina valsts aizsardzībā iesaistītā personāla pārvaldes un militārās izglītības politikas izstrādi;
- piedalās *NATO*, ES un citu starptautisko drošības un aizsardzības organizāciju drošības un valsts aizsardzības politikas veidošanā;
- nodrošina divpusējo un daudzpusējo valstu sadarbību atbilstoši valsts aizsardzības politikas prioritātēm;
- veicina sabiedroto atbalstu Latvijas aizsardzības stiprināšanai;
- nodrošina Latvijas līdzdalību starptautiskajos drošības un aizsardzības pasākumos;
- plāno NBS dalību starptautiskajās operācijās;
- vada NBS mobilizāciju un to ārvalstu bruņoto spēku piesaistīšanu, par kuru atbalsta nepieciešamību nolēmis Ministru kabinets (MK);
- izstrādā valsts aizsardzības tehniskā nodrošinājuma un apgādes pamatnostādnes, nosaka NBS vadlīnijas, kā arī izstrādā konceptuālos dokumentus nodrošinājuma un apgādes jomā;
- veido politiku karavīru sociālo garantiju jautājumos un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina NBS personālsastāvam sociālās garantijas;

- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izsniedz ārvalstu bruņotajiem spēkiem atļauju bruņojuma ieviešanai Latvijas Republikā vai izvešanai no tās, uzskaita un kontrolē ievesto bruņojumu;
- normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā izsniedz atļaujas (licences) atsevišķu veidu komercdarbībai;
- nodrošina normatīvo aktu projektu izstrādi, kā arī nozares metodisko vadību un pārraudzību ģeodēzijas un kartogrāfijas jomā;
- izstrādā jaunatnes militāri patriotiskās audzināšanas politikas pamatnostādnes;
- koordinē sadarbību ar zinātniskām organizācijām valsts aizsardzības jomā;
- izstrādā pamatnostādnes sabiedrības informēšanai par valsts aizsardzības un starptautiskās drošības politikas jautājumiem;
- koordinē nacionālās kiberdrošības politikas veidošanu un īstenošanu;
- nodrošina Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas (*CERT.LV*) un Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomes darbu;
- koordinē Latvijas iesaisti starptautiskajā kiberdrošības politikā ES un *NATO* ietvaros;
- koordinē pamatnostādņu “Latvijas kiberdrošības stratēģija 2014.–2018. gadam” rīcības plāna ieviešanu;
- organizē un koordinē nacionālās aizsardzības un drošības industrijas attīstības veicināšanas politiku.

1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas

2017. gada laikā valsts aizsardzības budžets tika palielināts, plānojot sasniegt 2% no iekšzemes kopprodukta (IKP) 2018. gadā. Turpinājās darbs trijos VAK norādītajos attīstības

virzienos: agrīnās brīdināšanas spēju paaugstināšana; kaujas gatavības paaugstināšana un spēju celšana, kā arī uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšana, kur 2017. gadā veikti lielākie ieguldījumi.

2017. gadā AM budžets bija sadalīts 12 budžeta programmās:

- Valsts drošības aizsardzība;
- Kara muzejs;
- Nacionālie bruņotie spēki;
- Ģeodēzija un kartogrāfija;
- Valsts aizsardzības politikas realizācija;
- Militārpersonu pensiju fonds;
- Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana;
- Jaunsardzes centrs;
- Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana;
- Citu ES politikas instrumentu projektu un pasākumu īstenošana;
- Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti;
- Nozaru vadība un politikas plānošana.

1.4. 2017. gada galvenie uzdevumi

Galvenie aizsardzības nozares uzdevumi 2017. gadā bija:

- nodrošināt profesionālā militārā dienesta personāla skaita pieaugumu;
- turpināt Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizētā bataljona attīstību, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas teritoriālajai aizsardzībai un kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas (*CVR(T)*) integrēšanai NBS uzdevumu izpildē;
- attīstīt Zemessardzi, ieguldot finansējumu individuālajā un kolektīvajā ekipējumā, personālā un infrastruktūrā, kā arī attīstot

specializētās vienības;

- turpināt pretgaisa aizsardzības, kaujas inženieru, gaisa telpas novērošanas spēju attīstību, kā arī NBS pārābruņošanu un nodrošinājuma sistēmas sakārtošanu;
- attīstīt netiešā uguns atbalsta spēju Sauszemes spēku Mehanizētajā kājnieku brigādē un Zemessardzē;
- turpināt mācību cikla “Namejs 2018” īstenošanu, pārbaudot spēku kaujas gatavību nacionālajās un starptautiskajās mācībās;
- uzlabot NBS komandvadības un sakaru sistēmu savietojamību ar *NATO* un partnervalstīm;
- nodrošināt Latvijas karavīru dalību *NATO* un ES operācijās, *NATO* Ātrās reaģēšanas spēkos un ES kaujas grupās, demonstrējot Latviju kā uzticamu kolektīvās aizsardzības partneri un nodrošinot papildu pieredzi NBS karavīriem;
- uzņemt Latvijas teritorijā sabiedroto spēku kaujas grupu Kanādas vadībā, nodrošinot nepieciešamo uzņemošās valsts atbalstu un infrastruktūru;
- apgūt *NATO* finansējumu infrastruktūras un balss sakaru iekārtu izbūvei;
- turpināt ASV smagās bruņutehnikas un cita ekipējuma izvietojumu Latvijā;
- turpināt Ādažu poligona un Ādažu bāzes infrastruktūras attīstību, lai nodrošinātu nepieciešamās prasības plašāka mēroga apvienoto militāro mācību organizēšanai;
- attīstīt Lāčusila un Meža Mackeviču poligonu, pārņemot zemes gabalus un uzsākot infrastruktūras attīstību;
- organizēt Industrijas dienas, piesaistot arī *NATO* aģentūras;
- nodrošināt Jaunsardzes pieejamību katrā novadā un republikas nozīmes pilsētā, īpašu uzmanību pievēršot Jaunsardzes

stiprināšanai Rīgā.

1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes

2017. gadā AM padotības iestāžu skaits bija nemainīgs.

- Latvijas Kara muzejs (LKM) veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās liecības.
- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA) īsteno valsts politiku ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, iegūst, apstrādā un uztur ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām, kā arī nodrošina ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas darbību.
- Jaunsardzes un informācijas centrs (JIC) izglīto jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot Jaunsargu mācību paraugprogrammu, nodrošina AM un NBS aktualizāšu atspoguļošanu audiovizuālā formā dažādos plašsaziņas līdzekļos un izdod ikmēneša militāro žurnālu “Tēvijas Sargs”.
- Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC) organizē valsts militārās aizsardzības objektu būvniecību, apsaimnieko aizsardzības nozares nekustamos īpašumus, tajos veic vides aizsardzības pasākumus, kā arī nodrošina atsevišķas NBS apgādes funkcijas, tai skaitā publiskā iepirkuma procedūru īstenošanu, līgumu pārvaldību, militāri tehnisko līdzekļu kodēšanu.
- Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD) ir valsts drošības iestāde, kura veic militāro pretizlūkošanu un izlūkošanu.

Aizsardzības ministram ir tieši pakļauts NBS komandieris, un ministrs veic civilo kontroli pār bruņotajiem spēkiem. NBS ir militāro formējumu kopums, kas aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas. NBS veic valsts sauszemes, jūras un gaisa teritorijas aizsardzību

un kontroli. NBS veido Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde, Jūras spēki, Gaisa spēki, Zemessardze, Speciālo operāciju pavēlniecība, Štāba bataljons, Militārā policija, Mācību vadības pavēlniecība un Nodrošinājuma pavēlniecība.

2. Aizsardzības ministrijas finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums

AM saņem līdzekļus no valsts pamatbudžeta, pamatojoties uz likumu par valsts budžetu kārtējam gadam. Tos veido:

- dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem;
- ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi;
- ārvalstu finanšu palīdzība;
- transferti.

Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	360 656 770	466 222 498	459 572 638
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	357 295 394	452 268 610	450 513 599
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 246 353	2 471 223	1 478 402
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	233 281	10 472 426	6 971 823
1.4.	Transferti	881 742	1 010 239	608 814
2.	Izdevumi (kopā)	360 656 770	466 222 498	459 572 638
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	307 509 757	362 634 886	358 220 188
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	12 118 158	12 683 975	12 363 823
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	9 616 048	8 069 612	8 069 610
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	285 228 861	341 881 299	337 786 755
2.2.	Kapitālie izdevumi	53 693 703	103 587 612	101 352 450

Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)	Izdevumu izpilde (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	11 215 785	11 202 558
12.00.00.	Kara muzejs	1 474 130	1 462 324
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	344 450 115	342 854 492
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	6 376 842	5 981 316
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	10 987 436	10 979 201
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	11 683 862	11 366 267
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	51 236 404	51 134 855
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	6 722 857	6 717 182
38.00.00.	Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana	396 429	0
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	334 310	285 478
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	16 003 493	12 286 286
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	5 340 835	5 302 679
KOPĀ AM		364 768 291	360 656 770

Programma “Valsts drošības aizsardzība”

Saskaņā ar Valsts drošības iestāžu likuma 24. panta 5. punktu un 2004. gada 26. oktobra MK noteikumu Nr.887 “Valsts noslēpuma objektu saraksts” 2.5.1. punktu informācija par šīs programmas izdevumiem ir slepena.

Programma “Kara muzejs”

No programmas “Kara muzejs” tiek finansēta Latvijas Kara muzeja darbība un biedrība “Brāļu kapu komiteja”.

Programma “**Nacionālie bruņotie spēki**”

Programmā iekļauts finansējums Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem – ir apvienoti visu NBS regulāro spēku vienību un Zemessardzes uzturēšanas izdevumi, kā arī izdevumi starptautisko operāciju un NBS personālsastāva centralizētajam atalgojumam. No programmas tiek arī finansēti izdevumi militārajiem un aizsardzības pārstāvjiem ārvalstīs.

Programma “**Ģeodēzija un kartogrāfija**”

Programmas finansējums piešķirts Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras funkciju veikšanai un Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas demarkācijas darbu nodrošināšanai.

Programma

“**Valsts aizsardzības politikas realizācija**”

Programmā iekļauts finansējums dalības *NATO* pasākumu finansēšanai, informācijas tehnoloģiju drošības veicināšanai Latvijā un iemaksām starptautiskajās organizācijās.

Programma

“**„Militārpersonu pensiju fonds”**”

Programmas uzdevums ir nodrošināt pensiju izmaksu atvaļinātajām militārpersonām, valsts obligātās apdrošināšanas izmaksas, kā arī palastu un piemaksu piešķiršanu atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai.

Programma

“**Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana**”

No programmas tiek finansēta Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra darbība, kā arī AM nozares infrastruktūras

remonti, būvniecība, valsts militārās aizsardzības objektu apsaimniekošana, iepirkuma procedūru veikšana Aizsardzības ministrijas, Nacionālo bruņoto spēku un tās padotībā esošo iestāžu vajadzībām.

Programma “**Jaunsardzes centrs**”

No programmas tiek finansēta Jaunsardzes un informācijas centra darbība, t.sk. Jaunsardzes kustība, sabiedrības informēšanas funkcija un atbalsta veicināšana Latvijas aizsardzības politikai, kā arī iekļauts finansējums nevalstiskajām organizācijām.

Programma “**Emisijas kvotu izolēšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana**”

Programmas finansējums paredzēts projekta “Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana Jūras virsnieku sapulču ēkā, Atmodas bulvārī 9, Liepājā” īstenošanai.

Programma

“**Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana**”

Programmā iekļauts finansējums Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācijai, doties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sēdēm, kā arī finansējums Aizsardzības ministrijas valdījumā esošā nekustamā īpašuma vides aizsardzības pasākumu realizācijai *LIFE* programmas ietvaros.

Programma “**Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti**”

No programmas tiek finansēta *NATO* Drošības investīciju programma (*NSIP*). Viens no

lielākajiem projektiem ir Lielvārdes militārā lidlauka rekonstrukcija. Projekta īstenošanas rezultātā tiks izveidots *NATO* un nacionālajām prasībām atbilstošs lidlauks, kā arī mūsdienīga un daudzfunkcionāla militārā bāze, kas nepieciešama, lai Nacionālie bruņotie spēki varētu pildīt savus uzdevumus valsts aizsardzības nodrošināšanai. Realizējot projektu, Latvija izpildīs *NATO* valsts pasākumus, t.sk., nepieciešamības gadījumā nodrošināt *NATO* operāciju atbalsta pasākumus, apkalpot *NATO* gaisa patrulēšanas lidmašīnas. No programmas tiek finansēti izdevumi projektam „Gaisa komandvadības un kontroles sistēmas programmnodrošinājuma elementa ieviešana (*ASBE*)”, projektam „Infrastrukturā nodrošināšana sabiedroto uzņemšanai” un projektam “*NATO* Kaujas grupas klātbūtnes nodrošināšana”. Tāpat arī izdevumi tika paredzēti finanšu līdzekļu

atmaksai valsts pamatbudžetā par projektu “Vienots informācijas logs jūrniecības un loģistikas datu administrēšanai”.

Programma

“Nozaru vadības un politikas plānošana”

Programmā iekļauts Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta darbības nodrošināšanai nepieciešamais finansējums.

Pārskata gadā Aizsardzības ministrijas centrālais aparāts atbilstoši ministrijas darbības virzieniem un struktūrai īstenoja šādas budžeta programmas:

- programma “Valsts aizsardzības politikas realizācija”;
- programma “Militārpersonu pensiju fonds”;
- programma “Nozaru vadība un politikas plānošana”.

Budžeta programmas “Valsts aizsardzības politikas realizācija” finansējums un tā izlietojums (*euro*)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	14 745 149	10 987 436	10 979 201
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	14 745 149	10 984 436	10 976 201
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi		3 000	3 000
2.	Izdevumi (kopā)	14 745 149	10 987 436	10 979 201
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	13 483 931	10 850 702	10 843 699
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	769 794	742 794	742 794
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	9 616 048	8 069 612	8 069 610
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	3 098 089	2 038 296	2 031 295
2.2.	Kapitālie izdevumi	1 261 217	136 734	135 502

Budžeta programmas
“Militārpersonu pensiju fonds” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	11 103 372	11 683 862	11 366 267
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	11 103 372	11 683 862	11 366 267
2.	Izdevumi (kopā)	11 103 372	11 683 862	11 366 267
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	11 103 372	11 683 862	11 366 267
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	11 103 372	11 683 862	11 366 267

Budžeta programmas
“Nozaru vadība un politikas plānošana” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 418 047	5 340 835	5 302 679
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 418 047	5 259 885	5 235 886
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	80 950	66 793
2.	Izdevumi (kopā)	5 418 047	5 340 835	5 302 679
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 407 562	5 330 335	5 292 225
2.2.	Kapitālie izdevumi	10 485	10 500	10 454

Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti

NBS ilgtermiņa saistību projektiem 2017. gadā kopsummā izlietoti 187,36 miljoni *euro* no AM kopējā budžeta.

2017. gadā AM resorā ir īstenojusi 14 valsts budžeta ilgtermiņa saistību projektus:

Projekts	Pārskata gadā (milj. <i>euro</i>)
1.Valsts kartogrāfijas sistēmas izveide	0,02
2. NBS ilgtermiņa līgumi, t.sk.:	187,34
2.1. Kaujas inženieru spēja	1,26
2.2. Speciālo uzdevumu spēja	4,42
2.3. Vidējas kapacitātes kājnieku spēja	25,73
2.4. Pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas novērošanas spēja	23,47
2.5. Vieglo kājnieku spēja	23,23
2.6. Netiešās uguns atbalsta un operacionālā un taktiskā līmeņa izlūkošanas spēja	5,56
2.7. Komandvadības un sakaru nodrošinājums krīzes situācijās vadīšanai	14,85
2.8. Taktiskā gaisa transporta spēja	1,03
2.9. Uzņemošās valsts atbalsta spējas	27,20
2.10. Militārās policijas spēja	1,28
2.11. Jūras kontroles un krasta apsardzes spēja	0,06
2.12. Nodrošinājums	25,46
2.13. Infrastruktūra	33,79

2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2017. gadā

Aizsardzības politika

2017. gadā AM turpināja veidot aizsardzības politiku saskaņā ar 2016. gadā Saeimas apstiprināto un spēkā esošo Valsts aizsardzības koncepciju (VAK), kas nosaka šādus valsts aizsardzības stratēģiskos principus:

- 1) valsts rīcībspēja un griba;
- 2) atturēšanas politika kā līdzeklis ārējo militāro draudu mazināšanai;
- 3) valsts aizsardzības īstenošana un ārējo draudu pārvarēšana.

Atturēšanas politikas divi galvenie virzieni ir nacionālo aizsardzības spēju stiprināšana un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšana. Valsts aizsardzība vienlaikus ir atkarīga no valsts iedzīvotāju iesaistes tajā un katra pilsoņa atbildību iesaistīties valsts aizsardzībā.

2017. gadā tika īstenots 2016. gadā *NATO* samitā Varšavā pieņemtais lēmums Baltijas valstīs izvietot daudznacionālas bataljona līmeņa kaujas grupas, lai stiprinātu *NATO* īstenoto atturēšanu un stiprinātu alianses aizsardzību.

Tika turpināts VAK noteiktais valsts aizsardzības budžeta pakāpenisks palielinājums līdz 2% no IKP, kas tiks sasniegts 2018. gadā, un šāds finansējums jāsaglabā arī turpmākajos gados.

NBS skaitliskā sastāva palielinājuma mērķis ir 17 500 militāri sagatavotu karavīru, no kuriem 6500 ir profesionālā dienesta karavīri, 8000 zemessargi un 3000 rezerves karavīri. Lai nākotnē piesaistītu jaunus karavīrus un zemessargus, kā arī veicinātu patriotismu un

izpratni par valsts aizsardzību, ir attīstīta Jaunsardzes kustība un uzlabota tās kvalitāte. Ņemot vērā nepieciešamību valsts aizsardzībā iesaistīt ikvienu sabiedrības locekli, AM kopā ar Izglītības un zinātnes ministriju analizējusi iespējas valsts aizsardzībai būtiskus jautājumos integrēt obligātajā izglītības saturā, kā arī vērtējusi iespējas stiprināt un būtiski pilnveidot valsts aizsardzības mācības priekšmetu, izstrādājot jaunu šī priekšmeta saturu.

Turpmākajos gados tiks ieviesti VAK uzdevumi un pasākumi, kuros būs iesaistītas dažādas valsts pārvaldes institūcijas. AM izstrādā VAK, taču tajā uzsvērtā visu valsts pārvaldes institūciju pastāvīga sadarbība un gatavība draudu novēršanai. Proti, katra valsts pārvaldes institūcija ir atbildīga par apdraudējuma identificēšanu un pārvarēšanu savā nozarē, bet šo procesu koordinē un vada MK.

Baltijas valstu sadarbība

2017. gadā drošības situāciju Baltijas reģionā joprojām raksturo ļoti vēsas attiecības ar Krievijas Federāciju. Piemērs tam ir rudenī sarīkotās plaša mēroga militārās mācības “*Zapad 2017*”. Mācību laikā Krievijas puse demonstrēja izteiktu caurredzamības trūkumu, kas ir pretrunā ar starptautiskajiem līgumiem – Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) bruņojuma kontroles mehānismiem.

Latvija, 2017. gadā ieņemot Baltijas valstu aizsardzības ministru komitejas prezidējošās valsts statusu, stiprināja Baltijas valstu sadarbību.

Tika akcentēta operacionālās sadarbības stiprināšana – sekmēta speciālo uzdevumu vienību sadarbība un uzsākta kopīgās Baltijas bataljona lieluma vienības sagatavošana dežūrai

NATO Reaģēšanas spēkos 2020. gadā, kad šīs vienības vadošā valsts būs Latvija.

2017. gadā tika nolemts, ka kopīgās Latvijas un Lietuvas pretmīnu kuģu vienības *BALTRON* kuģi atradīsies *NATO* Reaģēšanas spēku (*NATO Response Force – NRF*) rezervē.

Ņemot vērā reģionālo situāciju un sekmīgo darbu pie Baltijas valstu speciālo uzdevumu vienību kopīgo spēju izveides, sāktas diskusijas par labāko juridisko risinājumu, lai nodrošinātu Baltijas valstu spēju darboties vienai otras teritorijā, sniedzot palīdzību krīzes situācijās.

Tāpat tika turpināts darbs pie sabiedroto spēku robežšķērsošanas procedūru vienkāršošanas Baltijas valstīs, kas ir aktuāls starptautisko militāro mācību norises jautājums. Tika veikti arī vairāki praktiska līmeņa pasākumi, piemēram, 2017. gada 15. februārī Baltijas aizsardzības ministri parakstīja vienošanos, ka trīs Baltijas valstis ir gatavas *NATO* augstās gatavības spēkiem (*VJTF*) nokārtot visas formalitātes, lai tie varētu ierasties un šķērsot robežu 24 stundu laikā, bet palašinātās klātbūtnes spēki (*eFP*) – 48 stundu laikā. Vienlaikus šī vienošanās paredz turpināt darbu pie visu nepieciešamo procedūru nokārtošanai nepieciešamā dienu skaita samazināšanas. Visi šie lēmumi tiek pārbaudīti arī Baltijas valstu militāro mācību laikā, kas pēdējos gados ir kļuvušas daudznacionālas. Tajās piedalās sabiedrotie – regulāri arī Lietuvas un Igaunijas bruņoto spēku vienības un apakšvienības.

Stratēģiskā līmenī Baltijas valstis veidoja kopīgu pozīciju sadarbībai ar *NATO*, kā arī vienotu nostāju politikā pret Krieviju un Ukrainu.

Attiecībās ar ASV izdevies panākt nozīmīgu finanšu palīdzības programmu, kas paredzēta visu triju Baltijas valstu kopīgu militāro spēju stiprināšanai.

Baltijas Apvienotā štāba elements turpināja strādāt ar jautājumu par Baltijas valstu reģionālo militāro mācību organizēšanu un sadarbību, kā arī uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšanu Baltijā zvietojamā *NATO* un sabiedroto spēku vienībām.

Baltijas aizsardzības koledža (*BALTDEFCOL*) turpināja īstenot Attīstības plānu 2017.–2025. gadam (plānu izstrādāja Baltijas valstis kopīgi ar koledžu). Uzsvars tiek likts uz sabiedroto valstu studentu piesaistīšanu, piedāvājot reģionam specifiskas studijas, piemēram, ar specializāciju Krievijas jautājumos, kā arī mācību priekšmetos un vingrinājumos tiek ietvertas Baltijas valstu vajadzības, ņemot vērā to resursus un ģeopolitisko novietojumu.

Divpusējā sadarbība

2017. gadā turpinājās intensīva militārā sadarbība ar Latvijas galveno stratēģisko partneri **Amerikas Savienotajām Valstīm** (ASV). ASV militārās atbalsta programmas ļauj attīstīt NBS kaujas spējas, kā arī uzņemošās valsts atbalsta infrastruktūru un kaujas ekipējumu. **Kopējā summa, kuru veido** ASV atbalsts militārajā sfērā, 2017. gadā sasniedza aptuveni 60 miljonus ASV dolāru.

ASV pastāvīgā klātbūtne tiek nodrošināta Lielvārdes Gaisa spēku bāzē, kurā izvietoti seši ASV armijas helikopteri un to vienība no Teksasas – kopā aptuveni 100 karavīru. Ievērojamu atbalstu ASV sniedza *NATO* Gaisa patrulēšanas misijai Lietuvā, Šauļos, nosūtot 14 *F-15C* iznīcinātājus, lai sargātu Baltijas

gaisa telpu. Lai arī pašlaik ASV sauszemes spēku regulārās vienības tiek bāzētas Polijā, ASV aktīvi turpināja sūtīt savas vienības uz dažādām militārajām mācībām Latvijas teritorijā. Augustā un septembrī Ādažos ieradās aptuveni 300 ASV karavīru, lai trenētos kopā ar *NATO eFP* kaujas grupas vienībām.

ASV aktīvi iesaistās arī civilmilitārajos projektos. Kopš 2007. gada ir īstenoti aptuveni 40 civilmilitārās sadarbības projekti. 2017. gada 27. maijā Daugavpilī, Kuldīgā, Rēzeknē un Rīgā notika mācības “*Guardian Response*”, kurās iesaistītie karavīri apguva iemaņas rīcībai negadījumos ar daudz cietušajiem. Mācības organizēja ASV 10. kaujas aviācijas brigādes vienība “Fēnikss” un ASV armijas 95. civilmilitārās sadarbības brigāde kopā ar Latvijas Republikas Zemessardzi. Mācību mērķis bija trenēt militārā un civilā sektora sadarbību krīzes gadījumā un dalīties pieredzē, lai pilnveidotu savstarpējo sadarbību un savietojamību. Mācībās piedalījās aptuveni 150 zemessargu. Tika pilnveidotas iemaņas dzīvību glābjošo pasākumu veikšanā, pacientu evakuācijā, izmantojot sauszemes transportu un ASV helikopterus “*CH-47 Chinook*” un “*UH-60 BlackHawk*”.

Mācības tika organizētas sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, Valsts policiju, Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcu, Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcu, Kuldīgas slimnīcu, Rēzeknes slimnīcu, Daugavpils reģionālo slimnīcu, kā arī Rēzeknes 6. vidusskolu un Valsts robežsardzes koledžu. Savukārt 2017. gada 27. jūnijā notika renovētā rehabilitācijas centra “Mēs esam līdzās” Rīgā atklāšana. Civilmilitārās sadarbības projekta gaitā tika nomainīti rehabilitācijas centra logi, ūdens cauruļvadi, kā arī apkures un elektrības sistēmas. Projektu

kopīgi īstenoja ASV un Latvijas militārie inženieri.

2017. gads ir bijis vēsturisks sadarbībai ar **Kanādu** aizsardzības jomā. Saskaņā ar 2016. gada *NATO* Varšavas samitā pieņemto lēmumu Latvijā 2017. gada jūnijā tika izvietota *NATO eFP* Kanādas vadītā kaujas grupa. 2017. gada septembra beigās notika kaujas grupas pilnas operacionālās gatavības sasniegšanas ceremonija, kurā piedalījās *NATO eFP* dalībvalstu ministri un viņu pārstāvji. Kopš kaujas grupas izvietojanas Latvijā ir viesojušās Kanādas augstākā rango amatpersonas un militārpersonas – Kanādas parlamenta spīkeris, aizsardzības ministrs, Kanādas bruņoto spēku komandieris un viņa vietnieks, kā arī daudzi citi. Tas ir veicinājis jaunas sadarbības iniciatīvas un apliecinājis Kanādas apņēmību ilgtermiņā stiprināt abu valstu sadarbību gan aizsardzības, gan citās jomās. 2017. gada aprīlī Latvijā tika izvietota Kanādas bruņoto spēku pavēlniecība Latvijā (*Task Force Latvia*), kas atbild par visu Kanādas militāro personālu Latvijā (*NATO eFP* Kanādas vadītās kaujas grupas kontingentu; vienībām, kas Latvijā ir ieradušās uz mācībām u.c.). Pavēlniecība ir cieši sastrādājusies ar NBS Apvienoto štābu un palīdz koordinēt visu sadarbību ar Kanādu militārajā jomā. 2017. gadā Kanādas bruņoto spēku personāls regulāri piedalījās mācībās Latvijā, kā arī palīdzēja NBS attīstīt nepieciešamās spējas. Kopīgi turpinājās darbs pie kaujas grupai nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanas. 2017. gadā Kanāda arī pievienojās Baltijas aizsardzības koledžai, kurā Kanādas virsnieks ieņem komandanta vietnieka amatu. 2018. gadā Kanāda turpinās vadīt kaujas grupu un piedalīsies visās lielākajās mācībās Latvijā, kā arī turpinās sniegt ieguldījumu NBS spēju attīstībā.

Sadarbībā ar Latvijas galveno stratēģisko partneri Eiropā – **Apvienoto Karalisti** tika aktīvi turpināti jau iesāktie projekti. Lielbritānija ar 800 karavīriem ir vadošā valsts Igaunijas *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupā, tādēļ bieži tiek rīkotas savstarpējas militārās mācības, kurās piedalās Latvijas karavīri un Kanādas vadītā kaujas grupa Ādažos. Turpinājās arī Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes 1. Mehanizētā **kājnieku bataljona** mehanizācijas projekts – ir saņemtas jau 73 kāpurķēžu bruņutehnikas vienības. 2017. gadā turpinājās sadarbība starp Latvijas un Apvienotās Karalistes jaunsargu organizācijām. Nozīmīgs aspekts valstu sadarbībā ir fakts, ka gada sākumā Latvijā ieradās britu militārais atašejs, kas rezidē Rīgā. Tas nozīmē, ka **būs iespējams attīstīt ciešāku un intensīvāku sadarbību starp abām valstīm militārajā jomā.**

2017. gadā pieauga **Vācijas** un **Francijas** loma gan Eiropas politikā, gan *NATO* spēku klātbūtnes stiprināšanā Baltijas valstu reģionā. Ar Vācijas Jūras spēku mācību centra personāla atbalstu 2017. gadā Vācijas pasniedzēji nodrošināja Baltijas valstu Starptautiskā Jūras vadības un štāba virsnieku kursa apmācību. Vācija aktīvi piedalījās starptautiskajās mācībās Latvijas teritorijā un Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misijā. Latvijas pārstāvis uzsāka mācības Bundesvēra vadības akadēmijas Vecāko štāba virsnieku kursā **Sauszemes spēku virsniekiem. Vācija ir nosūtījusi savus virsniekus darbam NATO** Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā Rīgā un *NATO* spēku integrācijas vienībā (*NSIV*). Pēc ilgu gadu pārtraukuma Latvija atjaunoja Latvijas aizsardzības atašeja biroju Berlīnē.

2017. gada 7. februārī tika parakstīta Latvijas un Francijas starpvaldību vienošanās aizsar-

dzības jomā. 2017. gada sākumā Francija pievienojās *NATO* Stratēģiskās komunikācijas centram. Turpinājās franču valodas apmācība Aizsardzības ministrijas un NBS personālam.

2017. gada 14. novembrī Latvija ar **Luksemburgas Lielhercogisti** parakstīja savstarpējo saprašanās memorandu par Luksemburgas brīvprātīgo ieguldījumu Latvijas kā *NATO* paplašinātās klātbūtnes uzņemošās valsts atbalstam, kas ir attīstījis Latvijas un Luksemburgas sadarbības iespējas.

Nemot vērā **Itālijas** un **Spānijas** ieguldījumu, *NATO eFP* kaujas grupā Latvijā, veidojusies ciešāka sadarbība ar šīm *NATO* dalībvalstīm. Spānija jau iepriekš sniegusi ieguldījumu Latvijas drošībā, piedaloties *NATO* Baltijas gaisa patrulēšanas misijā, un pagājušajā gadā spāņi rotācijas kārtībā patrulēja virs Baltijas gaisa telpas jau ceturto reizi. Tāpat pārskata periodā viens Spānijas virsnieks pievienojās *NATO* spēku integrācijas vienībai Latvijā. *NATO eFP* kaujas grupā Latvijā Spāņiju pārstāv 310 kājnieki un tehnika: pieci *Leopard 2E*, 11 *Pizarro* un pieci *M-113*. 2017. gada jūnijā itāļu un spāņu *eFP* karavīri Latvijā veiksmīgi piedalījās kopīgās mācībās “*Saber Strike 2017*”.

NATO eFP kaujas grupā Latvijā Itāliju ir pārstāv 160 kājnieki un šāda kaujas tehnika: 15 *IFV VBC 8x8 FRECCIA* un desmit *VTLM Lince*.

Pārskata periodā Latviju apmeklēja dažāda līmeņa šo valstu politiskās un militārās amatpersonas, tostarp Itālijas aizsardzības ministre Roberta Pinoti un Spānijas aizsardzības ministre Marija Doloresa de Kospedala Garsija.

Polija ir viena no Kanādas vadītās kaujas grupas dalībvalstīm un nosūtījusi uz Latviju

tanku rotu ar 170 karavīriem. Kopā ar **Poliju** turpinās gaisa atbalsta kontrolieru (*Joint Terminal Attack Controller, JTAC*) spējas attīstība un pilnveidošana. Īstenojot šo sadarbību, 2017. gadā Latvija nosūtīja uz Poliju apmācībai vairākus karavīrus. 2017. gadā Latviju turpināja pārstāvēt četri virsnieki Ščecinā, Ziemeļaustrumu daudznacionālajā korpusā (*Multinational Corps North East*). Darbu turpina arī viens Latvijas pārstāvis Bigoščā, Apvienoto spēku mācību centrā (*Joint Force Training Centre*). Polija darbam *NATO* Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā Rīgā ir nosūtījusi divus virsniekus, kā arī divus pārstāvjus darbam Rīgā izvietotajā *NATO* NSIV. Rudenī Latvija nosūtīja vienu virsnieku darbam multinacionālajā divīzijas štābā Elblagā.

Veiksmīga sadarbība turpinājās ar **Norvēģiju**. Latvija apsver Norvēģijas piedāvājumu sadarbības operācijas rajonā Irākā apgādes un nodrošinājuma jomā, it īpaši starp abu valstu speciālo uzdevumu vienībām. Latvijas intereses būtu panākt, lai Norvēģija iekļauj savu rotu Latvija izvietotajā *NATO eFP* kaujas grupā. 2017. gadā divi Norvēģijas virsnieki turpināja dienestu NSIV, ko turpinās līdz 2019. gadam. 2017. gadā NBS komandieris bija vizītē Norvēģijā.

Sadarbība ar **Dāniju** noritēja ar skatu nākotnē – kopīgu dalību operācijā pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” Irākā. Jaunas sadarbības iespējas tika meklētas Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes ciešākai integrācijai Dānijas divīzijas sastāvā. Dāņu atbalsts bijis nozīmīgs Nacionālās aizsardzības akadēmijas Baltijas valstu starptautiskajam Jūras spēku štāba virsnieku ikgadējam kursam un NBS Instruktoru skolai, kopīgām mācībām un sadarbībai Ziemeļu–Baltijas valstu

palīdzības programmas (*The Nordic–Baltic Assistance Programme – NBAP*) ietvaros. 2017. gada oktobrī Latvijā viesojās Dānijas aizsardzības ministrs, bet 2017. gadā viens Dānijas virsnieks turpināja dienestu NSIV.

2017. gadā notika **Zviedrijas** aizsardzības ministra un valsts sekretāra vizīte Latvijā. Vairākās militārās mācībās Zviedrijā piedalījās Latvijas karavīri un zemessargi, savukārt Zviedrijas karavīri un civilās amatpersonas piedalījās vairākos semināros, konferencēs unursos Latvijā. 2017. gadā tika nolemts, ka Nacionālās aizsardzības akadēmijas Baltijas valstu starptautiskajā Jūras spēku štāba virsnieku ikgadējā kursā kā apmācāmais piedalīsies Zviedrijas Jūras spēku virsnieks. Zviedru atbalsts ir būtisks šim kursam arī ar pasniedzējiem.

Pārskata periodā attīstījās sadarbība ar **Somiju** aizsardzības jomā. 2017. gada sākumā notika Somijas Aizsardzības ministrijas pastāvīgā (valsts) sekretāra vizīte Latvijā, savukārt gada nogalē aizsardzības ministra vizīte Somijā, kuras laikā tika parakstīta vienošanās par abu valstu aizsardzības ekspertu sadarbību militāra rakstura aprīkojuma iepirkumu, izpēti un attīstības, kā arī aizsardzības industrijas jomā. 2017. gada septembrī NBS komandieris tikās ar Somijas Aizsardzības spēku komandieri. Tika uzsākta sadarbība karavīru individuālajā apmācībā un pieredzes apmaiņā dažādu kaujas ieroču un sistēmu operatoriem, kā arī konceptuālas visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas izveides jomā.

Austrija Latvijas bruņotajiem spēkiem 2017. gadā piegādāja lietotus 120 milimetru mīnmetņus, kurus izmantos gan NBS regulāro spēku vienību, gan Zemessardzes vajadzībām. Mīnmetēju piegāde ietilpst divpusējā līgumā starp

AM un Austrijas Aizsardzības un sporta ministriju par pašgājējhaubiču sistēmu iegādi, tai skaitā uguns vadības un apmācības platformu iegādi. Tāpat 2017. gadā Latvijā tika nogādātas pirmās pašgājēju haubiču sistēmas, ko NBS iegādājušies no Austrijas. Latvija no Austrijas iepirka *M109* sērijas 155 milimetru pašgājējartilērijas sistēmas, kas ietver ne tikai pašgājēju haubices, bet arī uguns vadības centru un autovadītāju apmācību platformas. Kopumā no Austrijas, lai pilnveidotu Latvijas bruņoto spēku netiešās uguns atbalsta spēju, kā arī uzlabotu tās spēju pilnvērtīgi integrēties *NATO* operācijās un mācībās, tiks iegādātas 47 kaujas tehnikas vienības.

Aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis 2017. gada augustā darba vizītē apmeklēja Kijevu un piedalījās **Ukrainas** neatkarības dienas svinībās. Militārajā parādē piedalījās arī Latvijas karavīri ar karognesēju grupu. Latvija atbalstīja Ukrainu ar NBS kapelānu un psihologu dienesta konsultācijām, lai palīdzētu izveidot šādu dienestu Ukrainas Bruņotajos spēkos. Gada laikā tika nosūtītas trīs kravas ar humāno palīdzību karavīru ģimeņu atbalstam, ko organizēja NBS kapelānu dienests. Jūlijā tika organizēta par Ukrainas brīvību kritušo karavīru bērnu vizīte Latvijā. Ukrainas karavīri Latvijā mācījās angļu valodu NBS Valodu skolā, ieradās pieredzes apmaiņas seminārā un piedalījās apmācībās NBS Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas skolā. Latvija sponsorē viena Ukrainas virsnieka gadu ilgu apmācību Baltijas aizsardzības koledžā 2017./2018. mācību gadā.

Sadarbojoties ar **Gruziju**, aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis oktobrī divpusējās vizītes laikā piedalījās Batumi Drošības un aizsardzības konferencē, kur uzstājās ar runu un piedalījās paneldiskusijā. 2017. gadā tika

īstenots divpusējo aktivitāšu plāns mācību un izglītības jomā, angļu valodas apguve NBS Valodu skolā, mācības Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas skolā, kā arī kalnu apmācības kurss Latvijas karavīriem Gruzijā. Latvija ar trīs jomu ekspertiem ir iesaistījusies projektā “*Substantial NATO – Georgia package*”.

Notikušas vairākas aktivitātes sadarbībā ar **Baltkrieviju**. Tās bijušas vērstas uz kaimiņvalstu sadarbību un savstarpējās uzticēšanās palielināšanu. 2017. gadā vizītē Latvijā uzturējās Baltkrievijas Gaisa un Pretgaisa aizsardzības spēku komandieris. Abu valstu Gaisa spēku komandieri parakstīja vienošanos par informācijas apmaiņu lidojumiem 15 kilometru pierobežas zonā. Kā vēsturisku jāmīn Latvijas aizsardzības ministra vizīti Baltkrievijā 2017. gada decembrī. Tā bija pirmā *NATO* dalībvalsts aizsardzības ministra vizīte šajā valstī. Abas valstis turpina divpusējo sadarbību bruņojuma kontroles jomā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) ietvaros. Šīs sadarbības ietvaros Latvijas pārstāvji kā novērotāji tika uzaicināti uz mācībām “*Zapad 2017*”.

Būtiskākais notikums Latvijas un Ķīnas divpusējā sadarbībā 2017. gadā bija Ķīnas Tautas Republikas Atbrīvošanas Armijas Jūras spēku kuģu eskadras (trīs kuģu) vizīte Rīgas ostā.

Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana

2017. gadā tika apstiprināta jauna NBS struktūra, lai pielāgotos operacionālās vides izaicinājumiem un veicinātu NBS spējas reaģēt valsts apdraudējuma gadījumā. Paralēli strukturālajām izmaiņām tika turpināta arī aizsardzības spēju attīstība. 2017. gadā aizsardzības budžetu veidoja 1,7% no iekšzemes

kopprodukta (IKP) jeb vairāk nekā 450 miljoni *euro*, no kuriem lielākais finansējums tika piešķirts NBS spēju attīstībai – Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehānizācijai, pretgaisa aizsardzības spējas un kaujas inženieru spējas attīstībai, kā arī Zemessardzes un speciālo uzdevumu spēju stiprināšanai. Vienlaikus tika uzsākta netiešās uguns atbalsta spējas attīstība. Tika turpināta *CVR(T)* bruņu tehnikas vienību piegādāšana Sauszemes spēku Mehanizētajai kājnieku brigādei un to aprīkošana ar sakaru iekārtām. Zemessardzē izveidota jauna brigāde ar diviem atjaunotiem bataljoniem un turpinājās darbs pie Zemessardzes paaugstinātas gatavības vienību attīstības. 2017. gada decembrī MK apstiprināja Zemessardzes attīstības plānu 2018.–2027. gadam, kas paredz skaidru turpmākās attīstības modeli un Zemessardzes spēju uzlabošanu. Pretgaisa aizsardzības spējas stiprināšanai 2017. gadā noslēgts līgums par *Stinger* sistēmu, kā arī *RBS 70 Mk2* raķešu iegādi. Viens no nozīmīgākajiem pasākumiem veikts netiešās uguns atbalsta spējas attīstīšanā – noslēdzot līgumu ar Austriju, tika iepirkta 47 *M109 A50e* pašgājējhaubices, 120 mm mīnmetēji un 81 mm mīnmetēju munīcija. Attīstot gaisa telpas novērošanas spēju, kas pašreizējā situācijā ir viena no svarīgākajām, veikti pirmie divi sistēmu rūpnīcas pieņemšanas testi *TPS-77 MRR* radaru sistēmām, kā arī uzsākta *AN/TPS-77* radaru sistēmas modernizācija (*IFF Mode 5 MSSR*).

Līdz ar *NATO* paplašinātās kaujas grupas uzņemšanu Latvijā notikusi nepieciešamās infrastruktūras pielāgošana un izbūve, kas stiprina arī NBS aizsardzības spējas. Ir izbūvētas četras jaunas kazarmas, kā arī jauns autoparks Ādažu bāzē. Uzsākta jaunu militāro bāžu attīstība (Dobelē, Krustpīlī, Galgauskā, Bauskā, Linezerā, Lūznavā un Meža Mackeviços), kā arī vairāku Zemessardzes bāžu rekonstrukcija

(Kuldīgas, Ventspils, Mārupes, Stopiņu un Aizkraukles Zemessardzes bataljonu bāzes). Turpinājās divu reģionālo poligonu attīstība Meža Mackeviços un Lāčusilā.

Lai veicinātu NBS gatavību un ekspertīzi valsts aizsardzībā, 2017. gadā notika vairākas militārās mācības, kur mūsu karavīri, sadarbojoties ar starptautiskajiem sabiedrotajiem, uzlaboja gan savu sagatavotību, gan sadarbību ar partneriem. Vērienīgākās mācības 2017. gadā bija “Mazais Namejs”, kurās piedalījās vairāk nekā 5000 profesionālā dienesta karavīru, zemessargu, rezerves karavīru un sabiedroto. Papildus jāatzīmē mācības “*Summer Shield XIV*” un “*Sabre Strike 2017*”, kur NBS karavīri stiprināja sadarbību ar starptautiskajiem partneriem, mācības “*Open Spirit 2017*” un “*Baltops*”, kurās piedalījās Jūras spēki, kā arī mācības “*Allied Spirit VP*”, kas bija līdz šim lielākā NBS iesaiste mācībās ārvalstīs.

Mobilizācijas un uzņēmējvalsts atbalsta plānošana

Lai sekmētu zemessargu un rezerves karavīru militāro apmācību, ir izstrādāta koncepcija “Nacionālo bruņoto spēku rezerves personāla rezerves karavīru, rezervistu un zemessargu apmācība”, kā arī aktīvi tiek risināti jautājumi par darba devēju un darba ņēmēju interešu sabalansēšanu, iespējamiem atvieglojumiem zemessargu un rezerves karavīru darba devējiem. Pildot valdības rīcības plāna uzdevumu izstrādāt priekšlikumus ekonomiskajiem stimuliem uzņēmējiem, lai motivētu viņu darbinieku regulāru piedalīšanos Zemessardzes mācībās, ir sagatavots informatīvais ziņojums, kas tika izskatīts valdībā. Tiek turpināts darbs pie priekšlikumu izstrādes un normatīvo aktu grozījumiem, lai atbalstītu zemessargu un rezerves karavīru darba devējus.

Viens no nozīmīgākajiem notikumiem bija mācības “*Baltic Host*”, kuras rotācijas kārtībā rīko Baltijas valstis. 2017. gadā organizatori bija Latvijas AM sadarbībā ar AŠ.

“*Baltic Host 2017*” mērķi ir teorētisko mācību veidā pārbaudīt procedūras, kas saistītas ar savlaicīgu *NATO* Sevišķi ātras reaģēšanas vienības (*VJTF*) uzņemšanu Baltijas valstu teritorijā, kā arī izzināt karalaika uzņemošās valsts atbalsta konceptu.

Tāpat 2017. gadā tika strādāts, lai pievienotos Eiropas Pārvietošanas un koordinācijas centra īstenotajai “*Surface Exchange of Services*” programmai. Pamatā programma paredz, ka tās dalībnieki savstarpēji apmainās ar pakalpojumiem virszemes transporta jomā, veicot militāros pārvadājumus. Oficiāla pievienošanās programmai notika 2018. gada 10. janvārī.

Attiecībā uz mobilizāciju tika veikti sekojoši pasākumi:

1. NBS mobilizācijas plāna izstrāde, saskaņošana un iesniegšana Ministru kabinetā. Tas tika apstiprināts MK 2017. gada 31. oktobrī un stājās spēkā 16. novembrī;
2. NBS resursu pieprasījuma sagatavošana un iesniegšana Ekonomikas ministrijai;
3. Grozījumu MK noteikumos “Noteikumi par mobilizācijas gatavības pārbaudēm un mobilizācijas mācībām” par izmaiņām kārtībā, kādā AM informē KVP, organizējot mobilizācijas mācības, sagatavošana un saskaņošana iesniegšanai MK;
4. 2017. gada mobilizācijas mācību sagatavošana un koordinācija, priekšlikumu sagatavošana par turpmāk veicamajiem pasākumiem;
5. AM iesaistes nodrošināšana NBS kaujas gatavības pārbaudēs.

***NATO* kolektīvās aizsardzības principu stiprināšana**

Saskaņā ar 2016. gadā *NATO* samitā Varšavā pieņemto lēmumu 2017. gadā Baltijas valstīs un Polijā tika izvietotas daudznacionālas bataljona līmeņa kaujas grupas, lai veicinātu *NATO* īstenoto atturēšanu un stiprinātu alianses aizsardzību. Viena no aizsardzības nozares 2017. gada prioritātēm bija nodrošināt uzņemošās valsts atbalstu *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupai Latvijā. Augusta beigās *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupa Latvijā sasniedza pilnu operacionālo gatavību, apliecinot spēju pildīt uzdoto misiju – aturēt potenciālo pretinieku un nepieciešamības gadījumā aizstāvēt Latviju. Pie mums izvietoto kaujas grupu vada Kanāda, un to veido vairāk nekā 1000 karavīru no Albānijas, Itālijas, Kanādas, Polijas, Slovēnijas un Spānijas. 2018. gadā *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu Latvijā papildinās arī Čehija un Slovākija.

Viens no redzamākajiem sabiedroto klātbūtnes stiprināšanas pasākumiem joprojām ir arī Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misija. 2017. gadā operācija “*Atlantic Resolve*” nodrošināja pastāvīgu ASV klātbūtni Latvijā.

Ieguldījums starptautiskajā drošībā

2017. gadā ES tika uzsāktas vairākas Eiropas aizsardzības integrācijas un stiprināšanas iniciatīvas. Ievērojamākās no tām ir Pastāvīgā strukturētā sadarbība jeb *PESCO* (*Permanent Structured Cooperation*) un Eiropas Aizsardzības fonds jeb *EDF* (*European Defence Fund*). Viena laiku turpinās *NATO* un ES sadarbības stiprināšana.

PESCO ir vairāku ES dalībvalstu brīvprātīga vienošanās, uzņemoties saistības stiprināt sadarbību Eiropas drošības un aizsardzības jautājumos. *PESCO* dalībvalstis apņemas veikt atbilstošas finanšu investīcijas aizsardzībā, tostarp ekipējuma iegādē, koordinēt aizsardzības plānošanu, lai novērstu spēju iztrūkumu un uzlabotu spēku pieejamību krīžu risināšanai ārpus ES. *PESCO* papildinās *NATO* spējas un sekmēs ES un *NATO* praktisko sadarbību. Dalība *PESCO* ir brīvprātīga, bet, kļūstot par *PESCO* dalībvalsti, jāuzņemas līgumā noteiktas juridiskas saistības. Papildus saistībām, kuras uzņemas visas *PESCO* dalībvalstis, ir iespēja iesaistīties atsevišķos *PESCO* projektos. Katrs *PESCO* projekts ir orientēts uz kādas konkrētas aizsardzības spējas nodrošinājumu, katram projektam ir viena vadošā valsts, un šo projektu skaits ir neierobežots. Šobrīd *PESCO* darbojas 25 ES dalībvalstis, arī Latvija, kas piedalās divos *PESCO* projektos – militārās mobilitātes un jūras pretmīnu spēju attīstībā.

EDF mērķis ir attīstīt ES aizsardzības industriju un dalībvalstu kopējās militārās spējas. Fonds tiek veidots no ES kopējā budžeta līdzekļiem. *EDF* divi galvenie virzieni ir: pētniecība un izstrāde, kā arī iegāde. Izvēloties finansējamos projektus, tiek vērtēti dažādi kritēriji – vai projekts atbilst ES spēju attīstības prioritātēm, vai vienlaikus sadarbojas vairākas dalībvalstis un vairāki aizsardzības industrijas uzņēmumi, vai izstrādātajiem projektiem būs pasūtītāji, vai tiek iesaistīti mazi un vidēja izmēra uzņēmumi u.c. Latvijas aizsardzības industriju veido mazie un vidējie uzņēmumi, un šo uzņēmumu intereses AM ir veiksmīgi pārstāvējusi fonda izstrādē, kopā ar citām valstīm nodrošinot, ka tiek paredzēta šo uzņēmumu iekļaušana. Tuvākajos gados šie virzieni atzari tiks un jau

tiek testēti, lai pētniecības atzaru nodrošinātu ar 90 miljonu *euro* finansējumu un izstrādes atzaru tuvākajā laikā nodrošinātu ar 500 miljonu *euro* finansējumu. Līdz ar 2020. gadu tiks veikts *EDF* darbības izvērtējums un lemts par fondam novirzītā finansējuma palielināšanu.

Kopumā Aizsardzības ministrija pozitīvi vērtē ES centienus ciešāk integrēt un uzlabot ES dalībvalstu militārās spējas – tik tālu, kamēr ES necenšas konkurēt ar *NATO* vai dublēt tā funkcijas. *NATO* un ES ir jābūt savstarpēji papildinošām organizācijām, un šo pozīciju AM pastāvīgi aizstāv kopā ar citiem līdzīgi domājošiem sabiedrotajiem.

Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās

2017. gadā Latvija ar 85 karavīriem piedalījās sešās starptautiskajās operācijās. Latvija iesaistījās *NATO* militārajā mācību misijā Afganistānā, ES mācību misijā Mali un ES pretpirātisma operācijā pie Somālijas krastiem, ES Jūras spēku operācijā Vidusjūrā “*Sophia*”, ANO stabilizācijas misijā Mali *MINUSMA* un pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā “*Inherent Resolve*”.

Aizvadītajā gadā skaitliski lielākais Latvijas ieguldījums bija *NATO* vadītajā starptautiskajā apmācību misijā Afganistānā “*Resolute Support*”, kurā NBS piedalījās ar 52 karavīriem. Latvijas kontingenta lielākā daļa, tāpat kā iepriekš, atradās Afganistānas ziemeļu reģiona pilsētā Mazārešarīfā, atsevišķi karavīri savus pienākumus pildīja operācijas štābos galvaspilsētā Kabulā. Latvijas kontingents ieņēma padomdevēju un dažāda līmeņa štābu virsnieku un instruktoru amatus.

Latvija turpināja dalību ES pretpirātisma operācijā “*Atalanta*” pie Somālijas krastiem, lai aizsargātu humānās palīdzības piegādi un kuģošanas ceļu drošību reģionā. Latvija operācijā piedalījās ar diviem NBS karavīriem. 2017. gadā Latvija turpināja dalību ES militārajā jūras spēku operācijā Vidusjūrā “*Sophia*”, kas ir vērsta uz nelegālo migrantu kontrabandas apturēšanu un migrantu plūsmu ierobežošanu. Latvija operācijā piedalās no 2015. gada jūnija un 2017. gadā operācijā piedalījās ar diviem štāba virsniekiem, kuri savus pienākumus pildīja operacionālajā štābā Romā.

Tāpat Latvija turpināja dalību ES apmācību misijā Mali (*European Training Mission Mali – EUTM*), lai atbalstītu Mali bruņoto spēku apmācību un reorganizāciju, lai sekmētu valsts teritoriālās integritātes atjaunošanu. Misijā 2017. gadā piedalījās seši Latvijas karavīri, kuri tika iekļauti Ziemeļvalstu–Baltijas valstu apmācības vienībā un dienesta pienākumus veica Koulikoro mācību bāzē.

Latvija 2017. gadā turpināja piedalīties pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā “*Inherent Resolve*”. Latvija operācijā iesaistījās ar 12 karavīru apmācību vienību, kas kopā ar Dānijas bruņoto spēku karavīriem apmācīja Irākas drošības spēkus.

2017. gadā Latvija turpināja dalību ANO misijā Mali – *MINUSMA*, nosūtot uz operācijas rajonu 12 karavīrus. Divi virsnieki atradās misijas izlūkošanas departamentā, Bamako, savukārt desmit karavīri tika izveidoti Gao pilsētā valsts austrumos, kur tika integrēti Vācijas izlūkošanas vienībā. Informācijas apstrādes štāba vienība ir pilnīgi jauns spēju elements, kas nodrošina pilna spektra izlūkošanas spējas, tādējādi būtiski paaugsti-

not misijas efektivitāti.

Turpinot sniegt ieguldījumu *NRF*, Latvija visu pagājušo gadu nodrošināja rotas līmeņa apakšvienību *NRF* Sevišķi augstas gatavības spēku sastāvā (*VJTF*). Speciālo operāciju pavēlniecība nodrošināja vienu kaujas elementu 20 karavīru sastāvā lietuviešu vadītajā Sauszemes Speciālo operāciju kaujas vienībā (*SOLTU*), kuras uzdevumus ir nodrošināt *NRF* spēku rezervi. *NRF* un *VJTF* mērķis ir nodrošināt *NATO* gatavību nekavējoties iesaistīties pilna spektra operācijās.

2017. gadā Latvija *NATO* Reaģēšanas spēkiem nodrošināja štāba un apgādes kuģi A-53 “*Virsaitis*”, Pirmās pastāvīgās *NATO* pretmīnu kuģu grupas (*SNMCMGI*) sastāvā – 40 karavīru apkalpi un *SNMCMGI* štāba personālu – deviņu karavīru apkalpi.

2017. gadā Latvija turpināja atbalstīt Ukrainas Bruņoto spēku instruktoru apmācību Ukrainas teritorijā piecu instruktoru sastāvā, kā arī organizēja Ukrainas Bruņoto spēku instruktoru apmācību Latvijas teritorijā.

Hibrīddraudi, kibernetika un kibernetikas aizsardzība

AM koordinē Latvijas dalību starptautiskās kibernetikas politikas veidošanā. AM kompetencē ir kibernetikas jautājumi *NATO* un ES komitejās un darba grupās, pārstāvība Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūrā un *NATO* Kibernetikas aizsardzības izcilības centra valdē, kā arī trīspusējās sadarbības kibernetikas jautājumos koordinēšana ar Igauniju un Lietuvu un iesaistīšanās Baltijas valstu un ASV sadarbībā kibernetikas jautājumos. Baltijas valstu un ASV kritiskās enerģētikas infrastruktūras kibernetikas aizsardzības seminārā Latvija kopā ar

pārējām *NATO* dalībvalstīm 2016. gada Varšavas samītā parakstīja Kiberaizsardzības apņemšanos (*Cyber Defence Pledge*), par nacionālo kiberaizsardzības spēju stiprināšanu. AM turpina darbu pie Kiberaizsardzības apņemšanās izpildes, lai veicinātu Latvijas un *NATO* kopējo kiberaizsardzības izturētspēju.

Kiberdrošības un kiberaizsardzības jautājumi ir prioritāri arī ES un *NATO* sadarbībā, kuras ietvaros tiek nodrošinātas abu organizāciju ekspertu regulāras konsultācijas un sadarbība.

Hibrīddraudu novēršana ir katras dalībvalsts atbildība, tomēr, apzinoties, ka dalībvalstis var efektīvāk sadarboties, ja tām ir kopīga izpratne, AM sadarbībā ar CERT.LV un NBS 2017. gadā ir piedalījusies vairākās starptautiskās kiberdrošības mācībās, piemēram, *NATO* Kiberaizsardzības izcilības centra organizētajās kiberaizsardzības mācībās “*Locked Shields*” un kiberdrošības krīzes vadības mācībās “*Baltic Ghost*”, lai pilnveidotu sadarbību un reaģēšanas spējas plaša apmēra informācijas tehnoloģiju (IT) drošības incidentu gadījumā. Nacionālā līmenī 2017. gada nogalē AM sadarbībā ar Eiropas Aizsardzības aģentūru organizēja kiberdrošības krīzes vadības mācības “Kibersargs 2017”, kurās piedalījās 34 pārstāvji no 17 valsts pārvaldes iestādēm un deviņiem Latvijas uzņēmumiem. 2017. gada septembrī Igaunijas prezidentūras ES Padomē laikā pirmo reizi tika rīkotas ES dalībvalstu aizsardzības ministru stratēģiskās kiberdrošības mācības “*EU CYBRID 2017*”, kurās piedalījās arī Latvijas aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis.

Lai veicinātu sadarbību ar nevalstiskajiem partneriem, AM 2017. gada 28. martā noslēdza vienošanos ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju, kā

arī septembrī parakstīja līgumu par dalību *Microsoft* Valdības drošības programmā. AM 2017. gadā uzņēma Polijas un ASV kiberdrošības ekspertu delegācijas, lai apmainītos starpvalstu pieredzē šajos jautājumos.

Aizsardzības ministra pakļautībā darbu sāka Digitālās drošības uzraudzības komiteja, kas nodrošina uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju un to sniegto pakalpojumu (elektroniskie pakalpojumi, kas ietver elektronisko parakstu, elektronisko zīmogu vai elektronisko laika zīmogu) apstiprināšanu un uzraudzību, kā arī elektroniskās identifikācijas pakalpojumu sniedzēju un to sniegto pakalpojumu reģistrēšanu un uzraudzību. Minētā komiteja ir izvērtējusi un apstiprinājusi pirmā uzticamības pakalpojumu sniedzēja atbilstību eIDAS (ES regula Nr. 910/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū ar to atceļot Direktīvu 1999/93/EK) regulas prasībām, kas ļauj tam sniegt kvalificētus uzticamības pakalpojumus.

AM veica konsultācijas gan ar nevalstisko organizāciju, gan publiskā un privātā sektora pārstāvjiem par ātrai un efektīvai NIS direktīvas (ES direktīva 2016/1148 (2016. gada 6. jūlijs) par pasākumiem, lai panāktu vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā) nepieciešamo prasību pārņemšanai nacionālajos tiesību aktos.

2017. gadā spēkā stājās grozījumi Informācijas tehnoloģiju drošības likumā un Elektronisko sakaru likumā, kas paredz informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijām (CERT.LV un MILCERT) tiesības pieprasīt domēna “.lv” sistēmas uzturētājam – Latvijas Universitātes Matemātikas un infor-

mātikas institūta Tīklu risinājumu daļai – atslēgt “.lv” domēna vārdu informācijas tehnoloģiju drošības incidenta gadījumā, ja to nav iespējams novērst citā veidā.

AM sagatavoja grozījumus MK 2015. gada 28. jūlija noteikumos Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām”, kas stājās spēkā 2018. gada 1. janvārī. Tie paredz, ka MK noteikumos noteiktās drošības prasības turpmāk būs attiecināmas arī uz kritiskās informācijas infrastruktūras sistēmām, un valsts un pašvaldību institūcijām būs jānodrošina ārējs drošības dokumentācijas audits un ielaušanās tests savām paaugstinātas drošības informācijas sistēmām no 2019. gada 1. janvāra.

AM izstrādāja arī MK noteikumos par uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības apstiprināšanas un atjaunošanas valsts nodevu, kā arī sagatavoja grozījumus likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” un Ministru kabineta 2014. gada 12. augusta noteikumos Nr.471 “Parakstu vākšanas tiešsaistes sistēmu drošības tehniskās prasības”.

Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana un īstenošana

AM organizē un koordinē valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā (militārām un civilām vajadzībām). Lai izpildītu šos uzdevumus, AM ģeotelpiskās informācijas produktu sagatavošanā sadarbojas ar Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru (LĢIA), bet militārās ģeotelpiskās informācijas nodrošināšanā NBS vienībā – ar NBS Apvienotā štāba Ģeometeo-

informācijas daļu.

2015. gadā, pamatojoties uz MK 2014. gada 16. decembra rīkojumu Nr.788, tika izveidota Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padome, lai nodrošinātu starp institūciju sadarbību ģeotelpiskās informācijas jomas (t.sk., ģeodēzijas un kartogrāfijas) plānošanā un politikas īstenošanā. 2017. gadā, pamatojoties uz ministriju iesniegtajiem precizējumiem, tika aktualizēts Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padomes pārstāvju sastāvs (MK 21.08.2017. rīkojums Nr.443) un notika divas Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padomes sēdes, kuras vadīja padomes priekšsēdētājs, AM valsts sekretārs. Īpaša uzmanība šajās sēdēs tika veltīta Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta direktīvas 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (turpmāk – *INSPIRE* direktīva), ieviešanas rezultātiem Latvijā un jautājumam par ģeotelpisko pamatdatu atvēršanu.

2017. gadā MK pieņēma AM iesniegto informatīvo ziņojumu “Par Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta direktīvas 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā, ieviešanu Latvijā (rīcības plāns 2017. gadam)”. Atbilstoši MK dotajam uzdevumam tika veikts grozījums MK 2013. gada 28. decembra rīkojumā Nr. 686 “Par Latvijas ģeotelpiskās informācijas koncepciju” un par atbildīgo ministriju, kas koordinē *INSPIRE* direktīvas turpmāko ieviešanu. Par to tika noteikta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, jo tās atbildībā ir visvairāk ģeotelpisko datu, kas ir saistīti ar ziņošanu Eiropas Komisijai par vides jomas direktīvu ieviešanas procesu.

Lai informētu AM struktūrvienības, Latvijas Kara muzeju, NBS Apvienoto štābu, Jaunsardzes un informācijas centru un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centru par ģeotelpiskās informācijas pielietošanu darbā, kā arī par LĢIA pieejamiem resursiem šo vajadzību nodrošināšanai, nu jau ceturto gadu pēc kārtas tika organizēts seminārs “Ģeotelpiskās informācijas diena”. 2017. gadā pasākums tika organizēts sadarbībā ar Zemessardzi, kas tika informēta par pieejamo un izmantojamo militāro ģeotelpisko informāciju un pakalpojumiem, citiem svarīgiem militārās kartogrāfijas produkcijas veidiem.

AM un LĢIA speciālisti 2017. gada 25. oktobrī piedalījās kopīgās Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas demarkācijas komisijas noslēguma sēdē, kurā tika parakstīti Latvijas–Krievijas valsts robežas demarkācijas noslēguma dokumenti, kā arī turpināja darbu Latvijas Republikas pārstāvju grupas sastāvā Latvijas Republikas–Baltkrievijas Republikas kopīgajā komisijā valsts robežas jautājumos.

AM, LĢIA un NBS ģeotelpiskās informācijas speciālisti decembrī Tallinā, Igaunijā, dalījās ar savu pieredzi 22. Baltijas valstu militārajā ģeotelpiskās informācijas konferencē. Konferencē piedalījās vairāk nekā 70 dalībnieki no 14 valstīm. Šīs ikgadējās konferences mērķis bija sniegt iespēju Igaunijas, Latvijas un Lietuvas, kā arī *NATO* un ES dalībvalstu civilo un militāro institūciju pārstāvjiem veicināt sadarbību, apmainīties ar informāciju un pieredzi ģeotelpiskās informācijas jomā.

AM aktīvi sadarbojas ar visām ministrijām (un to padotības iestādēm), kuras izmanto, kā arī iegūst, apstrādā un uztur ģeotelpiskos pamatdatus.

ES *Copernicus* Zemes novērošanas programmas ietvaros AM sadarbojas ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM). AM, koordinējot darbības ģeotelpiskās informācijas jomā, kā arī ar akadēmisko sektoru – Latvijas Universitāti (LU), Rīgas Tehnisko universitāti (RTU) un Latvijas Lauksaimniecības universitāti (LLU), kā arī profesionālajām nevalstiskajām organizācijām – Latvijas Mēriekku biedrību, Latvijas Kartogrāfu un ģeodēzistu asociāciju, Latvijas ĢIS biedrību un Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federāciju.

Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē

2017. gadā AM strādāja pie vairāku likumu, likumu grozījumu un citu normatīvo aktu izstrādes.

1. 2017. gadā pieņemti šādi likumi:

1.1. 2017. gada 16. marta likums “Par Latvijas Republikas valdības un Amerikas Savienoto Valstu valdības līgumu par sadarbību aizsardzības jomā”, ar kuru tika pieņemts un apstiprināts 2017. gada 12. janvārī parakstītais Latvijas Republikas valdības un ASV valdības līgums par sadarbību aizsardzības jomā. Regulējums nosaka ASV un Latvijas aizsardzības jomas sadarbības ietvaru, kā arī nosacījumus, uz kādiem ASV militārpersonas, to apgādājamie un līgumdarba izpildītāji uzturas Latvijā, ASV bruņoto spēku un tiem piederošo personu, kā arī līgumdarba izpildītāju (*contractors*) tiesību un pienākumu apjomu, uzturoties Latvijā. Likums stāties spēkā 2017. gada 29. martā.

- 1.2. 2017. gada 16. marta likums “Grozījumi Valsts civildienesta likumā”**, kas paredz iespēju Aizsardzības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu ierēdņus iecelt profesionālā dienesta karavīru amatos, kā arī precizē pastāvošo regulējumu attiecībā uz ierēdņu norīkošanu darbam starptautiskajā organizācijā vai tās dalībvalsts institūcijā. Likums stāties spēkā 2017. gada 11. aprīlī.
- 1.3. 2017. gada 18. maija likums “Grozījumi Nacionālās drošības likumā”**, kas regulē slēpta militārā apdraudējuma pārvarēšanu miera laikā. Likums stāties spēkā 2017. gada 14. jūnijā.
- 1.4. 2017. gada 18. maija likums “Grozījumi Nacionālo bruņoto spēku likumā”**, kurā ir apkopoti aktuālie grozījumi, kas skar dažādas likuma darbības jomas. Ar grozījumiem cita starpā tiek papildināts Nacionālo bruņoto spēku uzdevumu īstenošanas pasākumu uzskaitījums, kā arī paredzēts, ka izņēmuma stāvoklī Nacionālo bruņoto spēku sastāvā iekļaut Latvijas Bankas Aizsardzības pārvaldi un var iekļaut Valsts robežsardzi, savukārt kara laikā – gan Latvijas Bankas Aizsardzības pārvaldi, gan Valsts robežsardzi. Likums stāties spēkā 2017. gada 14. jūnijā.
- 1.5. 2017. gada 18. maija likums “Grozījumi likumā Ārvalstu bruņoto spēku statuss Latvijas Republikā”**, ar kuru tika pilnveidots normatīvais regulējums Nacionālo bruņoto spēku un NATO dalībvalstu bruņoto spēku sadarbības jomā. Likums stāties spēkā 2017. gada 14. jūnijā.
- 1.6. 2017. gada 15. jūnija likums “Grozījumi Informācijas tehnoloģiju drošības likumā”**, kas nosaka informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūciju kompetenci un sadarbību valsts drošības vai informācijas tehnoloģiju drošības apdraudējumu novēršanā, kā arī paredz šo institūciju tiesības pieprasīt atslēgt “.lv” domēna vārdu, ja tas iesaistīts drošības incidentā. Likums stāties spēkā 2017. gada 19. jūlijā.
- 1.7. 2017. gada 22. jūnija likums “Grozījumi Elektronisko sakaru likumā”**, kas izstrādāts saistībā ar grozījumiem Informācijas tehnoloģiju drošības likumā un nosaka augstākā līmeņa domēna “.lv” reģistra un elektroniskās numurēšanas sistēmas uzturētāja rīcību gadījumā, ja tiek saņemts kompetentās institūcijas pieprasījums atslēgt “.lv” domēna vārdu vai veikt ar to citas pieprasījumā norādītās darbības. Likums stāties spēkā 2017. gada 19. jūlijā.
- 1.8. 2017. gada 22. jūnija likums “Grozījumi Latvijas Republikas Zemessardzes likumā”**, kurā tika apkopoti aktuālie grozījumi, kas skar dažādas likuma darbības jomas. Ar šiem grozījumiem cita starpā tiek noteikts, ka: 1) rezerves karavīram, iestājoties Zemessardzē, zemessarga izdienā ieskaita dienesta laiku profesionālajā dienestā; 2) zemessargs, pildot profesionālā dienesta karavīra amata pienākumus, saņem piemaksu par tādu dienesta uzdevumu izpildi, kas saistīti ar paaugstinātu risku veselībai (dzīvībai); 3) zemessargs, kurš apguvis paplašinātās pirmās palīdzības mācību kursa programmu, pil-

dot dienesta pienākumus, ir tiesīgs sniegt paplašināto pirmo palīdzību, izmantojot Ministru kabineta apstiprinātajā sarakstā iekļauto aprīkojumu, medicīniskos materiālus un medikamentus; 4) Zemessardzē ir arī majora, pulkvežleitnanta un pulkveža dienesta pakāpes. Tāpat tiek paplašināts to personu loks, kas var kļūt par zemessargiem. Likums stājies spēkā 2017. gada 19. jūlijā.

1.9. 2017. gada 27. jūlija likums “Grozījumi Meža likumā”, kurā noteikts, ka militārajos objektos koku ciršanas tiesības un īpašumtiesības uz nocirstajiem kokiem uz līguma pamata var nodot akciju sabiedrībai “Latvijas valsts meži”. Tāpat grozījumi paredz platību atmežošanu valsts drošības un aizsardzības nodrošināšanai. Likums stājies spēkā 2017. gada 9. augustā.

1.10. 2017. gada 21. septembra likums “Par Nīderlandes Karalistes Aizsardzības ministrijas pievienošanos Saprašanās memorandam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos izveidošanu, administrēšanu un darbību un Saprašanās memoran-

dam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju, kā arī Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Transformācijas komandiera štābu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos funkcionālajām attiecībām”, ar kuru tika apstiprināts un pieņemts 2016. gada 14. novembrī parakstītais paziņojums par Nīderlandes Karalistes Aizsardzības ministrijas pievienošanos Saprašanās memorandam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās Aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos izveidošanu, administrēšanu un darbību un 2016. gada 8. decembrī parakstītais paziņojums par Nīderlandes Karalistes Aizsardzības ministrijas pievienošanos Saprašanās memorandam starp Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, Igaunijas Republikas Aizsardzības mi-

nistriju, Vācijas Federatīvās Republikas Federālo aizsardzības ministriju, Itālijas Republikas Aizsardzības ministriju, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministriju, Polijas Republikas nacionālās aizsardzības ministru, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministriju, kā arī Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Transformācijas komandiera štābu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas izcilības centra stratēģiskās komunikācijas jautājumos funkcionālajām attiecībām. Regulējuma mērķis ir izpildīt Saprašanās memoranda par darbību un Saprašanās memoranda par funkcijām noteiktos kritērijus jauna dalībnieka – Nīderlandes Aizsardzības ministrijas – kļūšanai par Sponsorējošo valsti Saprašanās memoranda par darbību un Saprašanās memoranda par funkcijām izpratnē. Likums stāties spēkā 2017. gada 4. oktobrī.

1.11. 2017. gada 5. oktobra likums “Grozījumi Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā”, kas paredz izņēmumu koku atsavināšanai Aizsardzības ministrijas apsaimniekotajos mežos vai tajos mežos, kuros koku ciršanas tiesības nodotas akciju sabiedrībai “Latvijas valsts meži”, nerīkojot izsoli. Likums stāties spēkā 2017. gada 26. oktobrī.

1.12. 2017. gada 9. novembra likums “Grozījumi Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumā”, ar kuru tika precizēts iepirkumu organizācijas regulējums atbilstoši Publisko iepirkumu likumā veiktajiem grozījumiem, kā arī ietverts jauns regulējums NBS paredzē-

to militāras nozīmes preču piegāžu drošības veicināšanai. Likums stāties spēkā 2017. gada 1. decembrī.

1.13. 2017. gada 16. novembra likums “Grozījumi Militārā dienesta likumā”, kurā tika apkopoti aktuālie grozījumi, kas skar dažādas likuma darbības jomas. Ar šiem grozījumiem cita starpā tiek paredzēta iespēja Latvijas pilsoņiem brīvprātīgi pieteikties dienestam Nacionālo bruņoto spēku rezervē, bet civilo augstskolu studentiem – paralēli studijām augstskolā apgūt militārās apmācības kursu, kā arī tiek paplašināts to personu loks, kas var kļūt par profesionālā dienesta karavīriem. Likums stāties spēkā 2017. gada 13. decembrī.

Tāpat Aizsardzības ministrija ir piedalījusies šādu likumprojektu izstrādē:

2017. gada 2. februāra likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”, kas cita starpā paredz, ka *NATO* un ES dalībvalstu bruņoto spēku militārpersonu un bruņoto spēku nodarbinātībā esošo civilpersonu apgādājamiem, bruņoto spēku nodarbinātībā esošajām civilpersonām un citām ar bruņotajiem spēkiem saistītajām personām tiks izsniegts apliecinājums par tiesībām uzturēties Latvijas Republikā. Līdztekus grozījumi paredz deleģējumu MK noteikt institūciju, kas izsniedz šo apliecinājumu, kā arī šā apliecinājuma formu un saturu un apliecinājuma izsniegšanas kārtību. Likums stāties spēkā 2017. gada 2. martā.

2017. gada 22. jūnija likums “Grozījumi Būvniecības likumā”, kas cita starpā nosaka, ka Būvvaldes funkcijas attiecībā uz Aizsardzības ministrijas, tās padotības iestāžu vai NBS vajadzībām nepieciešamo būvju būvniecību

Aizsardzības ministrijas valdījumā vai turējumā esošajā nekustamajā īpašumā pilda Būvniecības valsts kontroles birojs. Likums stāties spēkā 2017. gada 10. jūlijā.

2. 2017. gadā ir pieņemti šādi Ministru kabineta noteikumi:

2.1. Ministru kabineta 2017. gada 17. janvāra noteikumi Nr.36 “Par Latvijas Republikas valdības un Amerikas Savienoto Valstu valdības savstarpējo līgumu par iepirkumiem aizsardzības vajadzībām”, ar kuriem tika pieņemts un apstiprināts Latvijas Republikas valdības un ASV valdības savstarpējā līguma par iepirkumiem aizsardzības vajadzībām projekts. Regulējums atvieglo Latvijas uzņēmumu dalību ASV puses organizētajos iepirkumos, kā arī nodrošina vienādotas iespējas abu valstu uzņēmējiem piedalīties otras valsts iepirkumu procedūrās.

2.2. Ministru kabineta 2017. gada 31. janvāra noteikumi Nr. 67 “Par Latvijas Republikas valdības un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Eiropā tehnisko vienošanos par uzņemošās valsts atbalsta sniegšanu sabiedroto spēkiem saistībā ar Sevišķi ātras reaģēšanas spēku aktivitātēm”, ar kuriem tika pieņemts un apstiprināts Latvijas Republikas valdības un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Eiropā tehniskās vienošanās par uzņemošās valsts atbalsta sniegšanu sabiedroto spēkiem saistībā ar Sevišķi ātras reaģēšanas spēku aktivitātēm projekts.

2.3. Ministru kabineta 2017. gada 31. janvāra noteikumi Nr. 68 “Par Pirmo grozījumu Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas, Igaunijas Republikas Ekonomikas un komunikāciju ministrijas, Francijas Republikas aizsardzības ministra, Itālijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Turcijas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministrijas saprašanās memorandā par *NATO* Enerģētiskās drošības izcilības centra (*NATO EDIC*) izveidošanu, administrēšanu un darbību”, ar kuriem tika pieņemts un apstiprināts pirmais grozījums Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas, Igaunijas Republikas Ekonomikas un komunikāciju ministrijas, Francijas Republikas aizsardzības ministra, Itālijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Turcijas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Aizsardzības ministrijas saprašanās memorandā par *NATO* Enerģētiskās drošības izcilības centra (turpmāk – Centrs) izveidošanu, administrēšanu un darbību. Regulējums nostiprina Lietuvas kā *NATO* Enerģētiskās drošības izcilības centra uzņēmējvalsts iespējas sniegt Centram papildu finansējumu un precizē atsevišķas Centra dalībvalstu kopīgi sedzamo izdevumu pozīcijas.

2.4. Ministru kabineta 2017. gada 21. marta noteikumi Nr. 151 “Kārtība,

kādā Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles Krasta apsardze nodrošina lēmuma izpildi par kuģa izraidīšanu no ostas”, kas nosaka kārtību, kādā Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles vienības, kuras veic krasta apsardzes funkcijas, nodrošina lēmuma par kuģa izraidīšanu no ostas izpildi.

2.5. Ministru kabineta 2017. gada 11. aprīļa noteikumi Nr. 207 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumos Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi””, kas nosaka, ka līdz aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži” individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu pieņemšanai, bet ne ilgāk kā līdz 2018. gada 31. jūlijam aizsargājamo ainavu apvidū “Ādaži” Aizsardzības ministrijas valdījumā esošajos nekustamajos īpašumos var veikt mežsaimniecisko darbību, neievērojot šo noteikumu 33.1. apakšpunktā noteikto ierobežojumu, ja ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja.

2.6. Ministru kabineta 2017. gada 18. aprīļa noteikumi Nr. 212 “Par grozījumiem Tehniskajā risinājumā attiecībā uz dalībnieku militāro transporta gaisa kuģu diplomātiskajām atļaujām attiecīgajās nacionālajās gaisa telpās un teritorijās”, ar kuriem tika pieņemti un apstiprināti grozījumi Tehniskajā risinājumā attiecībā uz dalībnieku militāro transporta gaisa kuģu diplomātiskajām atļaujām attiecīgajās nacionālajās gaisa telpās un teritorijās (apstiprināti ar Ministru kabineta 2014.

gada 14. janvāra noteikumiem Nr. 17 “Par Tehnisko risinājumu attiecībā uz dalībnieku militāro transporta gaisa kuģu diplomātiskajām atļaujām attiecīgajās nacionālajās gaisa telpās un teritorijās”).

2.7. Ministru kabineta 2017. gada 30. maija noteikumi Nr. 274 “Kārtība, kādā civilajam ekspertam pēc atgriešanās no starptautiskās misijas sedz sociālās rehabilitācijas izdevumus”, kas paredz, ka sociālās rehabilitācijas izdevumus sedz institūcija, kura izvirza civilo ekspertu dalībai misijā, slēdzot līgumu ar Sociālās integrācijas valsts aģentūru. Tāpat projekts nosaka prasības attiecībā uz rehabilitācijas līguma saturu, kā arī nosacījumus civilā eksperta finansiālajai atbildībai līguma nepildīšanas gadījumā viņa vainas dēļ.

2.8. Ministru kabineta 2017. gada 6. jūnija noteikumi Nr. 298 “Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 8. novembra noteikumos Nr. 837 “Noteikumi par mobilizācijas gatavības pārbaudēm un mobilizācijas mācībām””, ar kuriem tika aktualizēta kārtība, kādā organizējamās mobilizācijas mācības atbilstoši esošajai drošības situācijai un spēkā esošajiem aizsardzības politikas un plānošanas dokumentiem.

2.9. Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumi Nr. 387 “Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 27. jūnija noteikumos Nr. 508 “Noteikumi par aizsargjoslām ap valsts aizsardzības objektiem un šo aizsargjoslu platumu””, kas precizē noteikumos uzskaitīto objektu adreses, kā arī papildina

noteikumus ar jauniem valsts aizsardzības objektiem.

2.10. Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumi Nr. 390 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 22. novembra noteikumos Nr. 737 “Kārtība, kādā veicami bezpilota gaisa kuģu un tādu cita veida lidaparātu lidojumi, kuri nav kvalificējami kā gaisa kuģi””, kas paredz, ka Aizsardzības ministrijas ēku komplekss Rīgā, Krišjāņa Valdemāra ielā 10/12, un Rīgā, Skolas ielā 1, ir iekļaujams to militārās infrastruktūras objektu sarakstā, virs kuriem aizliegts veikt bezpilota gaisa kuģu un tādu cita veida lidaparātu lidojumus, kas nav kvalificējami kā gaisa kuģi, lidojumus tuvāk par 50 metriem.

2.11. Ministru kabineta noteikumi 2017. gada 4. jūlija noteikumi Nr. 391 “Grozījums Ministru kabineta 2011. gada 1. februāra noteikumos Nr. 93 “Noteikumi par speciālo radiolīdzekļu izmantošanas kārtību un tehniskajām prasībām to darbībai””, kas paredz Nacionālo bruņoto spēku tiesības veikt īslaicīgu speciālo radiolīdzekļu izmantošanu, lai novērstu un pārvarētu valsts apdraudējuma situācijas.

2.12. Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumi Nr. 395 “Grozījums Ministru kabineta 2009. gada 10. novembra noteikumos Nr. 1312 “Noteikumi par darbību ierobežojumiem aizsargjoslās ap valsts aizsardzības objektiem””, kas nosaka aizliegumu bez saskaņojuma ar objekta vadītāju fotografēt un filmēt atsevišķus valsts aizsardzības objektus vai citādā veidā

iegūt informāciju par tiem.

2.13. Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija noteikumi Nr. 421 “Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis un tā piemērošanas kārtība”, kas nosaka Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras sniegto maksas pakalpojumu cenrādi un tā piemērošanas kārtību.

2.14. Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija noteikumi Nr. 422 “Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 25. februāra noteikumos Nr. 113 “Ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas noteikumi””, kas nosaka ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas uzturēšanas un izmantošanas kārtību.

2.15. Ministru kabineta 2017. gada 29. augusta noteikumi Nr. 517 “Grozījums Ministru kabineta 2014. gada 26. augusta noteikumos Nr. 509 “Noteikumi par karavīra mēnešalgas un speciālo piemaksu noteikšanas kārtību un to apmēru””, ar kuriem tika paaugstināta karavīru un virsnieku atlīdzības skala.

2.16. Ministru kabineta 2017. gada 12. septembra noteikumi Nr. 538 “Noteikumi par militāro objektu apzīmēšanai lietojamo informatīvo zīmi”, kas nosaka militāro objektu apzīmēšanai lietojamās informatīvās zīmes paraugu un zīmes lietošanas un izvietošanas kārtību.

2.17. Ministru kabineta 2017. gada 19. septembra noteikumi Nr. 559 “Noteikumi par kvalificēta vai kvalificēta pa-

augstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu”, kas nosaka kvalificēta vai kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas minimālo summu un termiņu, kā arī izņēmuma gadījumus, kad apdrošināšanas sabiedrība nesedz kvalificēta vai kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēja radītos zaudējumus.

2.18. Ministru kabineta 2017. gada 19. septembra noteikumi Nr. 560 “Noteikumi par kvalificēta un kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēja un tā sniegtā pakalpojuma tehniskajām un organizatoriskajām prasībām”, kas nosaka: 1) tehniskās un organizatoriskās prasības, kādām atbilst kvalificēts un kvalificēts paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējs, autentifikācija un elektroniskās identifikācijas līdzeklis; 2) kārtību, kādā tiek nodrošināta kvalificēta un kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas līdzekļa darbības izbeigšana; 3) kārtību, kādā veicama droša elektroniskās identifikācijas pārbaude; 4) kārtību, kādā veicama autentifikācijas apliecinājuma un ar neveiksmīgiem autentifikācijas mēģinājumiem saistītas informācijas izsniegšana un glabāšana; 5) elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniegšanas informācijas sistēmu, iekārtu un procedūru drošības pārbaudes kārtību un termiņus.

2.19. Ministru kabineta 2017. gada 19. septembra noteikumi Nr. 561 “Noteikumi par elektroniskā pakalpojuma sniedzēja tehniskajām un organizatoriskajām prasībām”, kas nosaka tehniskās un organizatoriskās prasības, kuras jāievēro elektroniskā pakalpojuma sniedzējam, saņemot kvalificētu vai kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumu.

2.20. Ministru kabineta 2017. gada 19. septembra noteikumi Nr. 588 “Noteikumi par kvalificēta un kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniegšanas informācijas sistēmu, iekārtu un procedūru drošības aprakstā norādāmo informāciju”, kas nosaka elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējiem, kuri vēlas kļūt par kvalificētiem vai kvalificētiem paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējiem, drošības aprakstā iekļaujamo informāciju, lai tie tiktu reģistrēti reģistrā.

2.21. Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumi Nr. 576 “Grozījumi Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumos Nr. 236 „Aizsardzības ministrijas nolikums””, kas papildina Aizsardzības ministrijas funkcijas un uzdevumus ar nacionālās aizsardzības un drošības industrijas attīstības veicināšanas politikas organizēšanu un koordinēšanu.

2.22. Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumi Nr. 577 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumos Nr. 695

“Elektroniskās identifikācijas uzraudzības komitejas nolikums””, ar kuriem tiek mainīts komitejas nosaukums, kā arī tai noteiktas jaunas funkcijas – uzraudzīt un apstiprināt uzticamus sertifikācijas pakalpojumu sniedzējus un to sniegtos pakalpojumus, kā arī izveidot, uzturēt un publicēt uzticamības sarakstus.

2.23. Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumi Nr. 578 “Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumos Nr. 542 “Kārtība, kādā pieprasa un saņem Aizsardzības ministrijas atļauju būvēt, ierīkot un izvietot konkrētu militāro lidlauku un militārās aviācijas poligonu darbības drošībai potenciāli bīstamus objektus un veic to uzskaiti””, kas paredz speciālus nosacījumus potenciāli bīstamu objektu būvēšanai, lai tie neapgrūtinātu un ievērojami netraucētu militārās aviācijas poligonu darbību.

2.24. Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumi Nr. 579 “Grozījums Ministru kabineta 2011. gada 20. septembra noteikumos Nr. 706 “Dabas parka “Pape” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi””, kas nosaka Jūrmalciema militārās aviācijas poligona darbības juridisko pamatojumu.

2.25. Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra noteikumi Nr. 580 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 30. novembra noteikumos Nr. 1075 “Valsts un pašvaldību institūciju amatu katalogs””, ar kuriem tika pre-

cizēts saimes “55. Nacionālo bruņoto spēku darbinieki” apraksts un līmeņu raksturojums.

2.26. Ministru kabineta 2017. gada 10. oktobra noteikumi Nr. 619 “Noteikumi par profesionālā dienesta karavīru amatiem, kuros var pārcelt ierēdni, profesionālā dienesta karavīra amata pienākumu izpildes kārtību, atlīdzības noteikšanas un izmaksas kārtību un amatpersonu, kura ir tiesīga piemērot ierēdnim disciplinārsodu”, kas nosaka profesionālā dienesta karavīru amatus, kurus var ieņemt valsts civildienesta ierēdnis, karavīra amata pienākumu izpildes kārtību, atlīdzības noteikšanas un izmaksas kārtību, kā arī amatpersonu, kura ir tiesīga piemērot ierēdnim disciplinārsodu.

2.27. Ministru kabineta 2017. gada 31. oktobra noteikumi Nr. 642 “Noteikumi par uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības apstiprināšanas un tās atjaunošanas valsts nodevu”, kas nosaka valsts nodevas apmēru par uzticama sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja darbības apstiprināšanu un atjaunošanu un nodevas samaksas kārtību.

2.28. Ministru kabineta 2017. gada 21. novembra noteikumi Nr. 682 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumos Nr. 896 “Kārtība, kādā zemessargu nosūta iegūt militāro izglītību vai paaugstināt kvalifikāciju, sedz ar viņa kvalifikācijas paaugstināšanu vai mācībām saistītos izdevumus, un kārtība, kādā zemessargs kompensē militārajai iz-

glītībai vai kvalifikācijas paaugstināšanai izlietos līdzekļus un atlīdzina aprīkojuma, ekipējuma un formas tērpa atlikušo vērtību, ja līgums par dienestu Zemessardzē tiek izbeigts pirms termiņa””, kas, ņemot vērā Latvijas Republikas Zemessardzes likumā izdarītos grozījumus, nosaka, ka zemessargam mācību izdevumi nav jāatmaksā arī gadījumā, ja viņš viena mēneša laikā pēc līguma par dienestu Zemessardzē izbeigšanas noslēdz līgumu par profesionālo dienestu. Saistībā ar šīm izmaiņām noteikumi paredz, ka ar personu pēc pieņemšanas dienestā tiek noslēgts mācību līgums, savukārt mācību līgumā nosakāms laiks, kas personai jānodienē.

- 2.29. Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumi Nr. 717 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 3. augusta noteikumos Nr. 720 “Noteikumi par karavīru paplašinātās pirmās palīdzības mācību kursa programmu, kārtību, kādā nodrošina apmācību paplašinātās pirmās palīdzības sniegšanā, un kārtību, kādā ārvalstīs apgūtu mācību kursu atzīst Latvijas Republikā, kā arī paplašinātās pirmās palīdzības sniegšanai paredzētā aprīkojuma, medicīnisko materiālu un medikamentu uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites un iznīcināšanas kārtību””, kas nosaka: 1) zemessargu paplašinātās pirmās palīdzības mācību kursa programmu; 2) kārtību, kādā ārvalstīs apgūtu mācību kursu atzīst Latvijas Republikā; 3) paplašinātās pirmās palīdzības sniegšanai paredzētā aprīkojuma, medicīnisko materiālu un medikamentu

uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites un iznīcināšanas kārtību.

3. 2017. gadā pieņemts šāds Saeimas lēmums:

Saeimas 2017. gada 7. decembra lēmums “Par termiņa pagarināšanu Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalībai pret teroristisko organizāciju *ISIL/Da'esh* vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā”, kas pieņemts, lai atbalstītu partnerus cīņā pret teroristisko grupējumu “Islāma valsts” un terorismu kopumā, kā arī turpinātu sniegt ieguldījumu starptautiskajā drošībā, turpinot dalību starptautiskajā operācijā “*Inherent Resolve*”. Lēmums pagarina NBS dalību operācijā līdz 2020. gada 1. februārim.

4. 2017. gadā pieņemti vairāk nekā 30 Ministru kabineta rīkojumi, t. sk.:

- 4.1. Ministru kabineta 2017. gada 14. marta rīkojums Nr. 115 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas teritorijā”, kas NBS vienībām Latvijā atļauj kopā ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām piedalīties kopējās militārajās mācībās “*Saber Strike 17*”.
- 4.2. Ministru kabineta 2017. gada 14. marta rīkojums Nr. 116 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas teritorijā”, kas atļauj NBS vienībām Latvijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Summer Shield XIV*”.

- 4.3. Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa rīkojums Nr. 205 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas Republikas teritorijā”, kas atļauj NBS vienībām Latvijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Baltops 17*”.**
- 4.4. Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija rīkojums Nr. 339 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām ārvalstīs”, kas atļauj NBS vienībām Gruzijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Agile Spirit*”.**
- 4.5. Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija rīkojums Nr. 381 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas Republikas teritorijā”, kas atļauj NBS vienībām Latvijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Open Spirit 17*”.**
- 4.6. Ministru kabineta 2017. gada 26. septembra rīkojums Nr. 534 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas teritorijā”, kas atļauj NBS vienībām Latvijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Silver Arrow 17*”.**

Nodrošinājuma politika

2017. gadā aizsardzības budžets sasniedza 1,7% no iekšzemes kopprodukta (IKP) – vairāk nekā 450 miljonus *euro* –, kas ļāva īstenot vairākus nozīmīgus iepirkumus un būvniecības projektus, tādējādi paaugstinot Nacionālo bruņoto spēku spējas aizsargāt Latviju un palielinot atturēšanas potenciālu, t.sk., ņemot *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu Latvijā. Vienlaikus, palielinoties valsts aizsardzības budžetam, ir būtiski palielinājies iepirkumu sistēmas slogs.

Starptautiskā sadarbība

No 2017. gada Latvijai ir pieejama *NATO* Loģistikas biržas datubāze (*NATO Logistics Stock Exchange, NLSE*), e-platforma, kas dalībvalstīm palīdz veikt iegādes un krājumu pārvaldīšanu, nodrošina informāciju par dalībvalstu materiāltehnisko līdzekļu (MTL) krājumiem, aktuālajām *NATO* Atbalsta un iepirkumu aģentūras (*NSPA*) noslēgtajām vispārējām vienošanām (*Outline Agreements*) ar cenām, kas ir pieejamas tūlītējai tiešsaistes pasūtījumu veikšanai elektroniskā vidē.

2017. gadā tika turpināta un paplašināta dalība *NSPA* organizētajā sadarbībā, kas dalībvalstīm ļauj apmainīties ar informāciju un organizēt konkrētu nodrošinājuma sistēmu dzīves ciklu (piemēram, jūras spēku, radaru un pretgaisa aizsardzības sistēmu nodrošinājumā). Visintensīvāk pagājušajā gadā izmantota *NSPA* Munīcijas partnerība – tās ietvaros veikti un uzsākti dažādu kalibru munīcijas un inženiertehnisko līdzekļu iepirkumi.

Tika turpināta dalība Eiropas Aizsardzības aģentūras par bruņojumu atbildīgo vadītāju sanāksmēs un ar to saistītajās ekspertu darba

grupās. 2017. gadā tika turpinātas iegādes daudznacionālā *Carl Gustav* munīcijas iepirkuma ietvaros, ko administrē Eiropas Aizsardzības aģentūra.

2017. gadā tika stiprināta starptautiskā sadarbība ar Ziemeļeiropas valstīm nodrošinājuma jomā. Tika noslēgti nolīgumi par divpusēju sadarbību nodrošinājuma jomā ar Zviedriju un Somiju, kā arī uzsākts darbs pie divpusējas vienošanās noslēgšanas ar Dāniju, kuras parakstīšana ir plānota 2018. gadā.

Sadarbību ar Ziemeļeiropas valstīm plānots attīstīt gan divpusēji, gan šo valstu aizsardzības sadarbības bruņojuma formātā (*NORDEF CO PA ARMA*).

2017. gadā tika noslēgta vienošanās ar ASV par iepirkumiem aizsardzības vajadzībām, lai starp Latvijas Republiku un ASV stiprinātu militāri industriālo sadarbību ar iepirkumu palīdzību.

ASV ārvalstu militārās pārdošanas programmas ietvaros 2017. gadā noslēgti līgumi par aptuveni 16,5 miljoniem ASV dolāru (ASV finansējuma daļa) un aptuveni 28 miljoniem ASV dolāru (Latvijas finansējuma daļa).

Divpusēji sadarbojoties nodrošinājuma jomā, 2017. gadā noslēgti starpvaldību darījumi pretgaisa aizsardzības sistēmu *Stinger* iepirkumam, kā arī netiešā uguns atbalsta spējas attīstībai, no Austrijas iegādājoties vairākus desmitus *M109* sērijas 155 mm pašgājējhaubiču.

Baltijas valstu starpā nodrošinājuma jomā notika informācijas apmaiņa un ekspertu darba grupās tika identificētas iespējamās sadarbības iespējas. Starptautiskās sadarbības at-

tīstīšana ar Baltijas jūras reģiona valstīm nodrošinājuma jomā uzlabo savstarpēju informācijas un pieredzes apmaiņu, kā arī piegāžu drošību, veicot kopējas materiāltehnisko līdzekļu iegādes.

Nodrošinājums

2017. gadā ir uzsākts darbs, lai ieviestu *NATO* valstīs plaši pielietoto informācijas un komunikāciju (IKT) risinājumu nodrošinājuma resursu pārvaldībai, ar kura palīdzību būtu iespējams pilnībā digitalizēt militārās apgādes ķēdes vadību un sekmēt apgādes procesa automatizāciju. Reformas ietvaros plānots panākt loģistikas vienkāršību un standartizāciju atbilstoši labākajai praksei, laika un izmaksu efektivitāti, kā arī integrāciju ar *NATO* sabiedroto loģistikas tīkliem. Ar šī risinājuma palīdzību plānots pakāpeniski uzlabot procesu efektivitāti, materiālu izsekojamību un loģistikas tīkla informācijas kvalitāti, kā arī mazināt cilvēka faktora lomu un administratīvo slogu. Ar šo reformu ir plānots panākt, ka loģistikas informācijas tīkls kļūst pilnvērtīgāks lēmumu pieņemšanai, loģistikas plānošanai un tās operatīvai organizācijai.

Iepirkumi

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām tika uzsākta centralizēto iepirkumu veikšana Elektronisko iepirkumu sistēmā. Tika turpināta iepirkumu centralizēšana, un turpmākajos gados plānots iepirkumu funkcijas koncentrēšana vienuviet.

Lielākie iepirkumu līgumi, kas tika noslēgti 2017. gadā:

Bruņojums un munīcija

Nacionālie bruņotie spēki ir noslēguši vispārīgo vienošanos un pasūtījuma līgumu ar Vācijas kompāniju “*Heckler & Koch GmbH*” par triecienšauteni *G–36* iegādi. Vispārīgā vienošanās un līgums paredz papildus triecienšautenēm *G–36* arī cita bruņojuma iegādi. Līgums ir noslēgts uz septiņiem gadiem, un tas paredz ieroču iegādi NBS un Valsts robežsardzes vajadzībām. Plānotā summa 2017.–2019. gadam ir 14,8 miljoni *euro*. Provizoriski plānots, ka kopā līdz 2022. gadam tiks iegādātas triecienšautenes kopumā par 20,8 miljoniem *euro*. Pirmās ieroču piegādes gan NBS, gan Valsts robežsardzes vajadzībām ir plānotas 2018. gadā.

Tiek īstenots pašgājējhaubiču iegādes līgums ar Austriju par 47 kaujas tehnikas vienību iegādi, kur vienas vienības izmaksas atkarībā no tās modifikācijas (haubice, uguns vadības vai apmācību platforma) ir no 60 000 līdz 140 000 *euro*. Līgumā ietilpst arī 120 mm mīnmetēju iegāde. Kopējā līguma summa ir 6,1 miljoni *euro*.

Ir noslēgts 7.62 mm un 12.7 mm ložmetēju iegādes līgums aptuveni 3,9 milj. *euro* vērtībā, kas paredz piegādes 2017.–2021.gadā.

Ir parakstīts divpusējs līgums ar Dāniju par Dānijas bruņoto spēku rīcībā esošo pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmu *Stinger* iegādi.

Kopā 2017. gadā iepirkumu plānā tika iekļauta munīcijas iegāde par 7,7 miljoniem *euro*.

Veikti sagatavošanas darbi, lai noslēgtu līgumu par Izraēlā ražoto dažāda veida prettanku raķešu sistēmu *Spike* iegādi 108 miljonu *euro* vērtībā. Ar prettanku raķetēm *Spike* tiks aprīkota arī no Lielbritānijas iegādātā kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnika *CVR(T)*.

Transports

Uzsākta iepirkuma procedūra par vairāk nekā simts lietotu *Unimog* iegādi, t.sk. medicīniskā atbalsta sniegšanai par aptuveno summu 3 miljoni *euro*.

Uzsākta autotransporta atjaunošana par 7,8 miljoniem *euro*.

Ir noslēdzies 4x4 vieglo un vidējo taktisko transportlīdzekļu iegādes sarunu procedūras pirmais posms, kurā izvēlēti sarunu procedūras nolikumā izvirzītajām kvalifikācijas prasībām atbilstoši kandidāti. Dalībai sarunu procedūrā pieteikumus kopumā iesnieguši 12 pretendenti, no kuriem Aizsardzības ministrijas iepirkuma komisija dalībai otrajā kārtā izvirzījusi sešus komersantus, kuriem tuvākajā laikā tiks izsūtīts uzaicinājums iesniegt piedāvājumu. Saskaņā ar Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumu sarunu procedūra tiek organizēta divos posmos, no kuriem pirmais – kandidātu atlase – jau noslēdzies.

ASV valdības ārvalstu militārā atbalsta programmas ietvaros NBS saņems 62 uzņēmuma “*Polaris Government & Defense*” ražotos taktiskos transportlīdzekļus. Tiks piegādāti *Polaris MRZR–2*, *MRZR 4*, *MV850* modeļu transportlīdzekļi, kā arī vairāki ar mobilās novērošanas iekārtām īpaši aprīkoti transportlīdzekļi, no valsts budžeta līdzekļiem finansējot aptuveni piektdaļu no piegādēm. Plānots, ka pirmos *Polaris* ražotos transportlīdzekļus Latvija saņems 2018. gada maijā, un piegādes turpināsies līdz 2018. gada otrajam ceturksnim.

2017. gadā ASV ārvalstu militārās pārdošanas programmas ietvaros tika noslēgts iegādes līgums par speciālo militāro transportlīdzekļu

iegādi par gandrīz sešiem miljoniem ASV dolāru.

Ekipējums

Karavīru individuālo uzkabju/ bruņuvestu iegādes līgums noslēgts ar Norvēģiju aptuveni 16,5 miljonu *euro* apjomā. Piegādes ir plānotas 2017. – 2020. gadā. Pirmās – par aptuveni pieciem miljoniem *euro* – jau notikušas.

Citi

2017. gadā ASV ārvalstu militārās pārdošanas programmas ietvaros Latvija saņēmusi ASV korporācijas “Harris” ražotās militāri taktiskās radiostacijas vairāk nekā 10,5 miljonu ASV dolāru vērtībā. Līgumu par šo taktisko radiostaciju iegādi Aizsardzības ministrija ar ASV valdību noslēdza jau 2016. gada augustā. Šīs taktiskās radiostacijas nodrošina cita veida informācijas šifrēšanu, salīdzinot ar tām, kuru iegādi no 2015. līdz 2019. gadam paredz ar “Harris” korporāciju noslēgtais līgums. Pērn saņemtās radiostacijas iespējams iegādāties, tikai slēdzot līgumu ar ASV valdību.

2017. gadā ASV ārvalstu militārās pārdošanas programmas ietvaros Latvija ir noslēgusi vēl vienu “Harris” radiostaciju iegādes līgumu par aptuveni 9,5 miljoniem ASV dolāru. Piegādes plānotas 2018. gadā.

Abu līgumu ietvaros iegādātās radiostacijas, tām nepieciešamais aprīkojums un piederumi veido vienotu sakaru sistēmu komandvadības nodrošināšanai ar dažādām informācijas aizsardzības pakāpēm.

2017. gadā ASV ārvalstu militārās pārdošanas programmas ietvaros tika noslēgti vairāki citi

iegāžu līgumi, t.sk. par infrasarkanā staru novērošanas sistēmu iegādi par 4 miljoniem ASV dolāru; nakts redzamības ierīču iegādi par 3,3 miljoniem ASV dolāru; bezpilota lidaparātu iegādi par gandrīz 2 milj. ASV dolāru.

Medicīna

2017. gadā uzsākta cieša sadarbība ar Veselības ministriju, lai rastu risinājumu pilnvērtīga medicīniskā atbalsta sniegšanai NBS vienībām mācību laikā vai krīzes situācijās. 2018. gada sākumā Ministru kabinetā ir iesniegti attiecīgi normatīvo aktu grozījumi, kuru apstiprināšanai ir būtiska loma medicīniskā atbalsta struktūras veidošanā un personāla piesaistē.

Papildus tam pakāpeniski tiek veidota un attīstīta medicīniskā atbalsta spēja. Ar 2017. gadā izsludināto iepirkumu palīdzību plānots 2018. gadā un turpmāk nosegt medicīniskā atbalsta spējas pamatvajadzības – karavīru individuālo ekipējumu (pārsienamie materiāli, individuālās medicīnas somas un kolektīvās glābēju somas).

Infrastruktūra

2017. gadā militārās infrastruktūras attīstībai paredzētais finansējums ļāva realizēt jaunus projektus, lai atbalstītu Nacionālo bruņoto spēku spēju attīstības projektus, uzlabotu karavīru dienesta un sadzīves apstākļus un sniegtu uzņemšanās valsts atbalstu sabiedroto spēkiem. Ņemot vērā NATO kaujas grupas izvietošanu Ādažu militārajā bāzē, tajā veiktas apjomīgākās investīcijas, ieguldot 75% no kopējā militārās infrastruktūras attīstībai paredzētā nacionālā finansējuma.

Ekspluatācijā tika nodotas četras modernas

kazarmu ēkas, no kurām viena atrodas Nacionālo bruņoto spēku Aviācijas bāzē Lielvārdē, divas – Ādažu bāzē un viena – Speciālo operāciju pavēlniecībā.

2017. gadā tika veikta Ādažu garnizona tehniskā parka pārbūve, to pielāgojot NBS un NATO sabiedroto spēku bruņutehnikas izvietotšanai, apkopei un uzturēšanai. Ādažos tika veikta 1500 karavīru uzņemšanai paredzētā telšu laukuma būvniecība un ASV *ERI* programmas ietvaros ar kopējo investīciju apjomu vairāk nekā 10 miljoni *euro*, pilnveidota mācību infrastruktūra, izbūvējot šautuves bruņutehnikai un lidaparātiem, snaiperu un ložmetējnieku apmācībai, nodaļas un vada apmācībai un citas mācību vietas, kā arī uzlabota tehnikas parka infrastruktūra, kur tika būvētas remontdarbnīcas kāpurķēžu un riteņtechnikai, tehnikas novietnes un degvielas uzpildes punkts. 2017. gadā Ādažos papildus tika uzsākta un 2018. gadā turpināta arī NATO *eFP* kaujas grupas rotu atbalsta, tehnikas un konteineru izvietotšanas laukuma izbūve.

2017. gadā rekonstruētas arī Zemessardzes bataljonu bāzes Ventpilī un Kuldīgā, kā arī pieņemti pirmie MK lēmumi par privāto zemju īpašnieku teritoriju iegādi Ādažu poligona paplašināšanai, kuru plānots turpināt 2018. gadā, teritoriju paplašinot vēl par 270 hektāriem.

Papildu nacionālajam finansējumam būtisku ieguldījumu militārajā infrastruktūrā Latvijā sniedz gan NATO, gan ASV, kas ir Latvijas stratēģiskais sadarbības partneris. Gan NATO, gan ASV infrastruktūras finansējuma mērķis ir nodrošināt un stiprināt Latvijas uzņemošās valsts atbalsta spējas.

Lai nodrošinātu nepieciešamo apmācību in-

frastruktūru gan NBS, gan sabiedroto spēkiem, 2017. gadā tika uzsākta un turpināta poligonu un šautuvju attīstība. Papildus Ādažu poligona attīstībai tiks pilnveidoti trīs reģionālie poligoni – “Lāčusils” Alūksnes novadā, “Meža Mackeviči” Daugavpils novadā, kā arī tiks attīstīts poligons “Mežaine” Skrundas novadā.

Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana un atbalsts aizsardzības industrijai

Zinātnes, pētniecības un tehnoloģiju attīstība aizsardzības nozarē tiek virzīta, lai uz modernu, inovatīvu, pētniecībā balstītu risinājumu pamata nodrošinātu valsts aizsardzības mērķu sasniegšanu, stiprinātu valsts aizsardzības spējas, celtu nozares kvalitāti, kā arī sekmētu vietējo pētnieku kapacitātes celšanu, iesaistoties nacionālos un starptautiskos projektos.

Nepieciešamos pētījumus atbilstoši AM noteiktajiem virzieniem īsteno LNAA Drošības un stratēģisko pētījumu centrs (DSPC). 2017. gadā tika padziļināti pētīta drošības vide Latvijā un pasaulē, tās ietekme uz Latviju, kā arī aizsardzības nozares sasaiste ar aizsardzības industriju valsts aizsardzības vajadzību sasniegšanai. Pētnieki piedalījās starptautiskos zinātniskos pētījumos, publicēja savus rakstus Latvijas un starptautiskos izdevumos, kā arī organizēja zinātniskos pasākumus Latvijā, piemēram, 2017. gada decembrī LNAA norisinājās piektā DSPC ikgadējā konference “Izaicinājumi Rietumiem: Kā mazināt ievainojamību?”. Papildu tam DSPC tika attīstīts lietišķās aizsardzības pētniecības novirziens, lai ne tikai attīstītu pētniecības spējas un ekspertīzi, bet arī turpinātu virzību uz valsts aizsardzības spēju stiprināšanu, pētot karavīra individuālā ekipēju-

ma sistēmas attīstības tendences.

2017. gadā tika stiprināta sadarbība ar civilajām augstskolām, proti, tika uzsākts projekts sadarbībā ar Rīgas Stradiņa universitāti un RTU par datorizētas indivīda personības novērtēšanas sistēmas izstrādi NBS vajadzībām.

Cieši sadarbojoties ar vietējiem zinātniekiem un pētniekiem, tika sekmēta to iesaiste starptautiskos pētījumos un pētījumu programmās, it īpaši *NATO Zinātņu un tehnoloģiju organizācijas (Science and Technology Organisation – STO)* ietvaros, tādējādi ceļot ne tikai pētnieku profesionālās spējas un kapacitāti, bet arī vienlaikus veicinot valsts aizsardzības nozarei svarīgu zināšanu un tehnoloģiju iegūšanu. 2017. gada aprīlī Rīgā norisinājās *NATO STO Cilvēkfaktora un medicīnas (Human Factors and Medicine – HFM)* kolēģijas pavasara darba sesija, kuras ietvaros norisinājās simpozījs par preventīviem pasākumiem ar militāro dienestu saistītā un pēctraumatiskā stresa sindroma radītā pašnāvību riska mazināšanā.

Šajā periodā veiksmīgi tika turpināta sadarbība ar Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federāciju (DAIF Latvija), ar ko 2013. gada 28. augustā parakstīta vienošanās.

Sadarbībā ar DAIF Latvija 2017. gada 2. un 3. martā tika rīkotas “Industrijas dienas 2017”, lai pulcētu vienkopus aizsardzības nozares uzņēmējus un pētniekus, vienlaikus sniegtot informāciju par NBS vajadzībām, plānotajiem iepirkumiem, kā arī radot iespēju ražotājiem iepazīstināt ar saviem pakalpojumiem.

2017. gadā ne vien tika veicināta efektīva komunikācija ar aizsardzības nozares industriju, bet arī attīstīta normatīvā bāze, lai ilgtermiņā

nodrošinātu iespējas atbalstīt vietējos uzņēmumus, piemēram, iesaistot viņus lielajos ārvalstu iepirkumos.

AM izsniedz arī speciālās atļaujas (licences) komercdarbībai ar ES Kopējā militāro preču sarakstā minētajām precēm. 2017. gadā tika saņemti 11 komersantu pieteikumi speciālās atļaujas (licences) saņemšanai. Tāpat AM izsniedz licences ar militāra rakstura sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju potenciāli piesārņotu un piesārņotu teritoriju izpētei un nesprāgušas munīcijas meklēšanai, identificēšanai, izcelšanai, savākšanai un uzglabāšanai. 2017. gadā saņemts viens pieteikums licences saņemšanai.

Militārā izglītība un svešvalodu apmācība

Aizvadītajā gadā AM darbinieki apmeklēja dažādus kvalifikācijas celšanas kursus Latvijā. Valsts administrācijas skolas kursus piedalījušies 44 darbinieki un citos mācību centros – 40 darbinieki.

AM darbinieki turpina uzlabot svešvalodu (angļu un franču) prasmes. AM organizētajos angļu valodas kursus mācījās 41 darbinieki, franču valodas kursus – 4 darbinieki. 5 darbinieki apguva angļu valodu NBS Valodu skolā. 6 AM darbinieki franču valodu apguva Valsts administrācijas skolā un Francijas institūta Latvijā organizētajos franču valodasursos.

Ārvalstīs mācību kursus apmeklējuši 28 darbinieki, t.sk. *IMET* kursus 8 darbinieki.

Novērtējums par stratēģijas ieviešanu

Aizsardzības nodrošināšana ir patstāvīgs

process. Valsts rīcībspēja un griba tiek veicināta, informējot sabiedrību par aizsardzības nepieciešamību, ceļot iedzīvotāju pašapziņu par valsti un veicinot iedzīvotāju atbildīgu attieksmi par iesaisti valsts aizsardzībā. Šī mērķa sasniegšanas veicinošais faktors ir labklājības pieaugums, arvien pieaugoša sabiedrības integrācija un sabiedrības pieaugoša apziņa, ka valsts būs tik laba, cik labu to veidos tās iedzīvotāji. Kavējošie faktori primāri ir ārēji, un tie ir balstīti Krievijas izvērstajā informācijas karā, kura ietvaros sabiedrībā tiek veicināta etniskā sašķeltība, NBS attīstības un tajā iesaistīto cilvēku apsmiešana, Latvijas neatkarīgas pastāvēšanas tiesību apšaubīšana, politisko spēku, sabiedrisko aktīvistu un Krievijai nevēlamu personu, kā arī sabiedroto spēku nomelnošana un apmelošana. No iekšējiem faktoriem korupcijas gadījumi valsts pārvaldē un nodokļu nemaksāšana iedzīvotāju vidū arī kalpo kā kavējošs faktors cilvēku motivācijai sadarboties un apliecināt kopīgu valsts rīcībspēju un gribu sevis aizsargāšanai.

Atturēšanas politika Latvijā primāri balstās uz diviem pīlāriem – nacionālo militāro spēju stiprināšana un sabiedroto spēku atbalsta veicināšana. Abi šie virzieni ir cieši saistīti. *NATO* ir kolektīvās aizsardzības alianse, bet vienlaikus tās līguma 3. paragrāfs skaidri norāda, ka katras valsts pienākums ir rūpēties par savu aizsardzību. Sabiedrotajiem nav motivācijas atbalstīt tos, kuri konflikta gadījumā paši neaizsargātos vai nebūtu gatavojušies sevis aizsardzībai. Latvijas militāro spēju attīstība nodrošina NBS spēju aizsargāties pret arvien modernāko potenciālā pretinieka tehniku.¹

Nemot vērā spēku proporcijas reģionā, Lat-

vijai arī ilgtermiņā būs nepieciešams sabiedroto atbalsts. Nacionālo spēju stiprināšanai dabiskus griestus uzliek iedzīvotāju skaits un ekonomikas apjoms, tādēļ pārskatāmā nākotnē Latvijai jāturpina stiprināt sadarbības saites ar sabiedrotajām valstīm, lai atturētu potenciālos agresoru vai lai atvairītu uzbrukumu, ja tas būtu nepieciešams. Saskaņā ar šiem stratēģiskajiem darbības principiem Latvija ir darbojusies 2017. gadā un sasniegusi panākumus gan sadarbībā ar sabiedrotajiem spēkiem, gan nacionālo spēju attīstībā.

Kavējošie faktori Latvijas ārējo draudu pārvarēšanai ir Krievijas centieni sašķelt *NATO* un ES valstu vienotību, Krievijas militāro un nekonvencionālās karadarbības spēju attīstība, kas ir primāri fokusēta tieši uz *NATO* spēku sakaušanu, agresīvās ārpolitikas tendences un neproporcionālu militāro spēju izvietošana tiešā Baltijas valstu apkārtnē. Nekonvencionālās metodes sevī ietver iejaukšanos demokrātiskās vēlēšanās, informācijas kampaņas, kuru mērķis ir izdomāt vai pārspīlēti saasināt reālus notikumus, kiberuzbrukumi, elektroniskās karadarbības uzbrukumi, korupcijas veicināšana, etniskas, nacionālas vai politiskas sašķeltības veicināšana.

Par spīti Krievijas centieniem situācija aizsardzības jomā uzlabojas, sabiedrības novērtējums par aizsardzības attīstību saglabājas augsts un individuāla vēlme iesaistīties pieaug, kas norāda uz pozitīvu virzību izvēlētajās stratēģijas ieviešanā.

Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Iekšējais audits

Pārskata gadā Audita nodaļas darba apjomā

¹ Aizsardzības spējas izvērstāk aprakstītas 2017. gada pārskata 2. nodaļas 2.2. apakšnodaļā.

bija iekļautas aizsardzības nozares vienpadsmit pamatdarbības sistēmas/ apakšsistēmas un septiņas vadības un atbalsta funkciju sistēmas. Pamatdarbības sistēmu/ apakšsistēmu auditu īpatsvars ir 61%, vadības un atbalsta funkciju sistēmas – 39% no kopējā auditējamu sistēmu skaita.

2017.gada auditos tika secināts, ka iekšējās kontroles sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Lai arī konstatēti atsevišķu kontroļu trūkumi, tomēr kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas ļauj sniegt pietiekamu pārliedību, ka nozares riski tiek vadīti un mērķi sasniegti.

2017. gadā tika pieņemti vienpadsmit AM Iekšējās audita padomes lēmumi par nedrošo (šaubīgo) prasību norakstīšanu.

Pārskata gadā ir sniegts 81 audita ieteikums iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanai. 2017. gada beigās datu bāzē pēc pēcaudita rezultātu apkopošanas bija 179 audita ieteikumi par 22 auditiem.

No 80 audita ieteikumiem, kuriem izpildes termiņš bija 2017. gads, 77 (96%) audita ieteikumi ir izpildīti, 3 audita ieteikumi nav izpildīti. 99 audita ieteikumiem izpildes termiņš ir 2018. un nākamie gadi.

Sniedzot atzinumu par Aizsardzības ministrijas audita 2016. gada pārskatu, Iekšējā audita padome² secināja, ka iekšējā audita sistēma ministrijas resorā ir izveidota un sekmīgi darbojas. Konstatētie trūkumi neietekmē iekšējā audita funkcijas mērķa sasniegšanu.

² Izveidota saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 16. novembra noteikumiem Nr. 1047 "Iekšējā audita padomes nolikums".

Ģenerālinspekcija

AM AID Ģenerālinspekcija (ĢI) ir izskatījusi 22 karavīru un fizisku personu iesniegumus, sagatavojot attiecīgus atzinumus un AM atbildes iesniedzējiem. Papildus ir sniegtas konsultācijas karavīriem par interesējošiem jautājumiem saistībā ar dienesta gaitu un tiesību ievērošanu.

Nodrošinot karavīru dienesta apstākļu, savstarpējo attiecību un militārās disciplīnas pārkāpumu izvērtēšanu, ir veiktas arī karavīru aptaujas NBS atsevišķās vienībās, kā arī aptaujas pēc karavīru dalības starptautiskajās operācijās, sagatavojot priekšlikumus konstatēto problēmu risināšanai.

Papildus ĢI ir nodrošinājusi ĢI pārstāvju dalību AM pārstāvniecībā tieslietā.

Nodrošinot dienesta pārbaudes AM centrālajā aparātā, NBS un citās ministra un AM padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs, Audita un inspekcijas departaments ir vadījis un veicis 19 dienesta pārbaudes, 3 disciplinārlietu izskatīšanas komisijas un sagatavojis ziņojumus/ atzinumus par situāciju. AID ĢI personāls ir bijis iesaistīts arī kaujas gatavības pārbažu veikšanā NBS vienībās.

Strukturālās reformas un reorganizācijas

2017. gadā veiktas vairākas strukturālas izmaiņas: Krīzes vadības departamenta sastāvā iekļauta Nacionālās kibernetikas politikas koordinācijas nodaļa, Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju departamentā triju nodaļu vietā izveidotas divas nodaļas – Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju uzturēšanas nodaļa un Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projektu vadības un politikas

plānošanas nodaļa, ieviests padomnieka amats aizsardzības nozares jautājumos.

2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t.sk. Nacionālo bruņoto spēku, darbības galvenie virzieni un rezultāti

Latvijas Kara muzejs

Latvijas Kara muzejs (LKM) veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās liecības.

2017. gadā Latvijas Kara muzejs strādāja atbilstoši sagatavotajam un iesniegtajam darba plānam – attīstīja un dokumentēja muzeja krājumu, veica pētniecības un izglītojošo darbu, veidoja izstādes un uzturēja sabiedrībai pieejamas muzeja ekspozīcijas. Muzeja rezultātīvos rādītājus atbilstoši publiskas iestādes darbības būtībai ietekmē mijiedarbība ar sabiedrību.

Muzeja pieejamība un izglītojošā darbība

Latvijas Kara muzejs atvērts apmeklētājiem septiņas dienas nedēļā. Kopumā muzeja sniegtos pakalpojumus izmantojis 153 601 apmeklētājs, t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā – 14 284, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā Airītēs – 4 607. Apmeklējumu skaits, salīdzinot ar 2016. gadu, pieaudzis par 3,8 %. Tas pieaudzis gan Kara muzejā un Ziemassvētku kauju muzejā, nedaudz krities O. Kalpaka muzeja apmeklējums. 2017. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 557 ekskursijas, sniedza pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem 686 konsultācijas par militāro

vēsturi, muzeja priekšmetiem un personālijām. Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasīja 15 lekcijas dažādās auditorijās. Muzeja darbinieki novadīja 291 tematisko nodarbību skolēniem.

Pārskata gadā muzejs organizējis 13 publiskus pasākumus. Visās muzeja struktūrās bija organizēts Muzeju nakts pasākums, kopumā to apmeklēja 10 246 cilvēki. Ziemassvētku kauju piemiņas pasākumā Mangaļos piedalījās un kaujas rekonstrukciju noskatījās 1 000 interesentu, pulkveža O. Kalpaka nāves gadskārtas pasākumā Airītēs piedalījās 433 cilvēki. Latvijas Kara muzejā notika vairāki Latvijas valsts dibināšanai un Lāčplēša dienai veltīti pasākumi: brīvības cīnītāju piemiņas ugunskurs, sarkanbaltsarkano lentīšu locīšanas akcija, Lāčplēša dienas koncerts pie muzeja un divi koncerti muzejā 18. novembrī – Daugavas Vanadzū kora un folkloras kopas “Vilkači” koncerti. Šos pasākumus kopumā apmeklēja 7 475 interesenti. Oktobrī O. Kalpaka muzejā notika karavīru dziesmu dziedāšanas svētki ar 140 dalībniekiem, bet jūnijā Ziemassvētku kauju muzejā notika ar fiziskām aktivitātēm saistīti pasākumi: “*Baltic classic rally 2017*” un skrējiens “Patriots” ar 646 dalībniekiem.

Kopumā sadarbībā ar citām institūcijām muzejs nodrošināja 42 pasākuma norisi, tajā skaitā arī 4 ārvalstu ceļojošo izstāžu eksponēšanu un atklāšanu.

Pētniecības darbs

Latvijas Kara muzejs ir viena no vadošajām institūcijām Latvijas militārās vēstures pētniecībā. Muzeja pētnieciskais darbs attīstās divos virzienos – militārās vēstures pētniecība un krājuma zinātniskā izpēte. 2017. gadā viens

muzeja darbinieks turpināja studijas LU Vēstures un filozofijas fakultātes doktorantūrā un viens – Daugavpils Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes doktorantūrā.

Pagājušajā gadā uzsākta Latvijas Kara muzeja Latvijas simtgades programmā plānoto aktivitāšu realizācija.

LKM pārskata periodā organizēja starptautisku konferenci “Demokrātiskie procesi Austrumu un Centrālajā Eiropā 1917. gadā”, kurā piedalījās un referātus nolasīja 10 ārvalstu un 11 vietējie pētnieki, t. sk. četri LKM vēsturnieki. Iesūtītie referāti izdoti konferences rakstu krājumā.

Muzeja darbinieki piedalījās citu institūciju organizētajās zinātniskajās konferencēs un semināros, 12 referāti sagatavoti un nolasīti Latvijā, bet seši ārvalstīs.

2017. gadā 14 pētnieciskie darbi tika publicēti muzeja “Gadagrāmata XVIII”. Muzeja vēsturnieki publicējuši 28 populārzinātniskos rakstus par vēsturi periodiskajos izdevumos: žurnālos “Tēvijas Sargs”, “Ilustrētā pasaules vēsture”, “Ir”, “Mājas viesis”, “Nezināmā kara vēsture”, laikrakstā “Latvijas Avīze”. LKM mājas lapā publicēti 10 raksti par Latvijas armijas ģenerāļiem.

I pasaules kara vēstures nodaļas darbinieki izstrādāja tematisku krājuma katalogu “75 priekšmetu stāsti par Latviju I pasaules karā”. Katalogu tika izdots ar daļēju Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes

2017. gada 11. janvārī tika atklāta muzeja pamatekspozīcija “Latvijas iedzīvotāji I pasaules

karā”, kā arī uzsākts darbs pie Latvijas simtgadei veltītās muzeja ekspozīcijas “Latvijas valsts izveidošana un Neatkarības karš. 1918–1920” izveides. Ziemassvētku kauju muzeja brīvdabas ekspozīcija papildināta ar jaunu objektu – I pasaules kara aizsardzības sistēmas betona ugunspunktu.

Laukumā pie LKM eksponēta izstāde “1417 vēstures mirkļi valstiskuma veidošanās ceļā”, kas atspoguļo ikdienas notikumus Latvijā laikā no 1917. gada 12. marta līdz 1921. gada 26. janvārim. Izstādes saturs periodiski, ik pēc trim mēnešiem, atbilstoši hronoloģijai tika mainīts. Sagatavota arī izstāde “Uzdrošināšanās”, kas vēsta par cilvēkiem un grupām, kuras padomju režīma apstākļos bija Trešās Atmodas aizsācēji. Izstāde tika atklāta Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienā 14. jūnijā. 2017. gada 4. maijā, Baltā galdauta dienā, tika atklāta izstāde – instalācija par Latvijas armijas augstāko virsniecību (1919–1940).

Kā papildinājums ekspozīcijai tika izstrādāta koncepcija un aktivitāšu programma “Daudzfunkcionālajam izglītības centram” muzejā.

Krājuma darbs

2017. gadā LKM krājums papildinājies ar 7620 jauniem eksponātiem – dāvinājumiem un pirkumiem par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi. Muzejs krājuma papildināšanu plāno kā aptuvenu, uz iepriekšējo gadu statistiku balstītu rādītāju. Tā faktiskā izpilde ir saistīta ar dāvinātāju gribu, kā arī krājuma iepirkuma budžetu un atsevišķo eksponātu vērtību.

Krājuma uzskaite un dokumentēšana, kas tiek veikta ārējos normatīvos aktos paredzētajā

kārtībā, ir darbietilpīgākais process muzeja darbā. Krājuma finansiālā novērtēšana tiek veikta ne tikai jauniegūtajiem muzeja priekšmetiem, bet arī pakāpeniski tiek novērtēts vairākos gadu desmitos veidotais krājums. Pārskata gadā ir novērtēti 11 941 eksponāti (32 716,96 EUR), sagatavotā dokumentācija nodota grāmatvedībai krājuma uzņemšanai uzskaitē.

Līdzās rakstiskā formātā veiktajai krājuma uzskaitē nodaļas veic krājuma priekšmetu skenēšanu un ievadīšanu digitālajā Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā, katalogā ievietoti 3738 priekšmeti. Veikti restaurācijas un konservācijas darbi 492 krājuma priekšmetiem.

Muzeja infrastruktūra

2017. gadā tika uzturēta LKM un tā divu teritoriālo struktūrvienību (Ziemassvētku kauju muzeja Jelgavas novada Valgundes pagastā un O. Kalpaka muzeja un piemiņas vietas Airītēs Saldus novada Zirņu pagastā) infrastruktūra, īstenojot līgumus par muzeju ugunsdrošību, telpu un teritoriju uzkopšanu, komunālo un komunikāciju sistēmu apkalpošanu noslēgšanu un to izpildes uzraudzību.

Lielākais infrastruktūras objekts 2017. gadā bija jaunas tekstiliju krātuves projekta pasūtīšana un iekārtu izgatavošana. Tika virzīts projekts par jaunas muzeja krātuves izveidošanu un LKM ēkas remontu.

Informācija par iespējamu iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem

Muzeja attīstības projekti saistīti ar valsts simtgades programmām un jaunām politiskām iniciatīvām.

Jaunsardzes un informācijas centrs

JIC www.jic.gov.lv izglīto jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot Jaunsargu mācību paraugprogrammu, nodrošina AM un NBS aktualitāšu atspoguļošanu audiovizuālā formā dažādos medijos un izdod ikmēneša militāro žurnālu „Tēvijas Sargs”.

Jaunsardze

Jaunsargu mācību paraugprogramma tika īstenota 296 mācību vietās 546 grupās (ieskaitot pašvaldības finansētās jaunsargu grupas). 2017. gada nogalē Jaunsardzes kustībā aktīvi darbojās un jaunsargu mācību procesā iesaistījās vairāk nekā **7300** bērnu un jauniešu. 2017. gada novembrī tika atzīmēta Jaunsardzes kustības dibināšanas 25. gadadiena. 18. novembra parādē jaunsargu vienības piedalījās jaunā parauga formas tērpos.

2017. gadā jaunsargiem tika organizēti **1630** pasākumi: 95 nometnes – 4602 dalībnieki; 54 pasākumi sadarbībā ar NBS – 1269 dalībnieki; 301 pārgājiens – 6705 dalībnieki; 24 starptautiskie pasākumi – 256 dalībnieki (Igaunija, Lietuva, Zviedrija); 297 pilsoniskās un patriotiskās audzināšanas pasākumi – 6568 dalībnieki; 124 ekskursijas – 3829 dalībnieki; 342 sporta sacensības, spēles – 7575 dalībnieki; 393 talkas, prezentācijas u.c. pasākumi – 7864 dalībnieki. Kopējais pasākumu apmeklētāju skaits – **38 668**.

Jaunsargiem bija iespēja piedalīties fiziskās sagatavošanas nodarbībās kvalificētu speciālistu vadībā. Lai to panāktu, JIC organizēja sadarbību ar sporta federācijām, sporta skolām un pašvaldībām, iespēju robežās nodrošinot jaunsargus ar sporta veidam nepieciešamo

specifisko ekipējumu un atbalstot jauniešu dalību sacensībās. 2017. gadā tika noslēgti sadarbības līgumi ar četrām sporta veidu federācijām – Latvijas Orientēšanās federāciju, Latvijas Biatlona federāciju, Latvijas Modernās pieccīņas federāciju un Latvijas Vieglatlētikas Savienību.

2017. gada jūnijā Mālpilī notika otrās Jaunsardzes sporta spēles. Sporta spēļu mērķis ir veicināt fiziskās sagatavotības un sporta attīstību Jaunsardzē, noskaidrot labākās komandas un noteikt spēcīgākos sportistus no jaunsargu vidus.

Jaunsargi kārtoja vispārējās fiziskās sagatavotības testu, spēka izturības testu, spēlēja strītbolu, volejbolu, minifutbolu, florbolu, orientējās un pārbaudīja spēkus modernajā trīscīņā un tūrisma šķēršļu joslā. Sporta spēlēs piedalījās 491 jaunsargs.

Turpinājās Latvijas jaunsargu sadarbība ar Baltijas jauniešiem. 2017. gadā jaunsargi devās uz Igauniju, Lietuvu un Zviedriju, lai piedalītos sacensībās un nometnēs. Viens no galvenajiem gada pasākumiem bija nometne *“Baltic Guards – 2017”* Igaunijā. Nometnes mērķis bija stiprināt reģionālo identitāti, veicināt līdera prasmes jauniešiem, iesaistīt jauniešus krīzes pārvarēšanas simulācijās, veicināt izpratni par drošības un aizsardzības politiku, starptautiskajiem drošības izaicinājumiem, *NATO*, kā arī Baltijas jaunsargu kustību attīstību un sadarbību.

Darbu aktīvi turpināja Jaunsargu pašpārvalde, kas veicina jauniešu pilsoniskās līdzdalības prasmes un dod iespēju jaunsargiem iesaistīties Jaunsardzes kustībai svarīgu jautājumu risināšanā. Jaunsargu pašpārvalde aktīvi darbojās sociālajos tīklos, regulāri piedalījās

pasākumos, tikās ar jaunsargiem un instruktoriem, organizēja konkursus, rīkoja prezentācijas izglītības iestādēs un pasākumos, kā arī sadarbojās ar radniecīgām organizācijām – pašvaldību skolēnu domēm.

No janvāra līdz maijam Kiberjaunsardzes programma tika īstenota 10 pašvaldībās – Ādažu, Ķeguma, Ludzas, Ozolnieku, Saldus un Varakļānu novadā, kā arī Liepājas, Rēzeknes, Rīgas un Valmieras pilsētā un tās apgūšanā iesaistījās 111 jaunieši.

Projekta „Atceries Lāčplēšus” ietvaros notika sadarbība ar pašvaldībām, lai plānotu Lāčplēša kara ordeņa kavalieru (LKOK) piemiņas plāksņu – stēlu izgatavošanu un uzstādīšanu pašvaldību teritorijās. 2017. gadā tika uzstādītas un atklātas 14 stēlas: Valkā – 8, Ikšķilē – 1, Cēsainē – 1, Iecavā – 1, Jaunjelgavā – 1, Krustpilī – 1 un Viļakā – 1, kā arī sagatavoti nepieciešamie dokumenti, lai vēl 36 stēlu izejmateriāli tiktu nodoti pašvaldībām to izgatavošanai un uzstādīšanai.

2017. gada jūlijā tika apstiprināta jaunsargu instruktoru kvalifikācijas sistēma, kas nosaka vienotas prasības un kritērijus jaunsargu instruktoru profesionālajai kompetencei. JIC organizēja pirmo mācību kursus atbilstoši jaunajai kvalifikācijas sistēmai – Drošības noteikumi jaunsargu pasākumos, Nodarbību sagatavošana un vadīšana jaunsargiem.

Pārskata periodā JIC uzsāka Valsts aizsardzības mācības mācību priekšmeta izstrādi.

Militārā informācija

2017. gadā Militārās informācijas departamenta (turpmāk – MID) Audiovizuālās nodaļas (turpmāk – AVN) filmēšanas grupa ir vei-

kusi 78 filmēšanas, kā rezultātā tika sagatavoti 88 video sižeti par Latvijas aizsardzības nozarei aktuālām tēmām, t.sk. 18 klipi, filmas, koncertieraksti. Fotogrāfi veica vairāk nekā 466 fotografēšanas dažādos pasākumos, tajā skaitā Igaunijā, fiksējot AM un NATO politiskās aktualitātes, NATO un NBS militārās mācības, NATO sabiedroto spēku ierašanos Latvijā, NBS dalību starptautiskajās operācijās, NBS kaujas spēju attīstību, NBS profesionālo militāro apmācību, ZS un rezerves karavīru apmācību, civilmilitāro sadarbību un atbalstu sabiedrībai, vēstures atceres un ceremoniālos pasākumus, Jaunsardzes un skolu jaunatnes aktivitātes, kā arī sporta un kultūras pasākumus.

Izveidotās Kaujas audiovizuālās grupas darbība militārajā sfērā nodrošināja savlaicīgu, precīzu informācijas fiksēšanu, apstrādi un korektu atspoguļošanu sabiedrībā vai militārajā vidē. Tika nodrošināts lielo starptautisko mācību Itālijā, Vācijā, Austrijā, ASV (*Northern Strike*) norises atspoguļojums Latvijas presē. Turpinājās sadarbība ar Mičiganas Nacionālo gvardi. Demonstrēšanai sagatavots reklāmas rullītis par pašgājējhaubicēm.

MID AVN darbinieki un Kaujas audiovizuālā grupa 2017. gadā ir piedalījušies NBS, ZS, kā arī starptautiskajās mācībās: “*Summer Shield XIV*”, “*Baltic Bikini 2017*”, “*Baltic Zenith 2017*”, “*Open Spirit 2017*”, “*Saber Strike 2017*”, “*Detonators 2017*”, “*Mazais Namejs 2017*”, Zemessardzes patruļa 2017 u.c., nodrošinājusi mācību vingrinājumu un uzdevumu operatīvu atspoguļojumu foto un video galerijās (video sižetos un foto reportāžās), kas tika izvietoti interneta portālos.

MID Militārās informācijas nodaļa (turpmāk – MIN) nodrošināja militārā žurnāla “Tēvijas

Sargs” izdošanu, kas ir vienīgais izdevums latviešu valodā, kurš sniedz izsmeljošu un profesionālu militāra rakstura informāciju par aktualitātēm aizsardzības jomā Latvijā un citviet pasaulē. Žurnālā tiek sniegta informācija par AM un NBS darbu, Latvijas dalību NATO, valsts politiku un likumdošanu aizsardzības jomā, Latvijas karavīra tēla veidošanos sabiedrībā, NBS kaujas spēju attīstību un kiberdrošību, Jaunsardzes devumu Latvijas valsts aizsardzībā, armijas vēsturi u.c. tematiem. Aizvadītajā gadā izdoti 12 žurnāla “Tēvijas Sargs” numuri, kuru kopējā tirāža bija 64 000 eksemplāru.

Izpildīts aizsardzības nozares 2017. gada iepriekšējā plāns, ar poligrāfijas materiāliem un elektroniskajiem maketiem nodrošinot starptautiskās militārās mācības “*Sabre Strike 2017*”, “*Mazais Namejs 2017*”, “*Summer Shield XIV*”, “*Sudraba bulta 2017*”, dažādas ZS mācības, jaunsargu nometnes, kā arī AM, NBS un JIC rīkotos pasākumus.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

LĢIA ir vadošā iestāde valsts politikas īstenošanā ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā. LĢIA nozīmīgākie uzdevumi ir iegūt, apstrādāt un uzturēt ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām un nodrošināt ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas un pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmas “Latvijas Pozicionēšanas sistēma” (*LatPos*) darbību.

2017. gadā ģeodēzijas jomā turpināti darbi saistībā ar jaunu augstākās klases G0 ģeodēzisko punktu ierīkošanu un ģeodēzisko raksturlielumu iegūšanu. Šo darbu ietvaros veikta

2015. gadā ierīkotā G0 punkta “Vainode” datu apstrāde un analīze, kā arī ierīkota G0 stacija Alūksnē, uzsākti darbi, lai šādu staciju izvietotu arī pie Daugavpils.

Tika uzturēts un pilnveidots valsts ģeodēziskais tīkls – turpināts vērīenīgais valsts ģeodēzisko punktu apsekošanas un sakārtošanas process Rīgā un Vidzemes reģionā, iegūto datu apstrāde un uzkrāšana Ģeodēziskā tīkla informācijas sistēmā. Pabeigta nivelēšanas 2. klases tīkla pilnveidošana.

Nodrošināta *LatPos* sistēmas nepārtraukta darbība 25 bāzes stacijās, *LatPos* sistēmai, mērījumu precizitātes palielināšanai, pieslēgtas piecas Lietuvas bāzes stacijas. Bāzes stacijas “Irbene” un “Vainode” iekļautas starptautiskajā pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju tīklā. Nodrošināta *LatPos* datu nosūtīšana uz Eiropas *GNSS* datu apstrādes centriem Starptautiskās ģeodēzijas asociācijas Eiropas apakškomisijas (*Regional Reference Frame Sub-Commission for Europe – EU-REF*) tīkla sabiezīšanas projektam. Uztādīta programmatūra, kas nodrošina *LatPos* klientiem iespēju reālā laikā sekot savu lietotāju darbam tiešsaistē uz kartes.

Tika turpināts 6. Latvijas teritorijas aerofotografēšanas cikls (2016.–2018. gads), sagatavotas krāsainā un infrasarkanā spektra ortofotokartes ar 25 cm izšķirtspēju 23 349 km² lielai platībai valsts centrālajā daļā.

Pārskata periodā turpināti Latvijas teritorijas vienlaidu aerolāzerskenēšanas darbi – iegūti dati par Latvijas dienvidaustrumu daļu 9 044 km² platībā. Turpinājās iegūto datu apstrāde un tālāko produktu – digitālā reljefa modeļa pamatdatu un digitālā reljefa slāņa horizontāļu veidā sagatavošana.

Nodrošināta ģeotelpisko pamatdatu sagatavošana un aktualizācija militārajām un civilajām vajadzībām – sagatavotas topogrāfiskās kartes mērogos 1:10 000, 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000. Turpināta ātrās kartes mērogā 1:25 000 sagatavošana par Latvijas austrumu daļu ar kopējo platību 23 100 km².

Veikta digitālā augstuma modeļa datu sagatavošana Starptautiskā augstas izšķirtspējas augstuma datu apmaiņas programmas (*TREx*) ietvaros, daļēji izieta nepieciešamā sertifikācija.

Sadarbojoties ar Igaunijas un Lietuvas atbildīgajām institūcijām, sagatavots jauns izdevums Baltijas valstu zemo lidojumu kartei, kas tiek izmantota Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas un glābšanas darbu vajadzībām.

LĢIA vietvārdu datubāzē 2017. gadā no jauna ievadīti vai koriģēti 8526 vietvārdi (pavisam 2017. gada beigās tajā bija 164 137 vietvārdu, kas attiecas uz 125 009 objektiem). Vietvārdu datubāzes publiskā versija pieejama <https://vietvardi.lgia.gov.lv>.

LĢIA turpināja strādāt, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta direktīvas Nr.2007/2/EK “Par Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE*)”. Darbu ietvaros tiek veidota jauna, uzlabota ģeotelpisko pamatdatu publicēšanas sistēma, kurā ir ietverta arī *INSPIRE* datu publicēšanas funkcionalitāte. Šajā sistēmā tika izveidota datu bāze, kurā ielādēti arī *INSPIRE* datu bāzei atbilstošie dati.

Veikta *INSPIRE* iepriekšdefinēto datu lejupielādes izpēte, testēšana un metodiskā dokumenta sagatavošana par pakalpes izveides kārtību un darbu ar to. *INSPIRE* iepriekšde-

finēto datu lejupielādes principam ir ļoti plašs pielietojums ne tikai *INSPIRE* ģeotelpisko datu izplatīšanai, bet arī nacionālo datu piekļuves nodrošināšanai valsts, pašvaldību iestāžu un sabiedrības vajadzībām.

Sadarbībā ar Valsts reģionālās attīstības aģentūru sniegts atbalsts arī citu institūciju ģeotelpisko datu turētājiem – sagatavoti materiāli un novadītas praktiskās nodarbības *INSPIRE* “Meistarklases”, kā arī sniegtas konsultācijas *INSPIRE* prasībām atbilstošu ģeotelpisko datu sagatavošanā.

Nodrošināta LĢIA sagatavotās un uzturētās ģeotelpiskās informācijas izplatīšana un pakalpojumu sniegšana – e-pieteikumu un pakalpojumu reģistrā reģistrēti 601 pieteikums *LatPos* pakalpojumu abonēšanai un ģeotelpiskās informācijas datu un pakalpojumu sniegšanai. 2017. gadā vispieprasītākais pakalpojums bija *LatPos* pakalpojumu abonēšana, vispieprasītākie dati – digitālā augstuma modeļa pamatdati LAS datu formātā un ortofotokartes krāsainā spektrā. Nodrošinātas arī tīmekļa apakalpes Valsts vienotā ģeotelpiskās informācijas portāla, Teritorijas attīstības plānošanas sistēmas, Būvniecības informācijas sistēmas u.c. valsts iestāžu informācijas sistēmu vajadzībām.

Vispārēja informācija sabiedrībai par LĢIA darbību tiek sniegta LĢIA mājas lapā www.lgia.gov.lv, bet informācija par LĢIA sagatavotajiem produktiem un sniegtajiem pakalpojumiem – tīmekļa vietnē <http://map.lgia.gov.lv>

LĢIA pārstāvji piedalījās Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežas demarkācijas darbos atbilstoši Latvijas un Krievijas kopīgās demarkācijas komisijas lēmumiem.

Pabeigta visu demarkācijas dokumentu izgatavošana (tajā skaitā labošana) un to tulkošana latviešu valodā. Veikta izgatavoto komplektu starptautiska saskaņošana, kā arī visu saskaņoto dokumentu poligrāfiskā pavairošana, tajā skaitā demarkācijas kartes mērogā 1:10 000 iespiešana tipogrāfijā “Latvijas kar-te”, iesiešana albumos. Organizēta un nodrošināta visu dokumentu komplektu parakstīšana demarkācijas komisijā 2017. gada 25. oktobrī. Ierīkotā valsts robeža ir demarkēta un izgatavotie valsts robežas demarkācijas dokumentu komplekti apstiprināti robežas demarkācijas komisijā. Līdz ar to Latvijas – Krievijas valsts robežas līgumā noteiktais robežas ierīkošanas uzdevums ir izpildīts un demarkācijas dokumentu komplekti nosūtīti apstiprināšanai valstu valdībās.

LĢIA turpināja sekmīgi darboties Eiropas Nacionālo kartogrāfijas un kadastra aģentūru asociācijas “*EuroGeographics*” projektos un darba grupās, piemēram, tika atjaunoti un papildināti hidrogrāfijas, vietvārdu slāņi par Latvijas teritoriju mērogā 1:250 000, kas iekļauti jaunākajā *EuroRegionalMap* datubāzes versijā 10.1.

LĢIA turpina darboties dažādās starptautiskās ģeodēzijas jomas darba grupās, piemēram, Ziemeļvalstu Ģeodēzijas komisijas darba grupās par ģeoīdu un augstumu sistēmu, ģeodīnamiku, globālo pozicionēšanu un ģeodēziskajām atskaites sistēmām.

Lai informētu sabiedrību par LĢIA paveikto un plāniem ģeodēzijas jomā, 2017. gada 31. martā LKM organizēta Ģeodēzistu diena, savukārt LĢIA darbībai tālīzpētes jomā tika veltīta Fotogrammetrijas diena, kas notika 2017. gada 10. maijā LKM.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC) ir aizsardzības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas izveidota ar MK 2009. gada 21. oktobra rīkojumu Nr. 717 "Par Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras likvidāciju un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra izveidi" aizsardzības sistēmā īstenoto strukturālo reformu rezultātā.

2017. gadā VAMOIC turpināja nekustamo īpašumu attīstību, pārvaldību un apsaimniekošanu atbilstoši Latvijas valsts aizsardzības vajadzībām, AM un NBS stratēģiskās attīstības un darbības plāniem un starptautiskām saistībām.

Būvniecība

2017. gadā VAMOIC nodrošināja pilna cikla būvniecības procesa organizēšanu un projektu vadību visā valsts teritorijā esošajos valsts aizsardzības objektos – ēku un būvju apsekošanu, projektēšanas uzdevumu izstrādi, projektēšanas darbu uzraudzību, būvdarbu autoruzraudzību un būvuzraudzību, objektu pieņemšanu ekspluatācijā un konsultēšanu garantijas termiņa laikā.

Nekustamo īpašumu atjaunošanai, pārbūvei un būvdarbiem (līgumu ietvaros) tika izlietoti 65 milj. *euro*.

Nozīmīgākie pabeigtie būvniecības objekti 2017. gadā:

NBS Ādažu militārajā bāzē – NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 3. Reģionālā nodrošinājuma centra divu jaunu kazarmu jaunbū-

ve, mācību korpusu rekonstrukcija;

NBS Alūksnes militārajā bāzē – trenāžieru zāles un karavīru kluba pārbūve;

NBS Liepājas militārajā bāzē – Liepājas Karostas Virsnieku saieta nama vienkāršota fasādes atjaunošana (1. etaps 1. kārtā);

NBS Aviācijas bāzē "Lielvārde" – NBS Gaisa spēku Aviācijas bāzes kazarmas jaunbūve, katlu mājas un teritorijas inženiertīklu pārbūve (1. kārtā), būvdarbi eskadriļas glābēju un lidlauka nodrošinājuma dienesta ēkā.

Nozīmīgākie uzsāktie būvniecības objekti 2017. gadā:

NBS Ādažu militārajā bāzē – NATO Kaujas grupas rotu atbalsta, tehnikas un konteineru izvietojuma laukumu, ēku, inženierbūvju un tīklu 1. kārtas būvniecība, remontdarbu veikšana NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 3. Reģionālā nodrošinājuma centra ēkās konteineru un moduļu ēku izbūve un NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 3. Reģionālā nodrošinājuma centra ēkuremontdarbi, standarta kazarmas jaunbūve, ieroču un sakaru līdzekļu jaunbūve, remontdarbnīcas jaunbūve un esošās degvielas uzpildes stacijas pārbūve, teritorijas izveide un ārējo inženiertīklu izbūve standarta kazarmai un sporta kompleksam;

NBS Aviācijas bāzē "Lielvārde" – apsardzes un testēšanas ēku būvniecība;

NBS Liepājas militārajā bāzē – turpinājās Liepājas Karostas Virsnieku saieta nama restaurācija.

Citos NBS objektos 2017. gadā tika uzsākti projekti:

Garāžas ēkas pārbūve Cēsīs; Zemessardzes 54. Inženiertehnikā bataljona administratīvās ēkas rekonstrukcija Saldū; NBS ēku, inženierkomunikāciju un teritorijas labiekārtojuma rekonstrukcija, renovācija un palīgēku jaunbūve Ventspils novadā; NBS 45. Zemessardzes Nodrošinājuma bataljona bāzes rekonstrukcija Kuldīgā; Jūras spēku mācību centra ēkas 1. stāva telpu un verandas vienkāršotā atjaunošanu un Pretmīnu skolas ēkas pirmā stāva remontdarbi Liepājā; pakāpeniska valsts nozīmes kultūras pieminekļa – Liepājas Virsnieku sapulču nama restaurācija;

Tika turpināta vidi degradējošo ēku un būvju nojaukšanas programma AM valdījumā esošajos īpašumos visā Latvijā.

Apsaimniekošana

VAMOIC veic AM valdījumā esošā nekustamā īpašuma, valsts militārās aizsardzības objektu un valsts militārās aizsardzības vajadzībām nomātā nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, kā arī vides aizsardzības un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus tajos.

Saskaņā ar 2016. gada 29. marta Energoefektivitātes likuma 5. pantu līdz 2017. gada 1. novembrim tika ieviesta energopārvaldības sistēma, kas iespējami efektīvāk ļauj apsaimniekojamajos objektos izmantot visu veidu energoresursus un ietaupīt finanšu līdzekļus.

Vides aizsardzība

2017. gadā VAMOIC veica vides aizsardzības pasākumus valsts aizsardzības militāros objektos, tostarp, piesārņojuma izpēti un monitoringu, dabas vērtību izpēti un aizsardzību,

nelegālas atkritumu izgāztuves rekultivāciju.

Atbilstoši pazemes ūdeņu monitoringa rezultātiem Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs četrām potenciāli piesārņotajām vietām Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā noteica statusu kā “Nepiesārņots”.

VAMOIC turpināja īstenot Eiropas Savienības *LIFE+* programmas projektu “Īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzības statusa uzlabošana *Natura 2000* teritorijā “Ādaži””. Projekta ietvaros tika īstenota gan kontrolēta virsāju, gan kontrolēta meža dedzināšana. Tika sagatavota filma par dabas vērtībām Ādažu poligonā. Lai iepazīstinātu sabiedrību ar Ādažu poligonā esošajām dabas vērtībām un jūnijā Ādažu poligonā tika organizēta ikgadējā Vides diena, kas bija veltīta vakarlēpim.

Nekustamie īpašumi

2017. gada nogalē AM valdījumā un AM padotības iestāžu, t.sk. NBS, lietošanā bija 204 nekustamā īpašuma objekti (zeme 14 761 ha kopplatībā un 1152 būves), t.sk. 161 valsts nekustamā īpašuma objekts (176 zemes vienības 14 534 ha kopplatībā un 1077 būves), un 43 citām personām piederoši nekustamā īpašuma objekti (zeme 227 ha kopplatībā, 75 būves un atsevišķas telpas), kas tiek lietoti uz nomas vai bezatlīdzības lietošanas līgumu pamata.

Izpildot 2016. gada 3. maijā pieņemtā Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai, sadaļā “Valsts drošība un nacionālā identitāte” noteiktos uzdevumus valsts aizsardzības spēju stiprināšanai, 2017. gadā sagatavoti dokumenti, tai skaitā Ministru kabineta rīkojumu projekti, līgumi u.c. dokumenti, un

pārņemti Aizsardzības ministrijas valdījumā vai lietošanā nekustamie īpašumi šādu militāro objektu attīstībai:

1. Ādažu poligona paplašināšanai no Zemkopības ministrijas pārņemti trīs nekustamie īpašumi. Turpinot fizisko un juridisko personu īpašumā esošo nekustamo īpašumu atsavināšanu valsts aizsardzības vajadzībām, sagatavoti dokumenti, tai skaitā Ministru kabineta rīkojumu projekti par desmit nekustamo īpašumu atsavināšanu Ādažu un Sējas novadā.
2. Liepājas militārās bāzes vajadzībām no Liepājas pilsētas pašvaldības pārņemts viens nekustamais īpašums Liepājā un no Satiksmes ministrijas – viens nekustamais īpašums Liepājā.
3. NBS Aviācijas bāzes attīstībai un lidlauka drošības zonas izveidošanai AM valdījumā no Ķeguma novada pašvaldības pārņemts viens nekustamais īpašums Ķeguma novadā, bet četri nekustamie īpašumi Ķeguma novadā pārņemti bezatlīdzības lietošanā uz līguma pamata. Lai rastu labāko risinājumu lidlauka drošības zonā esošo šķēršļu – koku, krūmu apauguma – novēršanai, ir uzrunāti 33 lidlaukam piegulošo zemes vienību īpašnieki.
4. Nodrošinot reģionālā poligona izveidi Kurzemē (poligons mācībām pilsētvidē “Skrunda”), sagatavots Ministru kabineta rīkojuma projekts “Par Skrundas novada pašvaldībai piederošu nekustamo īpašumu pārņemšanu valsts īpašumā”, kas paredz trīs Skrundas novada pašvaldības nekustamo īpašumu Skrundas novadā pārņemšanu valsts īpašumā un AM valdījumā. Līdz Ministru kabineta lēmuma pieņemšanai, minētie nekustamie īpašumi ir pārņemti bezatlīdzības lietošanā uz līguma pamata. Vienlaikus ir uzsākta pri-

vātpersonai piederošā nekustamā īpašuma Raņķu pagastā, Skrundas novadā atsavināšanas procedūra.

5. Lai stiprinātu Zemessardzes kapacitāti un lomu valsts aizsardzībā un nodrošinātu Zemessardzes vienību infrastruktūras attīstību, ir sagatavoti dokumenti, t.sk. Ministru kabineta rīkojumu projekti “Par pašvaldības nekustamā īpašuma “Apguldes skola” Naudītes pagastā, Dobeles novadā pārņemšanu valsts īpašumā” un “Par zemes vienības “Pavasari” Naudītes pagastā, Dobeles novadā piekritību valstij un tās nostiprināšanu zemesgrāmatā uz valsts vārda Aizsardzības ministrijas personā” (Zemessardzes 51. kājnieku bataljona infrastruktūras attīstībai), “Par nekustamā īpašuma “Mētras A” Mārupes novadā pirkšanu Zemessardzes bataljona bāzes attīstībai un paplašināšanai”, kā arī turpinājās nekustamo īpašumu dokumentu sagatavošana zemes vienību Mārupes novadā atsavināšanai (Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljona infrastruktūras attīstībai).

Bezatlīdzības lietošanā līdz Ministru kabineta tālākiem rīkojumiem par nekustamo īpašumu nodošanu AM valdījumā bezatlīdzības lietošanā no pašvaldībām pieņemti nekustamie īpašumi Stopiņu novadā (ZS 19. bataljona bāzes attīstībai), kā arī Krustpils novadā (ZS 56. bataljona attīstībai).

2017. gadā Aizsardzības ministrija nodeva citu personu īpašumā divus nekustamos īpašumus, kuri valsts aizsardzības vajadzībām nav nepieciešami – nekustamo īpašumu Stendes ielā, Rīgā (uz pirkuma līguma pamata nodots SIA “Īpašumu attīstības aģentūra” īpašu-

mā) un nekustamo īpašumu Vasarnīcu ielā, Ventspilī (nodots Ventspils pilsētas pašvaldības īpašumā).

NBS nodrošinājums

Valsts aizsardzības un drošības stiprināšanas pamatnosacījums ir cilvēkresursu izmantošana primāri NBS militāro spēju stiprināšanai un attīstībai, vienlaikus militāro spēju stiprināšanas un attīstības pasākumi ietver arī nemilitāras funkcijas un uzdevumus. Lai efektīvāk izmantotu NBS kapacitāti, 2017. gadā pieņemti lēmumi par tālāku nemilitāru funkciju nodošanu civilajai iestādei – VAMOIC.

Atbilstoši aizsardzības ministra 2017. gada 29. marta pavēlei Nr. 51 “Par vienota iepirkumu un materiāli tehnisko līdzekļu dzīves cikla uzturēšanas ieviešanas plānu” VAMOIC no NBS pakāpeniski pārņēma sekojošas nemilitāras funkcijas un objektus:

1. ekipējuma centrālo noliktavu no Apgādes un pakalpojumu centra;
2. centralizēto ekipējuma līgumu vadību;
3. ekipējuma tehnisko specifikāciju izstrādi, t.sk. arī kvalitātes kontroles nodrošināšanu;
4. līdz šim NBS īstenoto publisko iepirkumu procedūru organizēšanu.

NBS vajadzībām tiek nodrošināti centralizētie preču un pakalpojumu iepirkumi, īstenojot tos divos veidos:

1. tiek organizētas iepirkuma procedūras, kuru rezultātā NBS slēdz preču vai pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumus. Tās tiek uzsāktas pēc centralizēto iepirkumu plānu apstiprināšanas un AM deleģējuma;

2. no 2018. gada VAMOIC organizē iepirkuma procedūras un slēdz iepirkuma līgumus par individuālā ekipējuma iegādi NBS vajadzībām, tādējādi pilnībā pārņemot individuālā ekipējuma apgādi un kļūstot par NBS centralizētā iepirkuma institūciju šajā jomā.

Apgāde

VAMOIC īsteno atsevišķas NBS apgādes funkcijas: centralizēto iegāžu veikšana, līgumu administrēšana, militāro materiāli tehnisko līdzekļu standartizācija un kodēšana. Pārskata periodā NBS apgādes funkcijas ietvaros tika administrēti aptuveni 53 materiāli tehnisko līdzekļu iegāžu līgumi un veikta materiāltehnisko līdzekļu iegāde 4,3 miljonu *euro* vērtībā.

VAMOIC uzsāka darbu pie vienotas iepirkumu un materiāli tehnisko līdzekļu dzīves cikla uzturēšanas sistēmas izveides. 2017. gada septembrī VAMOIC no NBS pārņēma individuālā ekipējuma centralizēto noliktavu, kā arī uzsāka personāla komplektāciju, lai 2018. gadā būtu spējīgs pārņemt no NBS tehnisko specifikāciju izstrādes un iepirkumu plānošanas funkciju.

Militāro materiāli tehnisko līdzekļu kodēšanas un izpētes jomā VAMOIC nodrošina kodifikācijas moduļa *MC CATALOGUE* uzturēšanu AM un NBS vajadzībām starptautisko *NATO* sistēmas kodu piešķiršanu katram MTL un Latvijas kompānijām atbilstoši *NATO* pieņemtajai uzskaites sistēmai, vienotai grāmatvedības un noliktavu uzskaites sistēmai, konsultācijas normatīvo dokumentu sagatavošanai kodēšanas jomā, sadarbību ar *NATO Support Agency (NSPA)* un citu valstu kodēšanas birojiem.

Datu bāzē ir *NCAGE* kodi 703 Latvijas uzņēmumiem, kas ļauj tiem piedalīties starptautiskajos *NATO* valstu konkursos, un *NSN* kodi 13 199 *MTL*, no tiem 6733 pilnās aprakstošās metodes kodi, bet 3794 daļēji aprakstošās metodes kodi.

Centralizētais publiskais iepirkums

Atbilstoši nolikumā noteiktajam *VAMOIC* veic centralizētās iepirkuma procedūras AM un tās padotībā esošo iestāžu vajadzībām. 2017. gadā *VAMOIC* kopumā uzsāktajām 208 iepirkumu procedūrām (iepirkumiem) citu pasūtītāju vajadzībām (t.sk., būvniecības jomā) saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu un Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumu (*ADJIL*) organizētas 77 iepirkuma procedūras (iepirkumi), no tiem 21 bija saskaņā ar *ADJIL*. Papildus tika turpinātas vēl divas iepirkuma procedūras, kas uzsāktas 2015. gadā, un 40 iepirkuma procedūras, kas uzsāktas 2016. gadā. 2018. gadā tiek turpinātas aptuveni 17% no 2017. gadā veiktajām procedūrām citu pasūtītāju vajadzībām.

Militārās izlūkošanas un drošības dienests

Militārās izlūkošanas un drošības dienests (*MIDD*) ir valsts drošības iestāde, kas veic militāro pretizlūkošanu, izlūkošanu un citus Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

2017. gadā *MIDD* pildīja Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvajos aktos tam noteiktos uzdevumus:

- nodrošināja AM, tās padotībā esošās iestādes un NBS ar to darbībai nepiecieša-

mo pretizlūkošanas un izlūkošanas informāciju;

- veica ievērojamu darba apjomu, lai atklātu un sadarbībā ar citām valsts drošības iestādēm novērstu ārvalstu speciālo dienestu, kā arī organizāciju vai atsevišķu personu graujošo darbību (spiegošanu, sabotāžas, pretvalstisku darbību vai terorismu) AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS;
- veica pasākumus, lai aizsargātu valsts noslēpumu AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS, un kontrolēja to izpildi;
- pārbaudīja pretendentes, kas vēlas saņemt speciālās atļaujas (licences), kuras izsniedz AM atsevišķu licencēšanai pakļautu komercdarbības veidu veikšanai, kā arī sniedza atzinumus par speciālo atļauju izsniegšanu;
- veica personu un telpu atbilstības drošības prasībām pārbaudes AM, tās padotībā esošajās iestādēs, NBS, militārajos objektos, kā arī iestādēs, organizācijās un komercsabiedrībās, kuru darbība ir saistīta ar valsts noslēpumu militārās aizsardzības jomā;
- saskaņā ar MK 2015. gada 23. oktobra rīkojumu Nr. 638 "Par Latvijas Republikas institūciju atbildības sadalījumu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas komitejās, darba grupās un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas padotībā esošajās organizācijās" nodrošināja dalību *NATO* aģentūrās, komitejās un darba grupās;
- kā Latvijas Republikas nacionālā signālu izlūkošanas iestāde veica un kontrolēja signālu izlūkošanu, kā arī nodrošināja iegūtās informācijas aizsardzību.

Vienlaikus *MIDD* pildīja citus normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos, kā arī MK un AM noteiktos uzdevumus, t.sk. nodrošinā-

ja efektīvu informācijas apmaiņu ar *NATO* un ES struktūrām un partnervalstīm, veica fiziskās drošības pasākumu pārbaudi MIDD kompetencē esošajos nacionālajai drošībai svarīgajos objektos (kritiskajā infrastruktūrā).

Nacionālie bruņotie spēki

NBS ir militāro formējumu kopums, ko veido militāri organizēta, apmācīta un apbruņota tautas daļa, kura aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas.

Pamatojoties uz AM izstrādāto NBS attīstības plānu 2012.–2024. gadam, NBS komandiera 2016. gada 5. decembra pavēli Nr.67/DV “Par NBS komandiera vadlīniju un uzdevumu 2017. gadam” un NBS komandiera 2016. gada 5. jūlija pavēli Nr.13/DV “Par grozījumiem NBS komandiera 2016. gada 5. decembra pavēlē Nr. 67/DV”, galvenais NBS mērķis ir nodrošināt NBS attīstību, veidojot tos par profesionāli sagatavotiem, kaujas un uz dažādām drošības situāciju izmaiņām reaģēt spējīgiem atbilstoši operacionālajām prasībām ekipētiem, ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (*NATO*) un Eiropas Savienības (ES) militārajiem formējumiem savietojamiem, standartizētiem un nodrošinātiem, ar sabalansētiem uzdevumiem un efektīvu struktūru esošiem bruņotajiem spēkiem.

Atbilstoši valsts aizsardzības koncepcijai NBS ieguldījums valsts aizsardzības sistēmā arī 2017. gadā bija saistīts ar kaujas gatavības spēju uzturēšanu un pilnveidošanu iespējamā valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai, ieguldījumu starptautiskās operācijās un atbalsta sniegšanu civilajai sabiedrībai. NBS bija jābūt gataviem veikt citus likumos un starptautiskajos līgumos noteiktos uzdevumus.

2017. gadā tika izstrādāta un veikta NBS restrukturizācija, izveidojot jaunas vienības, izstrādājot to nolikumus un štatū sarakstus un nosakot to atbildību rajonus. Jaunā NBS struktūra saskaņā ar NBS komandiera 2017. gada 7. jūlija pavēli Nr. 343 stājās spēkā 2018. gada 3. janvārī. Turpinājās darbs pie Valsts aizsardzības operatīvā plāna izstrādes, NBS uzdevumu krīzes situācijās un struktūras pilnveidošanas, uzņemotās valsts atbalsta spējas attīstības, kā arī sadarbība ar *NATO* spēku integrācijas vienību (*NSIV*) Latvijā.

Personāla apmācība

2017. gadā skolās un mācību centros (MC) Mācību vadības pavēlniecība (MVP) realizēja 210 kursus, kuros savu kvalifikāciju paaugstināja kopskaitā 2632 karavīri un civilie darbinieki, un 64 amatpersonas no citām valsts un pašvaldību institūcijām (ministrijām, aģentūrām un dienestiem).

Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju (LNAA) absolvēja 41 virsnieks, saņemot dienesta pakāpi leitnants, no tiem 10 virsnieki ieguva profesionālo bakalaura grādu Sauszemes spēku militārajā vadībā, 8 virsnieki ieguva profesionālo bakalaura grādu Gaisa spēku militārajā vadībā, 6 virsnieki ieguva profesionālo bakalaura grādu Jūras spēku militārajā vadībā, 17 virsnieki – 2. līmeņa profesionālo augstāko izglītību (īpaša programma personām, kuras jau ieguvušas augstāko izglītību). Starptautiskās sadarbības ietvaros militārās izglītības programmas, kuru apgūšana ir priekšnoteikums nākamās dienesta pakāpes iegūšanai, ārvalstīs apguva 27 virsnieki. Jaunākā štāba virsnieka līmeņa kursu beidza 13 virsnieki, no kuriem 5 mācījās Lietuvā, 1 Slovākijā un 7 ASV Starptautiskās militārās izglītības un mācību programmas

(*IMET – International Military Education and Training*) ietvaros.

2017. gadā Vecākā štāba virsnieka līmeņa kursu beidza 13 virsnieki, no kuriem 12 mācījās Baltijas aizsardzības koledžā, un viens Vācijā. Savukārt mācības Vecākā štāba virsnieka līmeņa kursā uzsāka seši virsnieki, no kuriem viens – Vācijā, viens – Kanādā, viens – Igaunijā, un trīs – ASV Starptautiskās militārās izglītības un mācību programmas *IMET* ietvaros.

Savukārt Augstākā komandējošā sastāva līmeņa kursu Baltijas aizsardzības koledžā absolvēja divi virsnieki.

2017. gadā valodas apmācību NBS Valodu skolā (**Rīgas, Liepājas un Alūksnes mācību nodaļās**) intensīvo angļu valodas kursu 1. pusgadā pabeidza 70 karavīri, 2. pusgadā – 120 karavīri; neintensīvo angļu valodas kursu – 40 karavīri; neintensīvo rakstīšanas kursu (angļu valoda) – 30 karavīri; neintensīvo gramatikas kursu (angļu valoda) – 30 karavīri; trīs prasmju kursu (angļu valoda) – 30 karavīri; profesionālās militārās angļu valodas kursu – 40 karavīri; *STANAG* sagatavošanas kursu – 20 karavīri un angļu valodas kursu *JTAC/JFO* karavīriem – 20 karavīri.

2017. gadā sadarbībā ar Francijas militāro atašeju turpinājās 2012. gadā sāktais projekts, kura gaitā franču valodas pasniedzējs no Francijas apmāca gan NBS karavīrus, gan arī vada nodarbības AM darbiniekiem.

Militārās mācības

2017. gads bija trešais gads NBS četru gadu apvienoto militāro mācību ciklā (2015–2018). **Šajā** gadā galvenais uzsvars tika likts uz komandvadības un operāciju plānošanas spēju pilnveidošanu. Cikls noslēdzas 2018. gadā ar NBS līmeņa apvienotajām militārajām mācībām “Namejs 2018”.

2017. gadā NBS karavīri ir piedalījušies vairāk nekā 100 militārajās mācībās un vingrinājumos, no kuriem aptuveni trešā daļa norisinājās Latvijā.

Vērienīgākās Latvijā organizētās mācības bija “Mazais Namejs” 2017. gada oktobrī, kurās piedalījās vairāk nekā 5000 profesionālā militārā dienesta karavīru un zemessargu, ap 140 rezerves karavīru, kā arī sabiedrotie no citām *NATO* valstīm. Mācības sastāvēja no spēku veidu un vienību atsevišķajiem vingrinājumiem (“*Silver Arrow 2017*”, “*Zobens 2017*”, “*Zibens 2017*”, “*Flotex 2017*”, “*Gaisa Dūre 2017*”, “*Kodols 2017*” un “*Baltic Star 2017*”), kas tika organizēti divu nedēļu laika posmā, pārbaudot un pilnveidojot NBS spēju realizēt centralizētu komandvadību un vienlaikus izvērsties uzdevumu izpildei dažādos Latvijas reģionos.

Ikgadējo mācību “*Summer Shield XIV*” un “*Saber Strike 2017*” ietvaros NBS karavīri veica mācību uzdevumus ar Latvijas stratēģisko partneru atbalstu. “*Saber Strike 2017*” laikā pirmo reizi NBS vēsturē **mācības tika izvērstas ārpus ierastās teritorijas – Ādažu poligona. Amatas, Mālpils, Ogres, Ropažu, Salaspils un Stopiņu novadā** bataljona līmeņa vienības, pārvietojoties ar bruņutehniku, veica militārus uzdevumus ar zemju īpašniekiem saskaņotās teritorijās.

Kā līdz šim lielākā NBS iesaiste mācībās ārvalstīs jāmin dalība ASV Armijas Eiropā vadītajās starptautiskajās militārajās mācībās *Allied Spirit VI* Hohenfelsā Vācijā. Šajās mācībās piedalījās aptuveni 500 Latvijas karavīru ar 130 militārās tehnikas vienībām, t.sk. ar 30 kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņumašīnām (*CVR(T)*), kuras tikai 2016. gadā tika saņemtas no Lielbritānijas. NBS Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes štābs mācību laikā pildīja daudznacionālas brigādes štāba funkcijas, kas vadīja 2700 karavīrus no 10 valstīm.

2017. gadā viens no NBS Jūras spēku būtiskiem mācību uzdevumiem bija vadīt starptautiskās militārās mācības “*Open Spirit 2017*”, kuru uzdevums ir iznīcināt no Pirmā un Otrā pasaules kara laikiem palikušos sprādzienbīstamos priekšmetus Baltijas jūrā. Operācijā 2017. gadā piedalījās 15 kuģi un sešas ūdenslīdzēju atminētāju komandas no 10 valstīm. Starptautisko jūras spēku mācību “*Baltops*” laikā Ventspils novada Vārves pagastā tika veikta ASV jūras kājnieku desantēšanās operācija krastā ar amfībijām.

2017. gadā tika īstenots *NATO* paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupas (*NATO enhanced Forward Presence –eFP*) projekts, kas tika realizēts saskaņā ar 2016. gada *NATO* samitā Varšavā valstu un valdību vadītāju apstiprināto vienošanos par daudznacionālo bataljona līmeņa kaujas grupu izvietojumu Igaunijā, Latvijā, Lietuvā un Polijā. *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu Latvijā vada Kanāda un 2017. gadā to veidoja vairāk nekā 1000 karavīru no Albānijas, Itālijas, Kanādas, Polijas, Slovēnijas un Spānijas. Kaujas grupas apakšvienības un karavīri aktīvi piedalījās NBS militārajās mācībās, piemēram, *Silver Arrow 2017*, kā arī īstenoja sava perso-

nāla apmācību un pielāgošanos Latvijas apstākļiem.

Pārskata periodā uz apmācībām tika iesaukti arī rezerves karavīri (RK), kuri atvaļinājušies no profesionālā militārā dienesta pēdējo četrus gadus laikā. Kopumā tika plānots iesaukt līdz 319 RK, un 2017. gada martā, ņemot vērā iepriekšējo gadu pieredzi par RK veselības stāvokli, atbilstību drošības prasībām un atsaucību ierasties uz RK apmācībām, tika izsūtītas 800 pavēstes. RK apmācība tika realizēta “Mazais Namejs 2017” ietvaros atbilstoši katras vienības izstrādātajiem apmācību plāniem, galveno uzsvaru liekot uz RK integrēšanu vienībā un vienības uzdevumu veikšanu, kas atbilst RK kvalifikācijai.

Sprādzienbīstamo priekšmetu neitralizēšana

2017. gadā ZS Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vienība uz sauszemes 1013 izsaukumos neitralizēja 5855 sprādzienbīstamus priekšmetus (SBP) un 16353 vienības vieglās strēlnieku munīcijas (VSM). Izsaukumos tika iesaistīti 85 karavīri.

Savukārt jūrā vēsturisko sprādzienbīstamo objektu meklēšanas un iznīcināšanas operācijās tika iznīcinātas: *HODOPS* laikā viena torpēda un sešas enkurmīnas; mācībās *Open Spirit 2017* – viena torpēda un 17 enkurmīnas.

2017. gadā ārpus mācībām jūrā tika iznīcināti: viens 155 mm artilērijas lādiņš, četras enkurmīnas *M12*, divas gruntsmīnas *PDM 2*, viena enkurmīna *PDM 3E*, viens 80 mm mīnmetēja lādiņš, divas enkurmīnas *M06*, 141 vācu 105 mm pamatdarbības lādiņš, viena gruntsmīna *KMD500*, viens 82 mm artilērijas lādiņš, četri 20 mm artilērijas lādiņi.

Jūras spēku ūdenslīdzīgi atminētāji 2017. gadā iekšējos ūdeņos iznīcināja: vienu 40 mm artilērijas lādiņu, vienu rokas granātu *F1*, piecus 81 mm mīnmetēja lādiņus, **četrus** 76 mm bruņusitēja lādiņus, 76 mm pamatdarbības lādiņus – 50, 42 mm bruņusitēja lādiņus – 41, savukārt uz sauszemes tika neitralizēts viens 100 mm šāviņš.

MVP Kaujas atbalsta un nodrošinājuma mācību centra (KANMC) karavīri ir veikuši 76 izbraukumus sakarā ar apmācību procesā vai Ādažu militārajā poligonā atrastu 261 SPB iznīcināšanai. Veicot apmācības, ir notikušas 20 paaugstinātas bīstamības nodarbības, kuru laikā ir iznīcināti 158 SBP.

NBS regulāro spēku vienību un Zemessardzes darbība

NBS Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes vienības 2017. gadā piedalījās 15 dažāda līmeņa mācībās gan Latvijā, gan **ārpus valsts**. **Nozīmīgākās** mācības bija “*Allied Spirit VI*” **Vācijā** Hohenfelsā 2017. gada martā un “Sudraba Bulta 2017” Latvijā, Alūksnes novadā un Ādažu poligonā.

“*Allied Spirit VI*” bija lielākās mācības Latvijas bruņotajiem spēkiem ārpus valsts robežām kopš neatkarības atjaunošanas. Mācībās piedalījās 471 Latvijas karavīrs un divas civilpersonas (no Ārlietu un Aizsardzības ministrijas). Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes pakļautībā bija vairākas ārvalstu apakšvienību no ASV, **Vācijas, Nīderlandes, Ungārijas, Slovēnijas, Čehijas un Kanādas**. Mācības norisinājās ar reālām vienībām pilnā ekipējumā un bruņojumā, izņemot Ungārijas bataljonu, kas piedalījās kā konstruktīvais bataljons. Mācībās uzsvars tika likts uz aizsardzības un aizkavēšanas operācijām konven-

cionālās karadarbības ietvaros.

Brigādes gada noslēguma mācības “Sudraba Bulta 2017” tika organizētas kā vienību ikgadējās izvērtēšanas mācības. Uzsvars **īpaši** tika likts uz spēju sadarboties multinacionālā vidē ar *NATO eFP* kaujas grupu. Jau ceturto gadu “Sudraba Bulta 2017” ir starptautiska mēroga mācības, kas deva iespēju dažādām nācijām veikt kopīgus uzdevumus un iepazīt citu valstu bruņoto spēku uzdevumu izpildes procedūras. Mācībās piedalījās Sauszemes spēku kājnieku brigādes, Zemessardzes, Gaisa spēku, Aizsardzības ministrijas, kā arī Lielbritānijas, Itālijas, Igaunijas, Vācijas, Albānijas, Kanādas, Slovēnijas, Polijas un Spānijas bruņoto spēku pārstāvji. Kopējais dalībnieku skaits pārsniedza 2500.

Militāro iemaņu un spēju padziļinātai apguvei konvencionālajās operācijās Sauszemes spēku Mehanizētā kājnieku brigāde gada griezumā piedalījās dažādās mācībās, no kurām nozīmīgākās bija “*Saber Strike 2017*”, “*Summer Shield XIV*” un “*Kevadtorm 2017*”.

Sekmīgi turpinājās sadarbība ar Dānijas bruņotajiem spēkiem. **Dānijas divīzijas sastāvā** Sauszemes spēku kājnieku brigāde **štāba personāls mācību** “*Knight 17*” projekta ietvaros pilnveidoja iemaņas operāciju plānošanā un vadīšanā, veica individuālā, **speciālā un kolektīvā līmeņa apmācības**.

Turpinot sniegt ieguldījumu *NATO* Reaģēšanas spēku sastāvā, 2017. gadā Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes vienība piedalījās kaujas dežūrā *NATO NRF VJTF* apvienotās Lielbritānijas, Nīderlandes, Latvijas un Albānijas kaujas grupas “*Spearhead battle group*” sastāvā.

2017. gadā brigādes karavīri piedalījās četrās starptautiskajās operācijās Afganistānā, Irākā un Mali.

Sekmīgi turpinājās brigādes mehanizācija. Kopš mehanizācijas projekta uzsākšanas no Lielbritānijas tika saņemtas 65 bruņutehnikas vienības, kas deva iespēju mehanizēt divas Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes 1. Mehanizētā kājnieku bataljona rotas, nodrošināt bataljona komandvadības elementa mehanizāciju un uzsākt vēl vienas rotas mehanizācijas sagatavošanu.

Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes vienības 2017. gadā papildu ikdienas uzdevumiem īstenoja veiksmīgu sadarbību ar Latvijas administratīvo teritoriju pašvaldībām. Piedalījās pašvaldību rīkotajos pasākumos, organizējot militārās tehnikas un ekipējuma izstādes. Atbalstīja valsts svētku un atceres dienas, piedaloties militārajās parādēs, kā arī patriotiskās audzināšanas pasākumos Latvijas skolās. Sniedza atbalstu jaunsargu izglītošanā. Rīkoja atvērto durvju dienas Latvijas skolu skolēniem, ko kopumā apmeklēja aptuveni 2000 skolēnu.

Veiksmīgi īstenoja starpinstitucionālo sadarbību ar Iekšlietu ministrijas struktūrvienībām.

Jūras spēki 2017. gadā piedalījās starptautiskajās mācībās: “*Baltic Fortress*”, “*Baltron Squadex*”, “*Baltops*”, “*Northern Coasts*”, “*Dynamic Mercy*”, vēsturisko sprādzienbīstamo objektu iznīcināšanas operācija “*Open Spirit*” un JSF kopējās mācībās “*Flotex 2017*”, kā arī piecās dažāda līmeņa civilās aizsardzības mācībās Latvijā. Kuģis A-53 “*Virsaitis*” no 2017. gada jūlija līdz 2018. gada 15. janvārim atradās NATO augstas reaģēšanas spēku pretmīnu cīņas kuģu grupā *SNMCMG1*, kur

nodrošināja kuģu grupu ar štāba platformu un pārņēma komandvadību.

Krasta apsardzes dienesta Jūras meklēšanas un glābšanas koordinācijas centrs 2017. gadā:

- vadījis 23 meklēšanas un glābšanas operācijas jūrā;
- 22 peldlīdzekļi tika iesaistīti 21 meklēšanas un glābšanas operācijās, kuru laikā izglābti 22 cilvēki;
- divi peldlīdzekļi novilkuši no sēkļa divas jahtas, un izglābti seši cilvēki;
- viens peldlīdzeklis veicis jahtas vilkšanas operāciju, kuras laikā izglābti 3 cilvēki;
- trīs peldlīdzekļi iesaistīti personu evakuācijas operācijās no kuģiem, izglābti trīs cilvēki;
- trīs peldlīdzekļi tika iesaistīti kuģa *ZIRCON* novērošanā, kad uz tā bija izcēlies ugunsgrēks;
- viens peldlīdzeklis iesaistīts operācijā, kad jahta, kurai bija nolūzusi stūre, bija jānogādā ostā – izglābti pieci cilvēki;
- viens peldlīdzeklis iesaistīts vienā no piecām neapstiprinātu trauksmes signālu pārbaudēm;
- viens peldlīdzeklis iesaistīts operācijā, kad Pāvilostā barža *SB-I* pie piestātnes bija sadragājusi divas jahtas;
- četri peldlīdzekļi 20 gadījumos tika iesaistīti Valsts vides dienesta inspektoru zvejas reidu nodrošināšanā. Reidu laikā veiktas 46 zvejas kuģu pārbaudes, 15 piekrastes zvejnieku pārbaudes un no jūras izcelti 15 nelikumīgi zvejas rīki (kopējais garums apmēram 1360 m).

Veicot jūras novērošanu, 2017. gadā novēroti un atpazīti 32 271 kuģošanas līdzekļi.

Gaisa spēki 2017. gadā turpināja darbu pie lidlauka, gaisa telpas novērošanas, infrastruk-

tūras attīstības atbilstoši AM infrastruktūras attīstības plānam. Uzsākta vairāku infrastruktūras objektu (spēku aizsardzības, pretgaisa aizsardzības divizona u.c.) projektēšana un turpināts darbs pie ASV *ERI (U.S.-funded European Reassurance Initiative)* projektu izpildes Gaisa spēku Aviācijas bāzes teritorijā. Notika personāla sagatavošana lidlauka darbības funkciju nodrošināšanai, lai 2018. gada beigās sasniegt operacionālo režīmu 16/6. Tika uzsākti sagatavošanās darbi lidlauka spējai nodrošināt lidojumus atbilstoši instrumentālo lidojumu noteikumiem (*IFR*).

Nodrošinātas meklēšanas un glābšanas un medicīniskās evakuācijas dežūras, kuru laikā veikti 23 lidojumi. Palīdzība sniegta desmit cilvēkiem.

Tika veikta pastāvīga Latvijas gaisa telpas un tai pieguļošās gaisa telpas novērošana nepārtrauktā režīmā, kā arī turpināta dalība *BALTNET* (Baltijas Gaisa telpas novērošanas tīkls – *BALTNET (Baltic Air Surveillance Network)*) un *NATINAMDS (NATO Integrated Air and Missile Defence System)*, nodrošinot *CRC (Control Reporting Center)* Karmelava darbību ar kvalificētu Gaisa telpas novērošanas eskadriļas (GTNE) personālu atbilstoši *BALTNET CONOPS (Concept of operations)*. Veikta tālās darbības stacionāro gaisa telpas novērošanas radaru modernizācija atbilstoši *NATO* prasībām.

2017. gadā tika nodrošināta Zemessardzes personāla apmācība darbam ar pretgaisa aizsardzības sistēmu *RBS-70*, kā arī realizēta rezerves karavīru apmācība.

NBS Štāba bataljons (ŠB) 2017. gadā attīstīja spējas atbalstīt NBS Apvienoto štābu trīs funkcionālajās jomās: sakaru informācijas sistēmas, spēku aizsardzība un apgāde

(ieskaitot medicīnu). Bataljona sakaru apakšvienības nodrošināja aizsardzības telekomunikācijas tīkla nepārtrauktu darbību neklasificēta un klasificēta tīklu atbalstam. NBS ŠB Godasardzes rota un NBS orķestris nodrošināja Latvijas un NBS militārās ceremonijas, kā arī sniedza atbalstu valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām.

NBS Militārā policija (MP) pārskata periodā veica NBS likumā un 2017. gada vadlīnijās un uzdevumos noteiktos uzdevumus – objektu un personu apsardzi, noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu, nodrošināja drošības pasākumus vizītēm, transportlīdzekļu (kolonnu) pavadīšanu, militārās meklēšanas (sprādzienbīstamu priekšmetu) uzdevumus uz sauszemes un ūdeņi, kā arī klasificēto materiālu pārvadājumus.

2017. gadā MP sekmīgi sagatavoja 18 karavīrus un 14 karavīrus nosūtīja dalībai starptautiskajās operācijā *Resolute Support* Afganistānā. Viens MP virsnieks atradās *NATO VJTF Stand-By* kaujas dežūrā.

Viens no svarīgākajiem Militārās policijas 2017. gada uzdevumiem bija reālās dzīves atbalsta uzdevumu nodrošināšana sabiedroto spēku ienākšanas operāciju un **militāro mācību laikā**. Tika izveidots MP Koordinācijas centrs Ādažu militārajā bāzē.

Nodrošinājuma pavēlniecība (NP) 2017. gadā sniedza atbalstu un nodrošināja NBS regulāro spēku vienības Latvijas teritorijā, veica nacionālā kontingenta apgādi starptautisko operāciju rajonos, kā arī nodrošināja un koordinēja sabiedroto spēku uzturēšanos un pārvietošanos Latvijā. Darbību uzsāka materiāltehnisko līdzekļu noliktavu komplekss Vainodē, tika realizēta NBS un sabiedroto spēku vienību uzdevumu izpildei nepiecieša-

mās infrastruktūras renovēšana, uzlabošana un celtniecība Ādažu bāzē un poligonā, Lielvārdes aviācijas bāzes teritorijā tika atklāta jauna kazarmu ēka. NP turpināja pilnveidot nepieciešamo apgādes klašu materiāltehnisko līdzekļu nodrošinājumu un resursu atjaunošanu NBS vajadzībām. 2017. gada 2. ceturksnī tika izveidots speciālās militāras tehnikas reģistrs, un kopš 2017. gada NP veic NBS apgādes un plānošanas informācijas sagatavošanu un iesniegšanu NATO kopējā elektroniskajā darba vidē LOGFAS. NP personāls sniedza atbalstu Jūras spēku un Gaisa spēku cilvēku meklēšanas un glābšanas operācijās.

Organizējot NBS regulāro spēku vienību, Zemessardzes un atsevišķo vienību apgādi 2017. gadā, NP noslēdza 550 līgumus un 200 vienošanās ar dažādām Latvijas un ārvalstu komercsabiedrībām.

2017. gada laikā NP organizēja un veica 32 bruņutehnikas vienību CVR(T) un astoņu pašgājējhaubiču M109 transportēšanu uz Latviju.

No 2017. gada janvāra NP sastāvā tika iekļauts NBS Psihodiagnostikas centrs.

Mācību vadības pavēlniecībā (MVP) 2017. gadā veiktas 18 paaugstinātas bīstamības nodarbību kontroles NBS vienībās. Gada laikā izstrādātas, pārstrādātas un pilnveidotas 23 mācību programmas.

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija (LNAA) 2017. gadā organizēja divus starptautiskos pasākumus: starptautisko kadetu mobilitātes nedēļu, kurā piedalījās kadeti no ASV, Gruzijas, Lietuvas, Igaunijas un Polijas militārajām mācību iestādēm, kā arī divu nedēļu starptautisko mācību moduli “*Fundamentals of Crisis Response Operations*”, kurā

piedalījās kadeti no Lietuvas, Čehijas, Gruzijas un Polijas.

Kadetu mācību apmaiņas nolūkos trīs kadeti devušies apgūt bakalaura studijas “*General Engineering Science: Defence Systems*” Vācijā.

Starptautisko operāciju nodrošināšanai 2017. gadā tika organizēti septiņi personāla individuālās apmācības kursi (divi – Mali, trīs – Afganistāna, divi – Irāka). Kopā tika apmācīti 128 karavīri.

Pārskata periodā MVP skolās tika ieviesti pieci apmācību kursi: NBS Kaujas atbalsta un nodrošinājuma mācību centrā trīs kursi – CVR(T) bruņutehnikas apkopes un vadīšana, CVRT(T) bruņutehnikas komandiera kurss un CVR(T) Scimitar šaušana; NBS Valodu skolā – krievu valodas apmācība NAA kadetiem; Sakaru skolā – apmācība pēc EDV NAMEJS lietveža kursa programmas.

Gada laikā Mācību vadības pavēlniecības štāba personāls piedalījies šādu mācību izvērtēšanā: “*Allied Spirit VP*”, “*Red Knight 2017*”, “*Saber Knight 2017*”, “*Baltic Host 2017*”, “*Zobens*” un “*Mazais Namejs*”.

Galvenais starptautiskās sadarbības attīstības virziens 2017. gadā bija Ukrainas Bruņoto spēku instruktoru apmācība Ukrainā (apmācīti 96 instruktori) un sadarbības koordinēšana ar Ukrainas Bruņoto spēku Atmīnēšanas centru.

Sniedzot starptautisko atbalstu partnerattiecības mieram programmas ietvaros, MVP mācību skolās pagājušajā gadā tika apmācīti 17 ārvalstu bruņoto spēku karavīri, no tiem NBS Valodu skolā – 10 (astoņi – Ukrainas, viens – Gruzijas un viens – Azerbaidžānas BS karavīrs), NBS Kaujas atbalsta un nodrošinā-

juma mācību centra Nesprāgušas munīcijas izlūkošanas kursā 12 Ukrainas Bruņoto spēku karavīri.

NBS Sporta klubs (SK) 2017. gadā organizēja 18 NBS čempionātus, NBS komandiera balvas izcīņu šaušanā un NBS spartakiādi. Šajos sporta pasākumos kopā piedalījās 1778 dalībnieki. Tika noorganizētas 31 plānotā un divas ārpuskārtas fiziskās sagatavotības pārbaudes NBS karavīriem. Pārbaudīti 5150 karavīru (ieskaitot kārtojušos atkārtoti). SK ir piedalījies 33 profesionālā militārā dienesta kandidātu fiziskās sagatavotības **pārbaudēs, testēti 743 kandidāti. Nodrošināta NBS karavīru dalība 20 starptautiskajos pasākumos.**

MVP Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs (DSPC) 2017. gadā piedalījās septiņos zinātniskos projektos, tika nolasītas piecas lekcijas citās valstīs, pasniegti studiju kursi un vairākas lekcijas LNAA, kā arī vadīti 19 maģistra, bakalaura, diploma un kursa darbi. Publicētas 12 zinātniskās publikācijas un trīs populārzinātniskie raksti. Saskaņā ar AM un NATO stratēģiskās komunikācijas izcilības centra (*STRATCOM*) pasūtījumu tika veikti septiņi **pētījumi**. Īstenots pētījums par Sociālās destabilizācijas iespējamību Latvijā. Pētījuma rezultāti tika prezentēti plašsaziņas līdzekļiem un dažādām valsts iestādēm

NBS Speciālo operāciju pavēlniecība 2017. gadā ar vienu speciālo operāciju kaujas grupu piedalījās *NATO NRF* sastāvā. Nodrošināta SUV karavīru dalība starptautiskajā operācijā Afganistānā, kā arī tika sagatavots personāls dalībai operācijās Afganistānā un Irākā. Atbalsta sabiedrībai ietvaros Speciālo operāciju pavēlniecības karavīri piedalījās organizētajos rekrutēšanas pasākumos Latvijas skolās, kā arī sabiedriskajos projektos – Lielajā

talkā Rīgā, Bolderājā un sakopa piemiņas vietas Bumbu kalniņā un Nāves salā.

NBS Zemessardzei (ZS) 2017. gadā par prioritāti tika izvirzīta zemessargu individuālā un vienību kolektīvā apmācība. Turpinājās ZS struktūras pilnveidošana, vienību kaujas spēju uzturēšana un to paaugstināšana. Zemessardzes ietvaros tika attīstītas nepieciešamās specializētās kaujas spējas, tādas kā civilmilītārās sadarbības, prettanku, inženieru, pretgaisa, netiešās uguns atbalsta. Savukārt Jaunās politikas iniciatīvas programmas ietvaros, aktivizējot tajā noteikto specialitāšu amatu skaitu vienībās, tika turpināta Zemessardzes izlūkošanas, sakaru, netiešās uguns atbalsta (mīnmetēji un artilērija) un pretgaisa aizsardzības attīstība. Turpinājās darbs pie vienību infrastruktūras attīstības, tostarp poligonu un šautuvju izveides un to kapacitātes palielināšanas.

Pagājušajā gadā tika palielināts instruktoru skaits Zemessardzes brigāžu štābu mobilo apmācību nodaļās, kā arī apsargājamo NBS objektu skaits un apsardzē iesaistīto zemessargu skaits un turpinājās darbs pie **ZS mācību atbalsta bāzes attīstības**.

ZS paaugstinātās gatavības apakšvienības atbilstoši ZS apmācību direktīvai veica kolektīvās apmācības nodaļas līmenī. Tika organizēta centralizēta brigādes mācību nometne, kuru pabeidza 126 zemessargi. Paralēli notika speciālistu apmācība un pamatapmācība, kas tika organizēta gan centralizēti vienībās, gan mācību nometnēs. Atbilstoši paaugstinātas gatavības vienību attīstības plānam uzsākta ZS vienību nodrošināšana ar individuālo un kolektīvo ekipējumu. NBS Instruktoru skolā Jaunākā instruktoraursos tika apmācīti 72 zemessargi un Instruktoru kursā – pieci ze-

messargi. Sadarbībā ar *Danish Home Guard* instruktoriem tika organizēts Militārās vadības kurss, kurā piedalījās 23 zemessargi un profesionālā militārā dienesta karavīri no ZS vienībām.

2017. gadā tika turpināta sadarbība ar civilajām struktūrām. Divi profesionālā militārā dienesta karavīri piedalījās divos sagatavošanās darbos iespējamajai palīdzības sniegšanai plūdu, mežu ugunsgrēku un citu dabas katastrofu seku likvidēšanā. Gada laikā 42 reizes 620 zemessargu un 107 profesionālā militārā dienesta karavīri piedalījās pazudušu cilvēku meklēšanā. ZS ir sniegusi atbalstu Valsts policijai, valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī sabiedriskām organizācijām to rīkotajos pasākumos sabiedriskās kārtības nodrošināšanā 188 pasākumos, iesaistot 900 zemessargus un 48 profesionālā militārā dienesta karavīri. Savukārt 328 reizes tika sniegta palīdzība citos gadījumos, iesaistot 2493 zemessargus, 632 profesionālā militārā dienesta karavīrus, 102 ZS veterānus un 33 civilos darbiniekus. ZS ir piedalījusies sešās civilās aizsardzības mācībās, iesaistot 23 zemessargus un 11 profesionālā militārā dienesta karavīrus. Vienību profesionālā militārā dienesta karavīri un zemessargi ir vadījuši prezentācijas un iepazīstinājuši skolēnus un studentus ar bruņoto spēku un ZS galvenajiem uzdevumiem un ikdienu – stāstījuši par pieredzi starptautiskajās operācijās un militārjās mācībās, snieguši atbalstu dažādos kultūras un sporta pasākumos, piemēram, “Muzeju nakts 2017”, Vissvētākās jaunavas Marijas debess uzņemšanas svētki Aglonā u.c.

2017. gadā Zemessardzes personāls piedalījās dažādu līmeņu NBS organizētajās un starptautiskajās sporta sacensībās un vingrinājumos, piemēram, Zemessardzes ziemas orientēšanās

vingrinājumā, 24. starptautiskais pulkveža O. Kalpaka piemiņai veltītais militāri lietiskās šaušanas vingrinājumā, Zemessardzes izlūku vadu pārbaudes vingrinājumā “Arona 2017”, Zemessardzes snaiperu pārbaudes vingrinājumā “Snaiperis 2017”, 26. Zemessardzes vasaras sporta spēlēs (starptautiskās militārās sacensības), 25. starptautiskais militāro patruļu vingrinājumā “Zemessardzes patruļa 2017”, Zemessardzes lauka šaušanas vingrinājumā, 26. Zemessardzes ložu šaušanas vingrinājumā zemessargiem un ZS štābu karavīriem, Zemessardzes rudens orientēšanās biatlona vingrinājumā.

3. Aizsardzības ministrijas personāls

2017. gadā Aizsardzības ministrijā (AM) bija apstiprinātas 254 štata vienības. Strādājošo skaits 2017. gada 31. decembrī bija 228, no tiem 153 ierēdņi, 52 darbinieki un 23 karavīri.

Darbu starptautiskajās organizācijās, t.sk. *NATO* struktūrās veica 77 AM darbinieki un karavīri, t.sk. četri aizsardzības atašeji, divi aizsardzības padomnieki, 12 pārstāvji starptautiskā organizācijā, viens vecākais referents, viens vecākais grāmatvedis, trīs vecākie eksperti. Militāro pārstāvju grupas (MPG) ietvaros militāro dienestu ārvalstīs pildīja 58 NBS karavīri un 19 civilie darbinieki. 2017. gadā AM pieņemti darbā 42 jauni darbinieki, bet no darba atbrīvoti – 48 darbinieki.

Aizvadītajā gadā AM strādāja 144 (63%) sievietes un 84 (37%) vīrieši. 19,7% darbinieku bija vecumā no 21 līdz 30 gadiem, 36% – vecumā no 31 līdz 40 gadiem, 30% – vecumā no

41 līdz 50 gadiem, 9,6% – vecumā no 51 līdz 60 gadiem un 4,7% – vecumā no 60 gadiem.

2% AM darbinieku ir vidējā speciālā izglītība, bet 98% augstākā izglītība (t.sk. 22% – bakalaura un 46% – maģistra grāds).

2017. gadā AM darbā pieņemti 42 jauni darbinieki, t.sk. ierēdņu amatos iecelti 24 darbinieki un 9 karavīri. No darba atbrīvoti 48 darbinieki, t.sk. 11 – pēc paša vēlēšanās, 3 – sakarā ar termiņa izbeigšanos, 17 – pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, 4 – darbinieku skaita samazināšana, 1 – pēc darba devēja uzteikuma, 1 – pēc trešo personu pieprasījuma, 2 – pārcelti uz citu institūciju Valsts civildienesta likuma 37. panta kārtībā un 9 karavīri pārcelti uz NBS.

Aizvadītajā gadā bērna kopšanas atvaļinājumā atradās 16 darbinieki.

2017. gadā ministrija izsludināja 27 konkursus uz 31 amata vietu, uz kurām kopumā pieņēma 224 pretendenti.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

2017. gadā AM informēja sabiedrību par aizsardzības nozares aktualitātēm, nozīmīgākajiem spēju attīstības projektiem un reģionālo drošību, kā arī par Kanādas vadītās *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas ierašanos Latvijā, Latvijas dalību *NATO* mācību operācijā “*Resolute Support*” Afganistānā, ES pretpirātisma operācijā “*Atalanta*”, ES apmācību misijā Mali un ES Jūras spēku Vidusjūras reģionā “*Eunavfor Med*” militārajā operācijā “*Sophia*”, pretterorisma operācijā “*Inherent Resolve*” Irākā, ANO operācijā Mali “*MINUSMA*”.

Pērn tika skaidrota *NATO* Varšavas samita laikā pieņemto lēmumu izpilde un ietekme, regulāri informējot sabiedrību par *NATO* paplašinātās klātbūtnes un Kanādas vadītās kaujas grupas ierašanos Latvijā, kā arī Latvijas ieguldījumu uzņemošās valsts atbalsta spēju stiprināšanā, infrastruktūras attīstībā un ar to saistītajām izmaksām. Lai skaidrotu *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas nozīmi Latvijas drošības stiprināšanā, gada laikā tika organizētas preses iespējas, neformālie mediju brīfingi, kā arī tikšanās ar iedzīvotājiem visā valstī.

Tāpat AM turpināja informēt sabiedrību par esošajiem *NATO* pasākumiem valsts drošības stiprināšanā, tostarp, sabiedrība tika informēta par sabiedroto klātbūtnes nodrošināšanu Latvijā, patrulēšanas misiju *NATO* gaisa telpā virs Baltijas, *NATO SNMCMGI* dežūrām Baltijas jūrā, kā arī citiem reģiona drošību stiprinājošiem pasākumiem.

Gada nogalē tika skaidrots 2017. gada aizsardzības budžeta izlietojums, kā arī prioritātes nākamā gada aizsardzības budžetam, kas pirmo reizi valsts vēsturē ir sasniedzis 2% no IKP, izpildot *NATO* ieteikumu dalībvalstīm atvēlēt vismaz 2% aizsardzības izdevumiem. 2018. gadā Latvija kļuvusi par vienu no nedaudzajām *NATO* dalībvalstīm, kas sasniegušas 2% no IKP valsts aizsardzībai, pievienojoties sešām *NATO* dalībvalstīm – ASV, Grieķijai, Igaunijai, Lielbritānijai, Rumānijai, Polijai –, kas šo robežu bija sasniegušas līdz 2017. gadam. Skaidrojot aizsardzības budžeta izlietojumu, tika uzsvērtas aizsardzības nozares būtiskākās prioritātes, spēju attīstības projekti un nepieciešamais finanšu apjoms to īstenošanai. Lai Latvijas sabiedrībai un ārvalstu auditorijai uzskatāmi parādītu aizsardzības budžeta izlietojumu, sagatavota infografika latviešu un angļu valodā, kas sniedza skatījumu par kopējo aizsardzības nozares budžeta dinamiku.

Pērn notika rezerves karavīru mācības, tādējādi turpinot 2015. gadā uzsāktu plānveida NBS rezervē esošo karavīru militāro prasmju un iemaņu atjaunošanu, lai līdz 2018. gadam sagatavotu aptuveni 3000 rezerves karavīru.

AM Militāri publisko attiecību departamenta Preses nodaļa aktīvi informēja medijus par šo mācību norisi, organizējot vairākus mediju pasākumus, intervijas ar aizsardzības nozares vadību, Rekrutēšanas un atlases centra pārstāvjiem un rezerves karavīriem. 2017. gadā tika organizētas vairākas preses konferences, starptautisko militāro mācību mediju dienas, kā arī preses pasākumi ar aizsardzības nozares vadības, kā arī augsta līmeņa *NATO* amatpersonu dalību.

Tāpat sabiedrība tika informēta par ASV operāciju “*Atlantic Resolve*”, kas aizsākta

2014. gada aprīlī, kad Latvijā ieradās ASV karavīri, lai nodrošinātu *NATO* sabiedroto klātbūtni reģionā. Sagaidot katru ASV karavīru rotāciju, tika sarīkotas mediju iespējas, lai demonstrētu arī tehnikas vienības, kā arī sabiedroto kaujas spējas.

Liela uzmanība medijos atkārtoti tika pievērsta Krievijas īstenotajai agresijai Ukrainā, kā arī *NATO* reakcijai uz krīzi Ukrainā. Līdz ar to aizsardzības nozares aktualitātēm un Kanādas vadītās kaujas grupas izvietojumam pastiprinātu uzmanību turpināja pievērst gan Latvijas, gan arī ārvalstu mediji.

Tika nodrošināta publicitāte starptautiskajām mācībām: “*Summer Shield XIV*”, “*Saber Strike 2017*”, “*Baltops 2017*”, “*Sudraba Bulta 2017*”, “*Steadfast Pyramid 2017*” un “*Steadfast Pinnacle 2017*”, kā arī Latvijas mēroga militārajām mācībām, iezīmējot gatavošanos NBS četru gadu militāro mācību cikla noslēguma mācībām “*Namejs 2018*”.

Tāpat AM regulāri informēja sabiedrību par NBS dalību *NATO* 1. pastāvīgās jūras pretnīnu grupā, uzsverot to, ka 2017. gadā Latvija pirmo reizi pārņēma *NATO* 1. pastāvīgās jūras pretnīnu grupas vadību.

Pārskata periodā publicētā informācija militāro ziņu portālā *www.sargs.lv* un sociālo mediju tīklā “Latvijas armija” arvien biežāk tika izmantota kā avots ziņu aģentūru LETA un BNS, kā arī nacionālo un starptautisko ziņu portālu darbā.

2017. gadā pieauga lietotāju skaits gandrīz visos valsts aizsardzības nozares sociālo mediju kontos, tomēr vislielākais lietotāju skaits pieaugums bijis NBS sociālajiem kontiem, apliecinot pieprasījumu pēc aktuālas infor-

mācijas gan īsos ziņojumos, gan video un foto formātā.

2017. gadā @Latvijas_armija *Facebook* konts sasniedza 20 000 sekotāju. Tieši *Facebook* konts ir primārais sociālo mediju konts saziņai gan ar iekšējām, gan ārējām auditorijām. Īpaši lielu interesi sekotāji izrāda par augstas kvalitātes fotogrāfijām un īsiem videosižetiņiem, kā arī aktuāliem īsiem video no notikuma vietas.

2017. gada 4. maijā tika izveidots arī Nacionālo bruņoto spēku konts “*Instagram*” @latvijas_armija, kas līdz 2017. gada beigām sasniedza 1700 sekotāju. Tajā tiek ievietotas fotogrāfijas no aktuāliem notikumiem.

Nacionālo bruņoto spēku *Twitter* kontam @Latvijas_armija 2017. gadā bija 11 000 sekotāju, un tas tiek izmantots, lai operatīvi informētu iedzīvotājus gan par mūsu bruņoto spēku aktivitātēm (piemēram, pārvietošanos pa ceļiem), gan par Krievijas aktivitātēm pie Latvijas robežām (t.sk. lidmašīnām un kuģiem, kas pietuvojas Latvijai). Vidējais sasniegtās auditorijas skaits vienam tvītam ir no 3000 līdz 10 000 (atkarībā no temata aktualitātes). Uz šo kontu regulāri atsaucas arī mediji, rakstot ziņas.

2017. gadā Latvijas armijas *Flickr* kontā publicētas vairāk nekā 200 fotogalerijas par aktuāliem aizsardzības nozares jautājumiem – militārajām mācībām, ceremonijām, pasākumiem, parādēm. *Flickr* konts dod iespēju ne tikai parādīt sabiedrībai aktualitātes, bet arī medijiem un karavīriem lejupielādēt sev interesējošās fotogrāfijas.

2017. gadā Latvijas armijas *Youtube* kontā augšupielādēti vairāk nekā 150 video, ar kuru

palīdzību sabiedrība tika informēta par aktualitātēm un nozīmīgiem pasākumiem Nacionālo bruņoto spēku ikdienā.

2017. gadā AM sadarbībā ar NBS turpināja iepazīstināt vidusskolēnus ar valsts aizsardzības jautājumiem, rīkojot lekcijas Latvijas vidusskolās “Kā mēs sargājam Latviju?”. Šī projekta ietvaros Latvijas vidusskolu skolēniem bija iespēja tikties ar aizsardzības nozares civilajiem ekspertiem un NBS karavīriem, kas iepazīstināja ar valsts aizsardzības un drošības stiprināšanas stratēģiju, prioritātēm un pasākumiem, veicinot jauniešu izpratni par Latvijas aizsardzību, sabiedrības atbildību, lomu, tiesībām un pienākumiem tās nodrošināšanā. Īpaša uzmanība tika veltīta informācijai par Latvijas dalību *NATO*, kolektīvo aizsardzību, atturēšanas politiku, to skaidrojot ar *NATO* paplašinātās kaujas grupas izvietojumu Baltijas valstīs un Polijā 2017. gadā. Gādājot par jauniešu drošību un veicinot kritisko domāšanu, vidusskolēni tika uzrunāti par drošību informācijas telpā. Tāpat interesenti varēja uzzināt par karavīru ikdienu, iespējām iesaistīties Jaunsardzē, Zemessardzē un uzsākt profesionālo militāro dienestu. 2017./2018. gadā uz lekciju ciklu pieteicās vairāk nekā 100 vidusskolu, kas ir aptuveni viena trešdaļa Latvijas vidusskolu.

Ņemot vērā sabiedroto klātbūtni Latvijā, starptautisko militāro mācību pieaugošo skaitu un intensitāti, 2017. gadā īpaši lielu atsaucību vidusskolās guva *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā karavīru viesošanās. Sabiedroto karavīri no *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā un ASV karavīri no operācijas “*Atlantic Resolve*” kopā ar NBS karavīriem un AM pārstāvjiem skolu lekciju “Kā mēs sargājam Latviju?” ietvaros vidusskolēniem stāstīja par savu

pieredzi, motivāciju un gribu gādāt par *NATO* drošību un aizsardzību.

Ņemot vērā, ka zināšanas un informācija par valsts aizsardzības jautājumiem ir būtiskas ne tikai vidusskolēniem, bet arī pedagogiem, 2017. gadā AM turpināja paplašināt skolu projektu un rīkot arī reģionālos seminārus izglītības pārvalžu vadītājiem un skolu direktoriem visā Latvijā. Aizsardzības nozares vadība semināros sniedza informāciju par valsts drošības izaicinājumiem, aizsardzības nozares aktualitātēm, patriotisma lomu valsts stiprināšanā un izglītības iestāžu nozīmīgo ieguldījumu un veicināšanas iespējām, informācijas telpu un tās ietekmi uz sabiedrību. Vienlaikus reģionālo semināru laikā izglītības pārvalžu un skolu vadītāji tika iepazīstināti ar NBS vienībām un to uzdevumiem.

2017. gadā AM piedalījās sarunu festivālā “Lampa”. Rīkojot diskusijas, lekcijas un sarunas, apmeklētāji tika informēti un iepazīstināti ar aizsardzības nozares aktualitātēm, uzveicot, ka valsts aizsardzības ir visas Latvijas sabiedrības kopīga atbildība.

2017. gada tika aizsākta jauna tradīcija – aizsardzības nozares vadība tikās ar Latvijas darba devējiem – uzņēmumu, pašvaldību un izglītības iestāžu pārstāvjiem, lai pateiktos par atbalstu Zemessardzei. Atsaucīgi darba devēji ir nenovērtējams atbalsts zemessargiem, kuri savu brīvo laiku pavada mācībās, lai sagatavotos aizstāvēt Latviju, ja šāds brīdis pienāktu. Darba devēju atbalsts stiprina Zemessardzes kaujas spējas, vienlaikus veicinot valsts aizsardzību. Līdzīgi kā iepriekš, arī 2017. gadā AM eksperti piedalījās vairākās publiskās aktivitātēs, kurās par kibernetikas politikas izaicinājumiem un aktualitātēm informēja plašāku sabiedrību, nozares ekspertus un

valsts pārvaldē strādājošos. Ikgadējās “E-prasmju” nedēļas pasākumu laikā 2017. gada martā AM piedalījās publiskajā diskusijā par drošību digitālajā vidē, uzsverot nepieciešamību labāk izprast digitālās vides drošības riskus. 2017. gada oktobrī AM piedalījās CERT.LV kiberdrošības konferences “Kiberšahs” diskusijā par NIS direktīvas ieviešanu, bet novembrī – Baltijas Aizsardzības koledžas seminārā par kiberdrošību Baltijas valstīs.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Sekmējot valsts aizsardzības stiprināšanu, atbalstu un izpratni par aizsardzības nozares jautājumiem sabiedrībā, AM ilggadējie sadarbības partneri ir vairākas ar nozari saistītas nevalstiskās organizācijas (NVO).

Sadarbībā ar NVO 2017. gadā tika veicināta sabiedrības izpratne par valsts aizsardzības, drošības un ārpolitikas jautājumiem. Lai rosinātu aktīvāku nevalstiskā sektora iesaisti aizsardzības nozarē notiekošajos procesos un veicinātu izpratni par aizsardzības jautājumiem sabiedrībā, AM regulāri sadarbojas ar pastāvīgajiem sadarbības partneriem, informējot par aktualitātēm un prioritātēm, kā arī rosinot izvērtēt iespējamus sadarbības projektus. NVO un citu sabiedrības pārstāvju iesniegtie priekšlikumi tiek izskatīti AM izveidotās padomēs.

2017. gadā AM ar NVO izvērta sadarbību par konkrētiem projektiem šādās sadarbības jomās:

1. **Patriotisma** audzināšana (jaunsargu noņemnes, jaunsargu iesaiste atceres un piemiņas pasākumos).
2. Līdzdalība **svētku un piemiņas dienās**,

to laiku stāstu paudēji (11. novembris, Ziemassvētku kaujas, Kalpaka dienas, Cēsu kaujas, Janvāra barikāžu dienas).

3. **Vēsturiskā** saikne/ liecība (vidusskolas, Latvijas Kara muzejs, NVO pārstāvju dalība svētku un piemiņas dienās).

Nozīmīgu ieguldījumu turpināja sniegt karavīru veterānu NVO, informējot sabiedrību par valsts militāro vēsturi, aicinot uz atceres pasākumiem, kas godina izcilākos latviešu karavīrus un atklāj mūsu armijas vēstures varonīgās lappuses. Apkopojot informāciju par kritušajiem karavīriem, atklājot arvien jaunas nezināmo kritušo atdusas vietas, uzstādot piemiņas zīmes un nododot šo nozīmīgo informāciju jauniešiem.

4. **Pētniecība** par aktuāliem un vēsturiski militāriem jautājumiem (Latvijas pētniecības institūti).
5. Atbalsts **skolām, valstīm, diasporai** (biedrības, informatīvie materiāli, informācijas sniegšana).
6. **Apbedījumi** un piemiņu vietu apsekošana, pētniecība.

NVO regulāri tika piesaistītas darba grupās un sanāsmēs par karavīru apbedījuma un piemiņas vietām. Ar NVO atbalstu tiek apzinātas un sakoptas pasaules karos kritušo latviešu karavīru atdusas vietas Krievijas Federācijā.

7. **Bruņoto spēku popularizēšana un attīstības prioritāšu skaidrošana** (sadarbība ar LATO, Austrumeiropas politikas pētījumu centru, Latvijas Ārpolitikas institūtu, NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centru).
8. **Politikas veidošana un diskusiju veicināšana** par Latvijas drošības un aizsardzības politikas jautājumiem (reģionālie pasākumi, informējot sabiedrību par NATO, skolu jauniešu eseju konkursi utt.). Sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO) un Ārlietu ministriju

tika organizēta ikgadējā Rīgas konference, kas pulcēja augsta līmeņa ārpolitikas un drošības politikas ekspertus. Rīgas konference ir viens no lielākajiem un ievērojamākajiem forumiem Ziemeļeiropā ar kvalitatīvām augsta līmeņa diskusijām par aktuālākajiem ārpolitikas, drošības un starptautisko attiecību dienaskārtības jautājumiem. 2017. gada Rīgas konferencē tika aplūkota *NATO*, Eiropas Savienības un Eiropas ekonomikas nākotne un attīstības scenāriji. Tika apskatīts Austrumpartnerības valstu jautājums un īpaši – notikumi Ukrainā, kā arī runāts par mediju ietekmi uz demokrātiju, Ziemeļu–Baltijas reģionu, populisma ietekmi uz Eiropas nākotni, kā arī aplūkots Krievi-

jas jautājums un tā ietekme uz pārējo pasauli. Rīgas konference ir viens no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajiem drošības un ārpolitikas forumiem, kas šogad jau 12 gadu pēc kārtas pulcēs augsta līmeņa ārvalstu drošības un ārpolitikas ekspertus, diplomātus, politiķus, akademiķus, uzņēmējus un mediju pārstāvjus.

Aizvadītajā gada Rīgas konferenci klātienē apmeklēja vairāk nekā 700 augsta līmeņa Latvijas un ārvalstu drošības un ārpolitikas ekspertu, diplomātu, politiķu, akademiķu, nevalstisko organizāciju, domnīcu pārstāvju, uzņēmēju un mediju pārstāvju no 48 pasaules valstīm.

5. Aizsardzības ministrijas plāns 2018. gadam

2017. gadā Latvijā ieradās *eFP* grupa Kanādas vadībā. Nākotnē tiks strādāts pie tā, lai sabiedrotie tiktu iesaistīti kopīgās mācībās ar NBS. Politiskā līmenī tiks turpināts darbs pie tā, lai nodrošinātu pastāvīgu sabiedroto klātbūtni Latvijas teritorijā. Gatavošanās samitam, kā arī efektīva savu interešu pārstāvēcība tajā ir svarīgi pasākumi, ņemot vērā *NATO* nozīmību mūsu nacionālajā drošībā.

Pārskata periodā tika uzsākta vairāku infrastruktūras projektu plānošana un realizācija, ko turpinās 2018. gadā, lai nodrošinātu starptautiskos sabiedrotos, kas atrodas Latvijas teritorijā, kā arī NBS. Paredzēts būvēt jaunas dzīvojamās ēkas, rekonstruēt militārās bāzes un paplašināt poligonus. Šajā gadā stājusies spēkā jaunā NBS struktūra, kas paredz strukturālas izmaiņas NBS, un jaunu struktūras elementu izveidi.

2018. gadā tiks sasniegts *NATO* ieteiktais valsts aizsardzības budžeta palielinājums – līdz 2% no IKP, un šādu finansējuma apjomu nepieciešams uzturēt arī turpmākajos gados.

2018. gadā plānotais aizsardzības kopējais budžets ir 576,34 miljoni *euro*, no kuriem spēju attīstībā plānots investēt 220,27 miljonus *euro*. Spēju attīstības projekti, kam šajā gadā atvēlēts lielākais finansējums, ir infrastruktūras attīstība, gaisa telpas novērošana un pretgaisa aizsardzības spējas, Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes mehanizācijas projekts, kā arī NBS, tostarp ZS, kaujas un reagēšanas spēju attīstība. Šī finansējuma ietvaros tiks turpinātas bruņojuma, munīcijas, transporta un ekipējuma piegādes arī noslēgto

līgumu ietvaros.

No 2018. līdz 2021. gadam AM plāno ik gadu investēt ap 50 miljonus *euro* militārās infrastruktūras attīstībā, prioritāri pilnveidojot uzņemošās valsts atbalsta un Zemessardzes infrastruktūru, kā arī sekmējot poligonu un šautuvju attīstību.

Līdzīgi kā pērn, arī 2018. gadā apjomīgākās investīcijas plānotas Ādažu bāzē, tās attīstībā ieguldot 60% no kopējā militārās infrastruktūras attīstībai paredzētā nacionālā finansējuma. Ādažu bāzē tiks turpināta kazarmu un nolikta-
vu būvniecība, kā arī militārās tehnikas izvietotā-
šanas un uzturēšanas infrastruktūras attīstī-
ba. Tāpat tiks uzlaboti karavīru sadzīves apstākļi, uzsākot jauna sporta kompleksa iz-
būvi.

Ar uzņemošās valsts atbalstu saistītas infrastruktūras attīstība plānota arī NBS Aviācijas bāzē Lielvārdē, 2018. gadā uzsākot jaunas kazarmas būvniecību.

Reģiona drošības stiprināšanai NBS militāro bāzi tuvāko piecu gadu laikā plānots izveidot arī Rēzeknes novada Lūznāvē.

Lai nodrošinātu nepieciešamo apmācību infrastruktūru gan NBS, gan sabiedroto spēkiem, ir uzsākta un turpmākos četrus gadus tiks turpināta poligonu un šautuvju attīstība. Papildu Ādažu poligona attīstībai tiks pilnveidoti divi reģionālie poligoni – “Lāčusils” Alūksnes novadā un “Meža Mackeviči” Daugavpils novadā, kā arī viens specializētais poligons Skrundā militāriem treniņiem pilsētvides apstākļos.

Turpmākajos četros gados Aizsardzības ministrija plāno uzsākt sešu jaunu bāzu infra-

struktūras attīstību Zemessardzes bataljoniem – Rīgā, Jelgavā, Bauskā, Dobelē, Krustpils un Gulbenes novadā. Zemessardzes bāzu attīstība notiks, gan paplašinot un attīstot esošos īpašumus, gan pārņemot ministrijas valdījumā jaunus nekustamos īpašumus un iespēju robežās izvēloties tādus, kas vairs netiek izmantoti un kuru uzturēšana rada finanšu slogu pašvaldībām. Rīgā izvietoto Zemessardzes vienību, kā arī citu Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu vajadzībām no Veselības ministrijas pārņemts nekustamais īpašums Linezera ielā 6. Savukārt ZS 51. kājnieku bataljona attīstībai no Dobelē novada pašvaldības tiks pārņemts īpašums “Apguldes skola” aptuveni 11 hektāru platībā.

Tiks sekmēta NBS un *NATO* kaujas grupas savietojamība, rīkojot kopīgas militārās mācības, kā arī pilnveidots uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšanas mehānisms sadarbībā ar citām valsts un pašvaldību institūcijām. Prioritārs pasākums būs militārās mācības “Namejs 2018”, kurās plānots iesaistīt visus NBS elementus. Šīs mācības ļaus izdarīt secinājumus par NBS pašreizējo kaujas gatavību, kā arī mācību laikā norisināsies Zemessardzes paaugstinātās gatavības vadu sertifikācija. Mācībās tiks trenēta sadarbība starp NBS vienībām, kā arī starp NBS vienībām un starptautiskajiem sabiedrotajiem. Mācībās piedalīsies arī Valsts robežsardze.

NBS skaitliskā sastāva palielinājuma mērķis ir 17 500 militāri sagatavotu karavīru, no kuriem 6500 ir profesionālā militārā dienesta karavīri, 8000 – zemessargu un 3000 – apmācīti rezerves karavīru. Norisināsies mērķtiecīga Zemessardzes attīstība atbilstoši Zemessardzes attīstības plānam 2018.–2027. gadam. Tiks palielināts zemessargu skaits, attīstītas paaugstinātas gatavības vienības un nodroši-

nāti speciālisti šajās vienībās. Atbilstoši 2017. gadā pieņemtajām izmaiņām NBS struktūrā tiks attīstīti divi jauni bataljoni Rīgā un Bauskā.

2018. gadā aizsardzības nozares iepirkumiem plānoti 234 miljoni *euro*. Lielākie finanšu resursi paredzēti transportlīdzekļu, munīcijas, bruņojuma un individuālā ekipējuma iegādei. Transportlīdzekļu iegādei paredzēti 28%, munīcijas – 15%, bruņojuma – 13% un individuālā ekipējuma iegādei – 8% no iepirkumiem plānotās kopsummas.

Plānotais finansējums 2018. gadam ietver gan esošo iepirkumu līgumu ilgtermiņa saistības, gan finansējumu tām līgumsaistībām, kuras paredzēts noslēgt 2018. gadā. 70% no plānotā finansējuma tiks izlietoti jau noslēgto saistību izdevumu segšanai.

Liela uzmanība iepirkumu veikšanas procesā tiek pievērsta vietējo uzņēmumu piesaistei, lai sekmētu piegāžu drošību, spēju pildīt mobilizācijas uzdevumus un veikt Nacionālo bruņoto spēku apgādi kara gadījumā.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta individuālā ekipējuma iepirkumiem, kas ir noteikti kā prioritāri, lai nodrošinātu NBS profesionālā dienesta karavīru un zemessargu apgādi. 28 miljoni *euro* novirzīti jau iepriekšējos gados noslēgtajiem līgumiem un 12 miljoni – šajā gadā plānotajiem jaunajiem līgumiem saistībā ar individuālo ekipējumu.

2018. gadā tiks noslēgts viens no lielākajiem daudzgadu iepirkuma līgumiem prettanku raķešu iegādei. Tāpat paredzēts noslēgt daudzgadu iepirkumu līgumus vieglo un vidējo taktisko transportlīdzekļu un vidējās klases helikopteru iegādei. Vieglo un vidējo taktisko

transportlīdzekļu iepirkums būs līdz šim lielākais aizsardzības resora iepirkums. Tas tika uzsākts 2017. gadā.

Tāpat 2018. gadā plānots uzsākt vairākus citus apjomīgus iepirkumus, tostarp bezpilota lidaparātu iegādi. Nozīmīgi ir arī sešriteņu motortehnikas iepirkuma līgumi, kas sekmēs Nacionālo bruņoto spēku mobilitātes spēju.

Turpināsies iepriekšējā gadā iesāktās iepirkumu piegādes, tostarp tiks saņemtas “*Stinger*” sistēmas un *MI09A50e* pašgājējhaubices. Tāpat 2018. gadā tiks uzstādītas *TPS-77 MRR* radaru sistēmas, kas būtiski uzlabos gaisa telpas novērošanas spēju.

Sāksies darbs pie Jūras spēku Mīnu kuģu eskadras mīnu meklētāju modernizācijas, kuras gaitā plānots atjaunot komandvadības sistēmas un mīnu meklēšanas, identificēšanas un neutralizēšanas iekārtas.

Tiks turpināta uzsāktā IKT risinājuma ieviešana loģistikas resursu pārvaldībai.

ASV ārvalstu militārās pārdošanas programmas ietvaros 2018. gadā turpināsies uzsāktā sadarbība.

Turpmākajos gados tiks īstenoti VAK uzdevumi un pasākumi, kuros iesaistītas dažādas valsts pārvaldes institūcijas. Tas ir – katra valsts pārvaldes institūcija ir atbildīga par apdraudējuma identificēšanu un pārvarēšanu savā nozarē, bet šo procesu koordinē un vada MK.

Valsts aizsardzībai svarīga ir ne tikai nacionālo spēju attīstība, bet arī starptautiskā sadarbība. Latvija līdzdarbosies *PESCO*, kas paredz brīvprātīgi padziļināt sadarbību starp ES da-

lībvalstīm drošības un aizsardzības jomā un palielināt ES autonomiju, ņemoties un izpildot ciešākas saistības un īstenojot konkrētus sadarbības projektus. Latvijai, iesaistoties Nīderlandes vadītajā Militārās mobilitātes projektā, kura ietvaros tiks izstrādāti vienoti standarti un procedūras, nākotnē tiks nodrošināta brīvāka militāro vienību pārvietošanās Eiropā, kas būtiska ne vien ES, bet arī *NATO*. Lai stiprinātu pretmīnu cīņas spēju, Latvija ir pievienojusies arī Beļģijas vadītajam projektam “Pretmīnu cīņas spējas jūras autonomās sistēmas”. Viens no svarīgākajiem uzdevumiem 2018. gadā būs izstrādāt katra šī projekta pārvaldības noteikumus, nospraust mērķus, noteikt laika grafikus, dalībvalstu ieguldījumu un uzsākt iniciatīvu praktisku ieviešanu.

Kā katru gadu, Latvijai ir svarīgi turpināt pilnīt starptautiskās saistības un iesaistīties dažādās starptautiskajās operācijās, atbalstot savus sabiedrotos.

5.1. Galvenie uzdevumi un pasākumi 2018. gadā būs:

- vidējās klases helikopteru nomaiņa (jaunu helikopteru iepirkšana);
- 4x4 un 6x6 mobilitātes platformu iegādes procesa uzsākšana;
- visu zemessargu nodrošināšana ar pamatekipējumu;
- gaisa telpas radaru uzstādīšana un pretgaisa aizsardzības sistēmu “*Stinger*” piegāde;
- jaunas kazarmu ēkas, sporta kompleksa un noliktavu būvniecība Ādažu militārajā bāzē un otras kazarmas būvniecība Lielvārdes bāzē; teritorijas pārņemšana reģionālo poligonu (“Meža Mackeviči” Daugavpils novadā, “Lāčusils” Alūksnes novadā) vajadzībām; infrastruktūras būv-

- niecība;
- jaunu reģionālo poligonu attīstības uzsākšana Kurzemē un Latgalē;
 - Zemessardzes bāzu rekonstrukcija, kā arī jaunu bāzu attīstība Dobelē, Krustpilī, Galgauskā un Bauskā;
 - NBS apakšvienības izveide Latgalē un tās pilnas kaujas gatavības sasniegšana;
 - nepieciešamo likuma grozījumu izstrāde, lai darba devējiem nodrošinātu iespēju militāro mācību laikā piešķirt apmaksātu mācību vai papildu atvaļinājumu rezerves karavīriem un zemessargiem;
 - sadarbībā ar Finanšu ministriju priekšlikumu izstrāde grozījumiem Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumā un Publisko iepirkumu likumā, paredzot iespējas par izšķirošo piedāvājuma kritēriju noteikt nodarbināto zemessargu skaitu uzņēmumā;
 - Jaunsardzes 5. novada nodaļu (Rīgas un Pierīgas pašvaldībās) izveidošana;
 - rezerves karavīru brīvprātīgās apmācības uzsākšana;
 - Jaunas nacionālās kiberdrošības stratēģijas izstrāde 2019.–2022. gadam;
 - NIS direktīvas normu pārņemšana Latvijas normatīvajos aktos;
 - Tiesiskās bāzes izveide atbildīgai drošības nepilnību atklāšanai informācijas sistēmās.

5.2. Plānotie sadarbības projekti un pētījumi 2018. gadam

2018. gadā prioritāte pētnieciskās darbības organizēšanā ir sekmēt mijiedarbību starp valsts aizsardzības nozari, pētniekiem un aizsardzības industriju, lai pētniekus nodrošinātu ar iespējām pilnveidot esošās kapacitātes un zināšanas, tās izmantot vietējā aizsardzības

industrijā, vienlaikus stimulējot inovatīvu un eksportspējīgu produktu radīšanu, kas sekmētu valsts aizsardzības nozares vispārēju attīstību un vajadzību apmierināšanu. DSPC ietvaros tiks turpināta pētniecība kā militārajā zinātnē, tā arī drošības un aizsardzības politikas jomā saskaņā ar AM un tās padotības iestāžu identificētajām prioritātēm. 2018. gadā turpināsies sadarbības projekts ar RSU/ RTU par datorizētas indivīda personības novērtēšanas sistēmas izstrādi, kā arī sadarbībā ar LLU projekts par NBS sausās pārtikas uzturdevas uzlabošanu.

Būtiska loma ir efektīvas komunikācijas nodrošināšanai, tāpēc arī 2018. gadā tiks stiprināta sadarbība ar nozares pārstāvjiem, it īpaši DAIF Latvija, lai izplatītu informāciju par nozares aktualitātēm, vienlaikus sniedzot iespēju vietējai industrijai iepazīstināt ar savām spējām. Šādā kontekstā nozīmīgas pavasarī plānotas “Industrijas dienas 2018”, kur vietējā industrija ne tikai varēs iepazīstināt saviem izstrādājumiem un sniegtajiem pakalpojumiem, bet arī iepazīties ar valsts aizsardzības nozares vajadzībām un plānoto attīstību. Papildus tam industrijas un pētniecības atbalsta nolūkos tiks turpināts izmantot dažādus atbalsta rīkus, kā arī pilnveidot normatīvo bāzi, lai nodrošinātu pieejas ilgtspēju.

Bez tam tiks veicināta Latvijas zinātnieku dalība starptautiskos pētījumos un pētniecības organizācijās, lai ne tikai nodrošinātu pētnieku nokļūšanu starptautiskajā apritē, bet arī veicinātu zināšanu pārnesei starptautisko un nacionālo līmeni.

2018. gadā plānots izveidot grantu sistēmu, kura konkursa kārtībā būs pieejama uzņēmējiem inovatīvu un eksportspējīgu produktu radīšanai un attīstīšanai, turklāt, lai

nodrošinātu vietējo zinātnieku piesaisti, grantu apjoms tiks saistīts ar vietējo zinātnieku vai to radīto zināšanu izmantošanu.

Viens no uzdevumiem ir arī vadlīniju izstrāde kibernetikas studiju programmai Latvijas augstākās izglītības iestādēs.

5.3. Aizsardzības ministrijas 2018. gada budžets

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	13 119 429
12.00.00.	Kara muzejs	1 520 401
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	451 542 329
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	6 125 426
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	12 867 314
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	12 566 612
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	59 327 580
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	5 936 148
38.00.00.	Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana	134 511
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	4 996
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	8 244 797
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	4 952 250

KOPĀ AM

576 341 793

**Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā
izmantotie saīsinājumi**

AM	Aizsardzības ministrija
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ASBE	Gaisa vadības un kontroles sistēmas programmatūras bāzētais elements
BALTDEFCOL	<i>Baltic Defence College</i> – Baltijas aizsardzības koledža
B-CJSE	Baltijas Apvienotā štāba elements
cPPP	<i>cyber Private Public Partnership</i> – <i>privātā un publiskā partnerība kiberdrošības jomā</i>
CVR(T)	<i>Combat Vehicles Reconnaissance (Tracked)</i> – kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnika
DAIF Latvija	Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija
DSPC	Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs
EAA (EDA)	Eiropas Aizsardzības aģentūra (<i>European Defence Agency</i>)
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienests
ECISO	<i>European Cyber Security Organization</i> — Eiropas Kiberdrošības organizācija
EDF	<i>European Defence Fund</i> – Eiropas Aizsardzības fonds
EDSO	Eiropas Drošības un sadarbības organizācija
eFP	<i>Enhanced Forward Presence</i> – Paplašinātās klātbūtnes
ERI	<i>European Reassurance Initiative</i> – Eiropas Drošības nostiprināšanas iniciatīva
ES	Eiropas Savienība
EUNAVFOR Med	<i>EU military navy operation in the Mediterranean Sea</i> – ES Jūras spēku operācija Vidusjūrā
EUTM Mali	<i>European Training Mission Mali</i> – ES apmācību misija Mali
GMF	<i>German Marshal Fund</i> – Vācijas Māršala fonds
IKP	Iekšzemes kopprodukts

IMET	<i>International Military Education and Training</i> – starptautiskā militārās izglītības un mācību programma
INSPIRE	<i>Infrastructure for Spatial Information in the European Community</i> – telpiskās informācijas infrastruktūra Eiropas Kopienā
IRF	<i>Immediate Response Forces</i> – Augstas gatavības spēki
JEF	<i>Joint Expeditionary Force</i> – Apvienotie reaģēšanas spēki
JIC	Jaunsardzes un informācijas centrs
JTAC	<i>Joint terminal attack controller</i> – tuvie gaisa atbalsta kontrolieri
KIAS	Kaujas individuālās aizsardzības sistēmas
LatPos	Latvijas Pozicionēšanas sistēma
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LKM	Latvijas Kara muzejs
LNAA	Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
MEDEVAC	Medical evacuations – medicīniskā evakuācija
MID	Militārās informācijas departaments
MIDD	Militārās izlūkošanas un drošības dienests
MK	Ministru kabinets
MP	Militārā policija
MPG	Militāro pārstāvju grupa
MVP	Mācību vadības pavēlniecība
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i> – Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NATO StratCom COE	<i>NATO Strategic Communications Centre of Excellence</i> – NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NIS	<i>Network and Information Security</i> – tīklu un informācijas drošība
NRF	<i>NATO Response Force</i> – NATO Reaģēšanas spēki

NSIP	<i>NATO Security Investment Programme – NATO Drošības investīciju programma</i>
NSIV (NFIU)	<i>NATO spēku integrācijas vienība (NATO Force Integration Unit)</i>
NVO	Nevalstiskās organizācijas
RAC	Rekrutēšanas un atlases centrs
SAR	<i>search and rescue</i> – meklēšana un glābšana
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNMCMG-1	<i>Standing NATO Mine Countermeasures Group One – NATO 1. pretmīnu kuģu grupa</i>
ŠB	Štāba bataljons
TanDEM-X	<i>High Resolution Elevation Data Exchange Program – Augstas izšķirtspējas augstuma datu apmaiņas programma</i>
UNESCO	<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija</i>
UVA	Uzņemošās valsts atbalsts
VAK	Valsts aizsardzības koncepcija
VAMOIC	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs
VJTF	<i>Very High Readiness Joint Task Force</i> – Sevišķi ātras reaģēšanas spēki
ZS	Zemessardze

